

Roman Machek

FOTOGRAFICKÉ VÝSTAVY

V SEVEROČESKÉM MUZEU V LIBERCI

TEORETICKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Opava 2017

FOTOGRAFICKÉ VÝSTAVY
V SEVEROČESKÉM MUZEU V LIBERCI

PHOTOGRAPHY EXHIBITIONS
IN THE NORTH BOHEMIAN MUSEUM IN LIBEREC

Ing. BcA. Roman Machek

TEORETICKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Obor: Tvůrčí fotografie
Vedoucí práce: doc. Mgr. Václav Podestát
Oponent: doc. Mgr. Josef Moucha

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
V OPAVĚ

INSTITUT
TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

Opava 2017

Abstrakt:

Práce se zabývá historií fotografických výstav pořádaných v Severočeském muzeu v Liberci. Všímá si především autorských výstav a výstav Tvůrčí fotografie. Pro úplnost jsou uvedeny také výstavy, ve kterých je důležitější objekt fotografování než autorský přístup. Práce si také všímá vazeb mezi výstavním programem fotografických výstav a správou fotografického materiálu v muzeu.

Klíčová slova:

Liberec
Fotografie
Historie
Muzeum
Výstava

Abstract:

The work deals with the history of photographic exhibitions held in the North Bohemian Museum in Liberec. The work focused mainly exhibitions of Creative Photography. For completeness, there are also mentioned exhibitions where the subject of photography is more important than the author's approach. The work also notes the links between the program of photographic exhibitions and the management of photographic material in the museum.

Key words:

Liberec
Photograph
History
Museum
Exhibition

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ing. Roman MACHEK**
Osobní číslo: **F130964**
Studijní program: **N8204 Filmové, televizní a fotografické umění a nová média**
Studijní obory: **Tvůrčí fotografie**
Tvůrčí fotografie
Název tématu: **T: Fotografické výstavy v Severočeském muzeu v Liberci**
Téma anglicky: **T: Photography exhibitions in the North Bohemian Museum in Liberec**
Zadávající ústav: **Institut tvůrčí fotografie**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Archiv Severočeského muzea v Liberci.
Sborníky Severočeského muzea v Liberci 1 - 16.

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce je zaměřena na zpracování historie fotografických výstav pořádaných v Severočeském muzeu v Liberci.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Mgr. Václav PODESTÁT**
Institut tvůrčí fotografie

Datum zadání diplomové práce: **10. března 2017**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. června 2017**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracoval samostatně za použití literatury a pramenů uvedených v seznamu použité literatury.

Souhlasím, aby tato práce byla zveřejněna zařazením do univerzitní knihovny SU v Opavě a Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na internetové stránky ITF.

V Hrádku nad Nisou 30. 6. 2017

Roman Machek

Poděkování

Děkuji za vedení práce doc. Mgr. Václavu Podestátovi

Děkuji všem zaměstnancům Severočeského muzea v Liberci, kteří mi poskytli informace o fotografických výstavách a jejich historii. Zejména pak a Bohunce Krámské za zpřístupnění informací z muzejního archivu, Kateřině Noře Novákové, Markétě Lhotové a Miladě Dománkové, které se podílejí na správě fotografické sbírky a archivu ostatních fotografických materiálů a Anně Baldové, která se podílí na přípravě a propagaci výstav.

Obsah

Úvod	13
Historie Severočeského muzea	14
Fotografie v Severočeském muzeu	16
Přehled výstav	21
Závěr	150
Použitá literatura a další zdroje	152
Jmenný rejstřík	154

Úvod

Fotografie má v Liberci, potažmo v severních Čechách dlouhou tradici. Hrála důležitou roli v celkovém vývoji české fotografie jak z hlediska významu některých lokálních autorů či různých fotografických uskupení nebo institucí, tak i díky dalším osobnostem, ne přímo fotografům, jejichž aktivity se fotografie velkou měrou dotýkaly. Mezi mnohými můžeme jmenovat z fotografů například Čestmíra Krátkého, z uskupení pak Studio výtvarné fotografie nebo tvůrčí skupinu Fomaklubu "7F".

Mezi institucemi lze jako vlivné a významné uvést Malou výstavní síň nebo právě Severočeské muzeum. Samotné tyto instituce by se ovšem nezapsaly do historie nijak dalece, nebýt osobností, které se v nich dokázaly chopit příležitosti a význam fotografie (vedle dalších výtvarných oborů) v dané instituci podpořili svojí mimořádnou aktivitou, zájmem a pracovitostí. V Severočeském muzeu byl touto osobností Jan Kabíček. V malé výstavní síni to byli například kurátoři Dana Sobotková a Jaromír Typlt.

Cílem této práce je zabývat se v historii liberecké fotografie tou částí, která je věnována úloze fotografie v Severočeském muzeu. Konkrétně výstavám zaměřeným na fotografickou tvorbu.

Fotografie jako obecný prostředek sdělení je nepostradatelná prakticky v každém oboru. Její hodnota a přínos jsou v tom případě dány zejména jako názorný nástroj zprostředkování informace případně jako ilustrativní prvek, který pomáhá osvětlit či názorně ukázat fakta. V těchto případech nás většinou u fotografií příliš nezajímá její autor a nedbá se příliš na výtvarnou stránku použitých fotografií. Zároveň se nepředpokládá subjektivní ani pocitové vnímání fotografie.

Vedle popisné úlohy fotografie, která bez jakýchkoliv pochybností provází fotografii od okamžiku jejího vzniku, je zde fotografie v roli umění. Uznání této její role však trvalo dlouhá desetiletí a bylo provázeno nekojnými diskusemi i spory.

Fotografické výstavy uvedené v této práci jsou zaměřeny především směrem k fotografii tvůrčí, autorské a tedy té, již dnes její hlavní úlohu coby umělecké vyjádření autora nikdo neupírá. Hranice mezi fotografií vědeckou, popisnou či ryze dokumentární a fotografií, hovořící jazykem ze světa umění a subjektivního vnímání, však není jednoznačná.

Z toho důvodu nelze ani jednoznačně stanovit klíč, podle kterého jsou jednotlivé výstavy do této práce zařazovány. Ve výběru výstav tedy najdeme i takové, jež zasahující i do jiných oborů, než je samotná autorská fotografická tvorba, ale fotografie v nich hraje dominantní roli. Důležitým faktorem pro výběr se stal mimo jiné záměr nastinit, jaký mělo muzeum v průběhu času k fotografickému médiu vztah a jak dokázalo fotografii jako jeden z uměleckých oborů nabídnout svým návštěvníkům.

Historie Severočeského muzea

Severočeské muzeum v Liberci bylo založeno v roce 1873 jako umělecko-průmyslové. Obecné důvody k zakládání muzeí tohoto typu vycházely ze společenské situace, zejména ze stavu rozvoje průmyslu v průběhu devatenáctého století. První takové muzeum bylo založeno v Anglii již v roce 1851. Rakousko-Uhersko se připojilo k tomuto trendu v roce 1861 muzeem ve Vídni. Se záměrem věnovat se průmyslovým oborům bylo v roce 1862 založeno Náprstkovo muzeum v Praze. To se však zanedlouho vydalo směrem národopisným a současné Umělecko-průmyslové muzeum v Praze vzniklo až v roce 1885. V českých zemích tak je nejstarším muzeem, které si ve velké míře zachovalo umělecko-průmyslové zaměření po celou dobu své existence, nynější Severočeské muzeum v Liberci.

V devatenáctém století se díky rozvoji textilních a sklářských oborů stal Liberec jedním z nejvýznamnějších průmyslových center celého Rakousko-Uherska. V roce 1841 vznikl v Liberci živnostenský spolek a po vzoru Vídně se také rozhodl zřídit muzeum. 9. května 1873 byl založen muzejní spolek jako součást živnostenského spolku. Ten po půlroční práci slavnostně otevřel vlastní muzejní prostory v jednom patře školní budovy "Na čtvrti". Počátkem 80. let se ve správě sbírek postupně přešlo z dobrovolnického přístupu k profesionalizaci a 16. 11. 1882 pak došlo k osamostatnění muzejního spolku od živnostenského spolku. Sbírkové byly obohacovány z darů průmyslníků. Financování muzea bylo částečně zajištěno ze stejného zdroje a část tvořily subvence Zemského výboru v Praze. Přibližně ve stejné době se začaly objevovat úvahy o vlastní muzejní budově.

V roce 1883 byl na místo kustoda přijat historik umění Gustav Pazaurek z Prahy a za jeho působení (do roku 1905) došlo k největšímu rozkvětu muzea. Sbírkové se rozrůstaly a bylo potřeba neustále čelit nedostatku místa, který bylo stále komplikovanějším způsobem řešitelné neustálým stěhováním instituce.

První důležitý krok po dlouhých diskusích o místě, kde by mohla budova muzea stát, byl úspěšně završen v roce 1895 přidělením pozemku. Ještě téhož roku proběhla soutěž o nejlepší návrh muzejní budovy. Pět nejlepších projektů muzeum zakoupilo. Nejlépe vyhovoval návrh Fridricha Ohmanna, v té době působícího v Praze. Prováděcí projekt však byl z důvodu průtahů zadán Hansu Grisebachovi. Stavba započala 24. března 1897 a 18. prosince následujícího roku byla budova slavnostně otevřena s již nainstalovanými sbírkami v expozicích.

Další rozvoj muzea se značně zpomalil zejména z důvodu vysokého překročení plánovaných nákladů na stavbu muzea. Sbírkové se přesto rozrůstaly a to převážně z darů. Situace se dlouhodobě nijak nezlepšovala až do období hospodářské krize ve třicátých letech. Po odtržení Sudet v roce 1938 začal zejména z politických důvodů nacistický stát přiznávat muzeu bohaté dotace. Se začátkem války ovšem dokazování péče o kulturní rozvoj Sudet ztratilo smysl a finanční podpora skončila. Obavy z náletů dokončily úpadek muzea, když byly cennější exponáty rozvezeny po okolních objektech, a zbytek byl uložen ve sklepích muzea v naprosto nevyhovujících podmínkách. Hlavní prostory pak byly využity pro skladové účely vojenského

materiálu a v muzeu byla nainstalována vysílačka německé vojenské policie pro celé území Sudet a protektorátu.

V tomto stavu převzala po válce muzeum česká správa. Muzeum zahájilo činnost v září 1945. Jeho konsolidace trvala déle než rok a otevřeno pro veřejnost bylo koncem roku 1946. V té době došlo k přiřazení přírodovědeckého muzea jako zvláštního oddělení. Součástí muzea zůstala také nově zřízená galerie a původní umělecko-historická knihovna, která byla otevřena pro veřejnost až v roce 1948. Když se v roce 1949 stal Liberec krajským městem, přešlo muzeum pod správu krajského národního výboru. Sloučením galerie, přírodovědeckého a umělecko-historického a vlastivědného muzea se z původního umělecko-průmyslového muzea stalo muzeem vlastivědného typu. V padesátých letech pracovalo muzeum především na přípravě a instalaci stálých expozic, které by reprezentovaly všechny nové obory. Zároveň se metodicky podílelo na zajištění chodu dalších oblastních muzeí v kraji. V důsledku změn a vytváření organizací zaměřených na historii a památkovou péči na krajské úrovni, došlo postupně k několika změnám ve struktuře Severočeského muzea (podrobněji viz publikace *100 let Severočeského muzea*). V roce 1961 se definitivně oddělila od muzea galerie a v roce 1963 se muzeum dostalo zpět pod přímé řízení Krajského národního výboru. V roce 1964 došlo ke zrušení Muzea boje proti fašismu (ve správě Severočeského muzea od poloviny padesátých let).

V letech 1981–1988 proběhla v muzeu generální rekonstrukce, při níž byly nově nainstalovány stálé expozice všech oddělení, zastupující téměř všechny obory sbírkových fondů. Během těchto téměř sedmi let prací bylo muzeum pro návštěvníky uzavřeno. Další významnou stavební akcí v areálu Severočeského muzea bylo vybudování podzemního depozitáře, které proběhlo v letech 2002–2003. V dalších letech (2004–2007) probíhala postupná rekonstrukce střech. Po úpravě některých podkrovních prostor byly tyto následně využity jako depozitáře a pracovní odborných pracovníků. Současně s pracemi na střešních konstrukcích proběhlo čištění a konzervace pískovcového pláště budovy. Zatím poslední stavební úpravy proběhly v první polovině roku 2014, kdy byl postaven výtah a zrekonstruováno sociální zařízení pro návštěvníky. Zároveň vznikla nová interaktivní expozice historie hudebních automatů. Tyto úpravy si vyžádaly půlroční uzavření muzea.

Další etapa modernizace muzea je naplánována na období 2018–2020. Muzeum bude pro veřejnost opět uzavřené a dojde k přeměně některých prostor hlavní budovy pro výstavní účely. Administrativa a pracovní odborných pracovníků budou přesunuty do domu naproti hlavní budově, který muzeum získalo z majetku kraje.

Fotografie v Severočeském muzeu

Před rokem 1945

Úloha fotografie v muzeu byla od počátků poplatná úloze a chápání fotografie ve společnosti v příslušné době. Poslední čtvrtina devatenáctého století byla poznamenána bouřlivým rozvojem fotografie, ovšem práci muzea to vzhledem k jeho zaměření nijak výrazně neovlivnilo. Muzeum se soustředilo na historii řemesel, umělecké obory a jejich využití v průmyslu, a to převážně v textilních a sklářských oborech. Fotografie jako taková těmto oborům nebyla nijak prospěšná. Dokumentace sbírkových předmětů se prováděla výhradně pomocí kresby a tento způsob převažoval ještě na začátku padesátých let dvacátého století. O tom, že by se fotografii muzeum věnovalo jako uměleckému oboru tehdy nikdo nepřemýšlel.

První vážnější zmínky o využití fotografie v rámci výstav se objevují na přelomu devatenáctého a dvacátého století. V roce 1899 proběhla *Výstava fotografií veškerých prací sochaře Emanuela Gerharta*. Díky fotografii tak mohl Liberecký sochař a profesor zdejší průmyslové školy veřejnosti souhrnně předvést svou práci. V témže roce také proběhla výstava pohlednic, což byla do jisté míry prezentace libereckých fotografických ateliérů.

Další výstava z roku 1901 patřila vídeňskému architektovi Heinrichu Wolfovi a v historických pramenech je uváděna jako výstava kreseb a fotografií jeho nejnovějších prací.

Pravděpodobně první autorsky zaměřená fotografická výstava proběhla v roce 1912. Jednalo se o výstavu místního fotografického spolku českých Němců, který vznikl již v roce 1893. V libereckém muzeu měl tento spolek výstavy ještě v letech 1919 a 1925. Jednalo se o tradiční prezentace tvorby amatérského spolku, který vystavoval své práce častěji, ovšem výstava na prestižním místě v budově muzea byla výjimečná.

V roce 1928 se uskutečnila výstava fotografií domu sdružení Werkbund der Deutschen v Brně. Další fotografická výstava byl a v muzeu uspořádána u příležitosti osmnáctého ročníku Libereckých trhů v roce 1937. Zaměření těchto výstav není z archivu muzea zřejmé.

Po roce 1945

Po válce byla činnost muzea až do roku 1952 zaměřena především na konsolidaci a likvidaci škod po násilném přerušení muzejní činnosti.

V prosinci 1953 nastoupil do muzea fotograf Jan Kabíček. Byla zřízena fotografická dílna a ustaveno fotodokumentační oddělení. Úkolem bylo pořizovat fotodokumentaci muzejních sbírek, jednotlivých výstav a dalších akcí pořádaných muzeem, ale také zaznamenávat důležité události ve městě a v kraji a dokumentovat (zdejší) historické i současné objekty. Kabíček v té době založil archiv fotografických negativů. Evidence byla zavedena formou evidenčních karet. Na každé kartě daného tématu byly nalepeny kontaktní fotografie, byl uveden výstižný krátký popis vyfotografovaného objektu či události, autor fotografií a datum pořízení. Karty byly tříděny podle témat

a v rámci těchto témat chronologicky nebo v případě místopisu abecedně podle fotografovaných míst či objektů. Později byla k této evidenci zavedena ještě kniha s chronologickým záznamem veškerých fotografických prací, provedených fotodokumentačním oddělením. Archiv negativů čítá v současné době odhadem kolem padesáti tisíc evidenčních karet s více než dvěma stovkami tisíc negativů. Odhad počtu karet je pravděpodobně minimalistický, protože velké množství karet, převážně těch s negativy sbírkových předmětů, je nastálo roztroušeno po pracovištích odborných pracovníků.

Jan Kabíček se zhostil své práce muzejního fotografa velmi svědomitě. Vedle zavedení systému evidence se pilně věnoval fotografování v kraji. Archiv se rozrůstal jak o tuto tvorbu tak o záznamy z pořádaných výstav a samozřejmě o dokumentační fotografie sbírkových předmětů.

V roce 1955 byla z Kabíčkových fotografií uspořádaná první z jeho autorských výstav Hrady a zámky libereckého kraje, o tři roky později se konala výstava změřená obecněji na památky i přírodu libereckého kraje a konečně pak za další tři roky v roce 1961 výstava Liberec, město pod Ještědem. Ostatní fotografické výstavy v tomto období (s jednou výjimkou) byly zaměřeny vesměs propagandisticky na úspěchy režimu (Mikroma). Časté byly také výstavy spadající pod "lidovou uměleckou tvořivost." Bývaly výsledkem různých soutěží a mimo jiné měly dokazovat velkou míru podpory kulturního vyzítí lidu ze strany režimu.

Výše zmíněnou výjimkou byla výstava kameramana Josefa Vaniše a režiséra Vladimíra Síse, kteří vystavily fotograficky hodnotný soubor dokumentárních fotografií z Tibetu.

Šedesátá léta, období uvolnění a všeobecného kulturního rozmachu, přinesla řadu autorských výstav fotografických osobností nejen libereckého regionu. Velkou zásobárnou kvalitních fotografií bylo v roce 1962 založené Studio výtvarné fotografie. Vedle Josefa Sudka a Miloslava Stibora vystavovali v muzeu špičky Studia výtvarné fotografie, Krátký, Postupa, Pikous, Plátek, později také Bartoš a Kabíček.

Počátkem sedmdesátých let spontánně vznikla dlouholetá tradice fotografických soutěží a výstav Štít Viléma Heckela. Trvala až do roku 1990. Od roku 1972 proběhlo celkem dvanáct ročníků, zpočátku každoročně, později jako bienále. Muzeum bylo po celou dobu spolupořadatelem této soutěže a mimo diváckého zájmu byla celá série významná také tím, že vítězné soutěžní snímky zůstávaly v muzeu jako součást sbírky kabinetu fotografie. Na založení této fotografické sbírky v roce 1965 měl zásluhu především Jan Kabíček, který byl také jejím prvním správcem.

Z hlediska fotografických výstav byla sedmdesátá léta jedním z nejplodnějších období. Mimo prvních pár let počátku normalizace, kdy byl kladen zvýšený důraz na politický podtext a bylo třeba propagovat úspěchy východního bloku v čele se Sovětským svazem, se Kabíčkoví a jeho kabinetu fotografie dařilo připravovat výstavní program zastoupený množstvím výrazných fotografických osobností regionálního i republikového významu. K tomu jistě napomohla také skutečnost, že na přelomu šedesátých a sedmdesátých let byly přijaty do oddělení kabinetu fotografie dvě fotografky,

kteří z velké části přebraly rutinní práci fotografování sbírek, muzejních událostí i pořizování dokumentačních snímků města a kraje. Kabíček tak měl volnější ruce na přípravu výstav a na práce spojené s fotografickou sbírkou.

Zdalo by se, že tento trend by mohl pokračovat i v letech osmdesátých. To se ovšem nestalo zejména ze dvou důvodů. Prvním bylo, že v roce 1981 započala dlouhodobá rekonstrukce interiéru muzejní budovy, která trvala sedm let, tedy až do roku 1988. Muzejní budova byla pro návštěvníky uzavřena, a nebylo tedy kde vystavovat. Tím druhým důvodem byl odchod Jana Kabíčka v prosinci 1983 do důchodu. Výstavy soutěže Štít Viléma Heckela se přesunuly do Malé výstavní síně a několik málo fotografických výstav ještě muzeum připravilo pro uvedení v jiných výstavních prostorách. Poslední podstatnější výstava, na které se ještě podílel i Jan Kabíček, proběhla v galerii Jizerského fotoklubu v Hejnicích. Byla jí výstava dvou významných osobností olomoucké fotografické scény Vojtěcha Sapary a Ruperta Kytky.

Po ukončení rekonstrukce muzea proběhly již pouze dva ročníky Štítu Viléma Heckela. Ročník 1988 se uskutečnil ještě s velkým přispěním Malé výstavní síně. Poslední ročník 1990 by se dal označit jako jakási "labutí píseň" na závěr dlouholeté tradice.

Kabinet fotografie v libereckém muzeu je pojmem se dvěma rovinami významu. Za prvé je tímto termínem označována sbírka výtvarné fotografie. Druhou rovinou významu pak bylo označení konkrétního pracoviště, oddělení pod vedením Jana Kabíčka, které mělo ve své působnosti správu umělecké sbírky fotografií, dále správu veškerého dalšího dokumentačního fotografického materiálu a konečně výstavní plán a zajištění fotografických výstav. S odchodem Kabíčka, který byl jakýmsi hnacím motorem všech činností, spojených s kabinetem fotografie, přestal mít termín kabinet fotografie ve smyslu fotografického pracoviště postupně význam. Vedení fotooddělení bylo v průběhu času svěřováno různým kurátorům, podle jejich momentální vytíženosti. Práce zbylého personálu fotografického oddělení pokračovala setrvačností. Dlouhodobější smysl a systematické směřování správy fotografické sbírky, stejně jako smysluplný plán fotografických výstav, se vytratily. Hodnotné fotografické výstavy z muzea nezmizely, staly se ovšem spíše dílem náhody než výsledkem systematické práce. Totéž platí i o akvizicích fotografické sbírky.

Z kvalitních fotografických výstav stojí za zmínku výstava z roku 1989, prezentující britskou fotografii posledních deseti let. Muzeum se jí může chlubit, vystavovalo význačné osobnosti britské fotografie v čele s Martinem Parrem, současným prezidentem agentury Magnum.

Ve skladbě fotografických výstav devadesátých let se dá jen stěží upozorovat nějaký trend. Tyto výstavy nemají svoji vlastní vnitřní logiku návaznosti. To ovšem nemusí být nutně bráno jako nedostatek, pokud se na ně nahlíží z hlediska účelnosti a užitečnosti pro výstavní plán v rámci všech výstav v muzeu. Fotografické výstavy v této době byly velmi pestré a zřejmě tvořily vhodný doplněk k ostatním výstavám. Výběr výstav byl jistě ovlivněn také změnami ve společnosti a s příchodem nových možností.

Muzeum nabídlo výstavy historické i současné fotografie domácích i zahraničních autorů, jejich tvorbu dokumentární, reportážní i krajinářskou, výtvarně tvůrčí, intimní či subjektivně zaměřenou. V jistých náznacích se začíná objevovat také fotografie cestovatelská.

V prvním desetiletí našeho století se začíná plně projevit nekoncepčnost ve vystavování fotografií. Ubývá kvalitních autorských výstav, které by divákovi, namísto pouhého předvádění hezkých obrázků, dokázaly sdělit cosi hlubšího. Přibývá výstav založených na cestování po světě. Výstavy krajinářské fotografie se mění na výstavy efektních fotografií přírodních krás, v lepším případě pořízených při expediční cestě přírodovědci za účelem vědeckého poznání. Koncept, dá-li se to tak nazvat, divácky atraktivní, ale poněkud "jednoduchý" a podbízivý.

Výjimky se ovšem najdou. Jmenujme alespoň výstavy Viléma Boháče, Alexandra Skalického či Oldřicha Škáchy. Vzhledem k tradici založené činnosti kabinetu fotografie, kterou se muzeum často zaštiťuje, je to ovšem poněkud málo.

Za období posledního desetiletí by se daly vybrat dvě výstavy, jež stojí za pozornost a lze je považovat za skutečně důležité. Tou první byla výstava konaná u příležitosti padesátého výročí založení Studia výtvarné fotografie, které se významně zapsalo do historie české fotografie. Výstava byla objevená z hlediska připomenutí díla jak slavných tak i dnes zapomenutých fotografů, tvořících v šedesátých letech. Tou druhou byla výstava Rudolfa Ginzela, která zpracovávala unikátní soubor fotografií z období první třetiny dvacátého století.

Příčina upuštění od přístupu muzea k fotografii z dob působení Jana Kabíčka je především v neexistenci osobnosti, která by se po jeho odchodu práci s fotografií a fotografickou sbírkou soustavně systematicky a dlouhodobě věnovala. Zřejmě ani dnes neexistuje vůle aby tomu tak bylo.

Přehled výstav

- 24 – Jan Kabíček
Hrady a zámky liberecka
- 25 – Fotokroužky
Výstavy lidové fotografie
- 26 – LUT ROH
Krajská výstava fotografie
- 27 – Jan Kabíček
Liberecký kraj ve fotografii
- 28 – Fotokroužek
Závodní klub ČSD v Liberci
- 29 – Neznámý Tibet
- 30 – Mikroma II
1. výstava fotografií z MIKROMY II
- 31 – Jan Kabíček
Město pod Ještědem
- 32 – Přírodovědecká fotografie
1. celostátní výstava přírodovědecké fotografie
- 33 – Ladislav Postupa
Fotografie 1960–65
- 34 – Josef Sudek
Fotografie
- 36 – Jan Pikous
Fotografické seriály
- 37 – Čestmír Krátký
Fotografie 1962–66
- 38 – Jiří Plátek
Fotografie
- 39 – Miloslav Stibor
Fotografie z let 1960–1968
- 40 – Jan Pikous
Subjektivní fotografie
- 41 – Ladislav Postupa
Fotografie 1965–70
- 42 – Jaroslav a Karel Bárta
Fotografie
- 43 – Potápěčská fotografie a technika
Výstava zájmové činnosti sportovních potápěčů
- 44 – Gruzie
Umělecká tvorba a fotografie
- 45 – Arménie
Fotografie a koberce
- 46 – Výtvarná fotografie Slezska a severní Moravy
Ze sbírek Slezského muzea v Opavě
- 47 – Štít Viléma Heckela
I. ročník
- 48 – Pobaltské republiky
Fotografie, ex libris, grafika

- 49 – Museum a fotografie
20 let činnosti Jana Kabíčka
- 50 – Obrazy a fotografie
Přehledka zájmové umělecké činnosti
- 51 – Jiří Bartoš
Fotografie z let 1971–73
- 52 – Štít Viléma Heckela
II. ročník
- 54 – Zdenko Feyfar
Fotografie
- 55 – Miloslav Stibor
Kámen
- 56 – Taras Kuščynskij
- 57 – Štít Viléma Heckela
III. ročník
- 58 – Jiří Havel
Fotografie
- 59 – Chatyň
Hřbitov vesnic
- 60 – Fotografiá
Salon 1975
- 61 – Výstava fotografií
Ze sbírek Severočeského muzea
- 62 – Štít Viléma Heckela
IV. ročník
- 64 – Od daguerrotypie k současnosti
150 let vývoje fotografické techniky a obrazu
- 65 – Fomaklub Liberec
Tvůrčí skupina 7F
- 66 – Štít Viléma Heckela
V. ročník
- 67 – Město pod Ještědem
Výstava a fotografická soutěž
- 68 – Jaroslav Rajzík
Struktury
- 69 – Cesty k vrcholům
- 70 – Žitava / Liberec
- 71 – Rudolf Mužák
Fotografie
- 72 – Setkání
- 73 – Štít Viléma Heckela
VI. ročník – 1. bienále
- 74 – Ludvík Baran
Český masopust
- 75 – Ladislav Postupa
Fotografie a interier '79
- 76 – Současná slovenská fotografie
- 78 – Mistři ve světle času
K 60. výročí Svazu českých fotografů
- 79 – Fotoklub SKP Děčín
- 80 – Pavel Horník
Svět hudby a divadla ve fotografii
- 81 – Štít Viléma Heckela
VII. ročník – 2. bienále
- 82 – Starý Liberec
Starý Liberec ve fotografii
- 83 – V. Sapara - R. Kytka
Fotografie 1972–82
- 84 – Štít Viléma Heckela
VIII. ročník – 3. bienále
- 86 – Liberec
na barevných fotografiích ze sbírek Severočeského muzea
- 87 – Štít Viléma Heckela
IX. ročník – 4. bienále
- 88 – Štít Viléma Heckela
X. ročník – 5. bienále
- 89 – Stálá expozice
- 90 – Štít Viléma Heckela
XI. ročník – 6. bienále
- 91 – Člověk a technika
Člověk a technika v české fotografii do r. 1914
- 92 – Britská fotografie
Inscriptions and inventions
- 93 – Dny sovětské kultury
150 let ruské fotografie
- 94 – Liberecká náměstí a centrum města
na starých fotografiích
- 95 – Reportážní fotografie
Návštěva presidenta Václava Havla na Liberecku
- 96 – Jan Pikous
Subjektivní fotografie
- 97 – Zdeněk Thoma
Kouzlo japonských zahrad
- 98 – Štít Viléma Heckela
XII. ročník – 7. bienále
- 99 – Liberec na starých fotografiích
Významné budovy
- 100 – Liberecké chrámy
na starých fotografiích
- 101 – Miloslav Kalík
České středohoří
- 102 – Jan Pikous mladší
Památky Jizerských hor
- 103 – All Americans
Výstava fotografií amerických autorek
- 104 – Taras Kuščynskij
Fotografie
- 105 – Catherine Steinmannová
Tibet
- 106 – Fotografie a dokumenty
30. výročí srpnových událostí 1968
- 107 – Vilém Boháč
Tvary a metamorfózy
- 108 – Guido Boggiani
Fotograf (1861–1901)
- 109 – Poezie Jizerské žuly
Jan a Šimon Pikousovi a Otokar Simm
- 110 – Alexandr Skalický
Fotografie
- 111 – Jitka Staňková, Ludvík Baran
Masky, démoni, šaškové
- 112 – Oldřich Škácha
Moji drazí samozvanci
- 113 – Experimentální krajina
- 114 – Mongolské kláštery
Mongolské kláštery ve fotografiích
- 115 – Propojení obrazem
Česká humanitární fotografie (1990–2000)
- 116 – 2 + 17
Fotografie Pavla Baňky, Michaely Thelenové a studentů ateliéru fotografie FUUD v Ústí nad Labem
- 117 – Václav Špillar
Toulky světem – Afrika, Amerika, Austrálie
- 118 – Kouzlo staré fotografie
Ze sbírky Jana Pikouse
- 119 – Jizerky mýma očima
- 120 – Venezuela
Pestrý svět tropů
- 121 – Václav Špillar
Amerika
- 122 – Zdeněk Mrkáček
Duše Českého ráje
- 123 – Zdeněk Skořepa
Rituály smrti napříč kulturami
- 124 – Jiří Stránský
Magická příroda tří kontinentů
- 125 – Do Mexika
Za přírodou a lidmi
- 126 – Milan Drahoňovský
Foto(se)zóny
- 127 – Miloš Anděra
Neznámý svět drobných savců
- 128 – Alfons Mucha
Fotografie z ateliéru
- 129 – Vilém Boháč
- 130 – Studio výtvarné fotografie v Liberci
- 132 – Zrození libereckého mrakodrapu
Výstava fotografií konstrukce a rekonstrukce
- 133 – Rudolf Ginzel
Liberecká zákoutí
- 134 – Leona Nesvadbová
Týden s TULIPANem
- 135 – Výstava fotogramů
- 136 – Jindřich Brok a Daniela Vokounová
HLEDÁNÍ SVĚTLA - české sklo druhé poloviny 20. století
- 137 – Ještěd ve fotografii
- 138 – Rudolf Ginzel
Fotograf 1872–1944
- 140 – Zrušení expozice
- 141 – Albánie
Přírodou neznámé země
- 142 – Šimon Pikous
Šestnáct jablek ze zahrádky tetičky Frídy
- 143 – Jana Hunterová
*Země nikoho
Srbsko-chorvatská hranice pro uprchlíky*
- 144 – Jiří Bartoš
Krajina znějícího ticha
- 146 – Příběhy české přírody
- 147 – Canis pictus
Pes na historické fotografii 1839–1918
- 148 – Jan Červinka
Velehory očima Horolezce

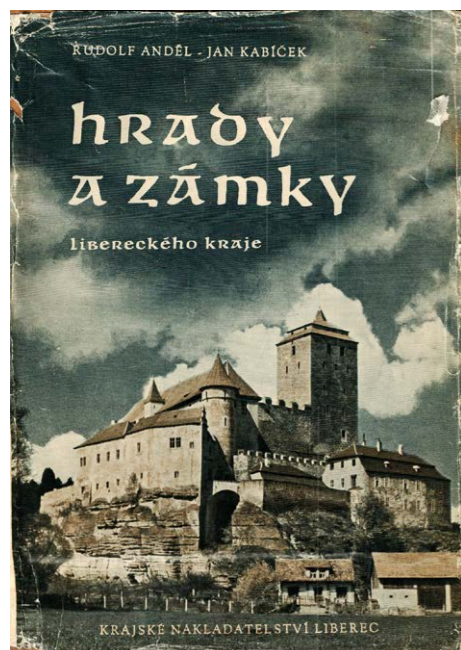

Jan Kabíček
Hrady a zámky liberecka

Fotokroužky

Výstavy lidové fotografie

Listopad – prosinec

Titulní strana později vydané knihy, jejíž fotografie byly na výstavě

Jan Kabíček se po nástup do muzea v roce 1953 intenzivně věnoval fotografování a historické stavby byly jedním z jeho mnoha témat. V době kdy již měl dostatek materiálu, bylo rozhodnuto, že se uspořádá výstava. Z pramenů v muzeu ovšem není úplně jasné, ve kterém roce se výstava konala. V publikaci, která vyšla ke stému výročí založení muzea, je v přehledu všech výstav uveden rok 1956. Fotografie nainstalované výstavy jsou však datovány rokem 1955. Přiklonil jsem se spíše k tomuto vročení, protože dokumentaci o výstavě pořizoval také Kabíček a připadá mi, že z jeho strany je chyba méně pravděpodobná.

Autorem textů k výstavě byl dnes uznávaný historik Rudolf Anděl, který se specializuje právě na tento druh staveb, zejména v severních Čechách. V roce 1957 vydali Anděl s Kabíčkem úspěšnou obrazovou publikaci Hrady a zámky libereckého kraje. V roce 1959 pak vyšlo její druhé rozšířené vydání.

Výstavy fotokroužků a podobných amatérských sdružení, většinou pod hlavičkou ROH různých libereckých podniků, neměly v té době vážnost velkých dlouhodobě plánovaných výstav. Tyto výstavy byly spíše doplňkové, umístěvané mimo hlavní výstavní prostory a jejich přípravě nebyla věnována taková pozornost. Také jejich evidence a oznamování, například v tisku, bylo spíše sporadické.

Vedle toho běžel stranou a vládou podporovaný každoroční koloběh prezentací zájmové činnosti, souhrnně sdružený pod pojmem *lidová umělecké tvořivost* – LUT. Vesměs šlo o různé výtvarné aktivity lidí, sdružených v nejrůznějších kroužcích pod hlavičkou ROH. Fotografie byla samozřejmě též součástí těchto struktur. Oznámení (viz obrázek níže) o konání výstav lidové fotografie se zřejmě týkalo okresního a krajského kola LUT a tentokrát byly fotografie z obecné tvořivosti vyjmuty jako samostatný obor.

Z instalace výstavy, foto Jan Kabíček (2x)

Pravděpodobně první výstava fotografií zaměřená autorsky a nepoliticky, kde fotografie nebyla jenom jedním z prostředků a nástrojů tendenčních výstav doby nové Československé republiky.

Kurátorem výstavy byl autor fotografií, muzejní fotograf Jan Kabíček.

VÝSTAVY A GALERIE

Severočeské museum, Leninova 11, otevřeno od 9—17 hod.
mimo pondělí:
Výstavy: Krajská přehlídka LUT výtvarných prací 1956.
Výstava fotokroužků ROH CSAO a Svazarmu
modelárna Liberec

Museum boje proti fašismu — otevřeno od 9—17 hodin:
Výstava dokumentů fašistického barbarství celého světa.

Výstřižek z Libereckého kulturního kalendáře, ročník 1956 č. 11

VÝSTAVY A GALERIE

Severočeské museum, Leninova 11, otevřeno od 9 do 17
hodin, mimo pondělí:

Výstavy: O hlas první ruské revoluce 1905 v ČSR
Technika zítřka
Městská výstava lidové fotografie
Krajská výstava lidové fotografie

Závodní klub Textilany, nám. Města Ivanova:
9. Od 8 do 16 hod.: Výstava kanárů a zpěvného ptactva.

Severočeská galerie, U tiskárny 1, otevřeno od 9 do 17
hodin, mimo pondělí:

Výstavy: XII. čl. výstava krajského střediska ÚSČSVU
Deset let práce krajské galerie
Stálé sbírky obrazů, plastik 18.—20. století

Výstřižek z Libereckého kulturního kalendáře, ročník 1956 č. 12

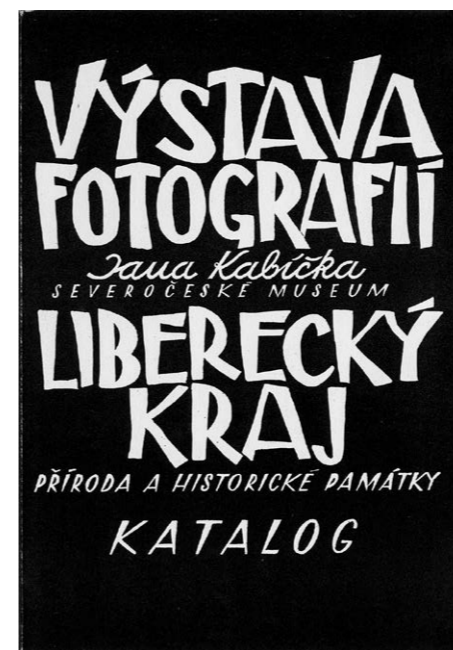
LUT ROH Krajská výstava fotografie

Prosinec

Výstava fotografické části krajského kola lidové umělecké tvořivosti se v roce 1957 dostala do malého výstavního sálu a tomu odpovídal také způsob instalace.

Instalace fotografické výstavy lidové umělecké tvořivosti v roce 1957, foto archiv SM

Titulní strana malého katalogu výstavy

Malý katalog k výstavě obsahoval vedle úvodního slova J. Bursíka, kompletní seznam vystavených fotografií.

Kurátorská příprava výstavy byla zřejmě dílem autora vystavených fotografií.

107. Dům na českolipsku.
108. Státní zámek v Zákupcech.
109. Zámek v Zahradkách u České Lípy.
110. Státní zámek Lemberk u Jablonného v Podještědí.
111. Novozámecký rybník na Českolipsku.
V pozadí Jestřebí a Bezdězy.
112. Zřícenina hradu Starý Bernštejn u Dubé.
113. Provoďinské kameny na Českolipsku - státní přírodní rezervace.
114. Staré Splavy - pláž u Máchova jezera.
115. U českého moře - jak bývá nazýváno Máchovo jezero u Doks.
116. Vnitřek historické České brány v Bělé pod Bezdězem.
117. Máchovo jezero - pláž u Starých Splavů.
118. Rekreační středisko Máchovo jezero u Doks s pozadím Bezdězů.
119. Královský hrad Bezděz je vyhledávaným cílem turistů z celé vlasti.
120. Znělcový Klíč u Nového Boru (755 m).

Ukázka ze seznamu fotografií výstavního katalogu

Jan Kabička Liberecký kraj ve fotografii

Srpen – září

Jak již bylo řečeno u předešlé Kabičkovy výstavy, byl tento muzejní fotograf velmi plodný a dokumentování kraje mu zřejmě bylo potěšením. Od minulé výstavy nashromáždil spoustu fotografického materiálu, který byl pro konání takto zaměřené výstavy velmi dobře použitelný.

Na výstavě, které byla umístěna ve velkém výstavním sále, bylo instalováno 147 fotografií. Divák mohl vidět záběry krajiny, přírodní detaily, rostliny či zvířata z místní botanické a zoologické zahrady, stejně jako fotografie historických památek venkova i města. V souhrnu šlo vlastně o komplexní pohled na liberecký kraj

Nutno říci, že Kabičkovy fotografie mají nejen hodnotu dokumentační. Svým talentem a pílí se vypracoval ve velmi zdatného fotografa a svůj fotografický talent neustále rozvíjel. Při fotografování se vždy snažil, aby jeho snímek zachytil více než jenom obyčejný popis fotografovaného objektu.

Za pozornost stojí způsob instalace výstavy byl v té době pracný a zřejmě i dost nákladný. Také květiny bývaly neodmyslitelnou součástí téměř každé výstavy.

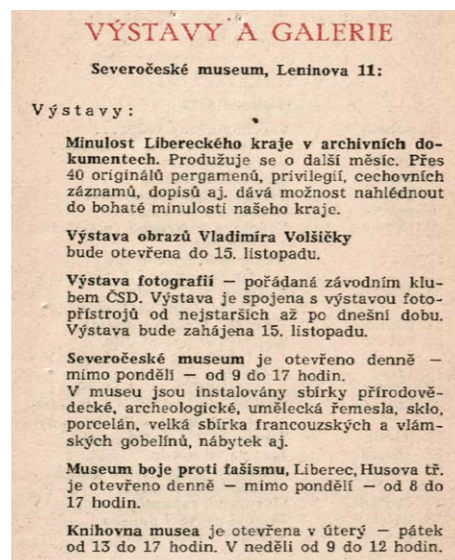

Z instalace výstavy, archiv SM (2x)

Fotokroužek Závodní klub ČSD v Liberci

15. listopadu – prosinec

Výstava fotokroužku závodního klubu ČSD formálně spadala do činnosti lidové umělecké tvořivosti. Fotografové, pokud chtěli dělat to co jim bylo vlastní, v té době snad ani jinou možnost neměli. Na druhé straně měli poměrně velkou volnost ve své tvorbě a tak se postupem času staly tyto kroužky místem, kam bylo možné se skrýt před všudypřítomným dohledem státu. Součástí výstavy byly vedle fotografií ukázky fotografické techniky.

Oznámení o výstavě se objevilo v Libereckém kulturním kalendáři, ročník 1958 č. 11

Neznámý Tibet

17. ledna – 15. května

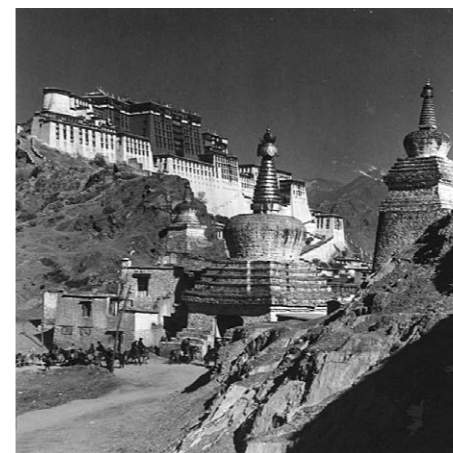

Foto Vladimír Vaniš

Přednášky s promítáním se konaly například 1. února, 29. a 30. března nebo také 29 března v německém jazyce. 29. března za účasti Vladimíra Síse, spoluautora fotografií.

Výstava byla připravena ve spolupráci s Národním muzeem.

O výstavu *Neznámý Tibet* projevila veřejnost mimořádný zájem. Doba jejího trvání byla prodloužena až na v té době neobvyklé čtyři měsíce. Byla doplněna několika přednáškami s promítáním dokumentárního filmu o Tibetu a to dokonce i v němčině pro německy mluvící spoluobčany.

Výstavu tvořilo asi tři sta fotografií, z toho kolem sto dvacet barevných. Ve čtyřech částech ukazovala přírodní krásy, život tamních lidí, sídelní město dalajlámů – Lhasu a stavbu velké silniční magistrály. Vedle fotografií doplnily výstavu předměty zapůjčené z Náprstkova muzea v Praze.

Vystavený soubor fotografií pocházel z let 1954 – 1955, z cesty kamermana Josefa Vaniše a režiséra Vladimíra Síse. Na tuto cestu byli oba vysláni Čs. armádním filmem, proto aby společně s čínskými filmaři dokumentovali stavbu velehorské silnice z provincie S'-čchuan do Lhasy.

Soubor fotografií této výstavy nebyl atraktivní pouze pro diváky konce padesátých let. Svoji dokumentární hodnotou je atraktivní i po mnoha desetiletích. Například v roce 2007 byla tato kolekce dokumentárních fotografií uvedena v Plzeňské velké synagoze. Její význam roste také z toho důvodu, že na fotografiích je spousta míst, která jsou zničena a dnes již neexistují

Výstavy: NEZNÁMÝ TIBET.

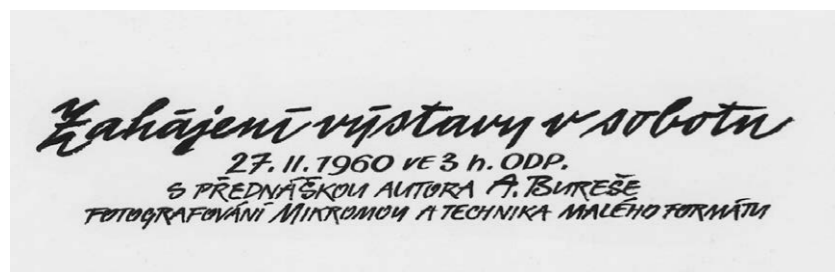
Pro velký zájem je výstava prodloužena do 15. května 1959. Zajímavým a poutavým způsobem ukazuje život země, která do nedávna byla u nás zcela neznámou. Na výstavě je přes tři sta fotografií, z toho polovina barevných, které pořídili pracovníci armádního filmu s. Sís a Vaniš. Výstava je doplněna exponáty Náprstkova muzea v Praze.

Foto Josef Vaniš, Kulturní kalendář Liberecka, roč 1959, č. 5

Mikroma II

1. výstava fotografií z MIKROMY II

27. února – 20. března

Pozvánka na zahájení výstavy

Autor výstavy Alois Bureš byl velkým propagátorem tohoto fotografického přístroje. V roce 1959 vyšla v nakladatelství SNTL jeho kniha *Fotografujeme přístrojem Mikroma*.

Tato výstava byla specifická v tom, že nešlo o fotografie autorské ani dokumentační z hlediska badatelského výzkumu. Vystavené snímky měly propagovat konkrétní fotografickou techniku. Předmětem zájmu byl fotoaparát značky MIKROMA II, českého výrobce Meopta Přerov. Fotoaparát byl oblíbený pro svoje miniaturní rozměry a to více ve světě než u nás. Na výstavě EXPO 58 v Bruselu získal zlatou medaili. Vyráběl se až do šedesátých let.

Přední strana letáku k výstavě

Projekt výstavy byl dílem ing. Freundové a Jiřího Seiferta. Za samotnou instalaci zodpovídal podnik *Reklamní tvorba Liberec*.

Jan Kabíček

Město pod Ještědem

Září

Další z výstav muzejního fotografa Jana Kabíčka. Tentokrát se soubor jeho fotografií soustředil na Liberec a jeho nejbližší okolí. Ve fotografiích zachytil obyčejné okamžiky města. Jeho náladu, dojmy a klidnou atmosféru. Divák stojící před fotografiemi jako by nevnímal pouze samotné obrazy, nýbrž jako by se ocital na skutečných místech, která důvěrně zná. Kabíček opět potvrdil, že umí s fotoaparátem zacházet výjimečným způsobem. Jeho pohled na město je přesně to, co návštěvníka výstavy dokáže oslovit.

Letáček či minikatalog k výstavě byl doplněn textem básníka, spisovatele a novináře Jiřího Mojžíry Paláta a opravdu působil jako by byl přímo inspirovaný vystavenými fotografiemi.

Úvodem k výstavě . . .

I. výstavu fotografií z Mikromy II nemůžeme běžně srovnávat s jinými výstavami fotografií, protože vystavené obrazy nejsou vrcholnými ukázkami autorovy tvorby. Je to spíše malá přehlídka toho, co lze úspěšně snímkovat naší nejmenší fotografickou komorou, která získala zlatou medaili na mezinárodní výstavě EXPO 58 v Bruselu. Tím byla Mikroma II zařazena na nejčestnější místo v řadě miniaturních komor, které mají na celém světě stále větší oblibu pro svoji pohotovost, malé rozměry a nepatrnou váhu.

Je kupodivu, že Mikroma II získala v krátkém čase v zahraničí mnohem více přátel než doma v zemi dobré fotografie za dlouhá léta! Příčina netkví pouze v konzervativních názorech, ale i z častého nedostatku dobrého negativního materiálu a z neznalosti správného zpracování. To přimělo autora výstavy k tomu, aby svoje dlouholeté zkušenosti s Mikromou sdělil širší veřejnosti. Za spolupráce výrobního podniku Meopta v Přerově a redakce SNTL vyšla v roce 1959 jeho kniha „Fotografujeme přístrojem Mikroma“. Aby ještě lépe uskutečnil kontakt pro sdělování svých dalších zkušeností, pořídil v krátkém čase 4 měsíců minulého roku většinu snímků této výstavy, jimiž přesvědčivě dokumentuje reálné možnosti Mikromy II.

Na panelech „Fotografujte přístrojem Mikroma II“ jsou některé snímky 30x40 cm z minulých let, které doprovázely Mikromu II v Bruselu, Fotokině v Kolíně nad Rýnem a na dalších výstavách a veletrzích v cizině.

Pro zajímavost můžeme uvést, že autor používal negativní materiál Agfa Isopan FF 10° DIN, 13° DIN, 17° DIN a dále Foma Mikroman 15° DIN, Ilford HP 3 a Gevaert 23° DIN. Posledně jmenované velmi citlivé negativní materiály nebyly vyvolávány jemnozrně, aby nenastalo příliš velké ztměnění kontrastů předlohy, a bylo využito citlivosti do krajnosti zvláště u záběrů v nepříznivých světelných podmínkách.

Z toho důvodu můžeme vidět na některých obrazech zvětšené zrnění citlivé vrstvy jmenovitě u seriálu oslav 42. výročí VRSR, který byl pořizován pozdě odpoledně při zamračeném obloze. Díváme-li se na obrazy z normální pohledové vzdálenosti je toto 20násobně zvětšené zrnění málo znatelné a tím nenarušuje důležité podrobnosti obrazu.

Positivní zpracování snímků je provedeno pouze na tuzemském papíru Fomabrom 2111 v gradaci S, N a C.

A. Bureš: Žně na Českolipsku

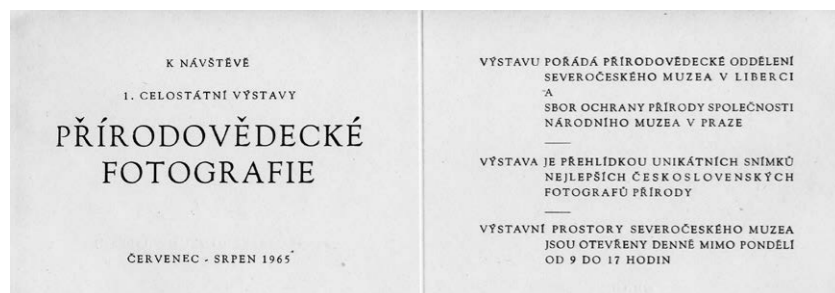
Mimo jednotlivé obrazy jsou vystaveny tyto seriály:

1. Mírová práce Novoborských sklářů
2. Okružní spartakiáda
3. Žně na Českolipsku
4. Oslavy 42. výročí VRSR
5. Naše děti v mateřských školách
6. Kolem motorismu
7. Několik pohledů na BVV
8. Stavba internátu
9. Přírodní krásy českého severu
10. Hraje orchestr Karla Vlacha
11. Několik portrétů
12. Život z blízka pohledem Mikromy II

1965 Přírodovědecká fotografie

1. celostátní výstava přírodovědecké fotografie

Červenec – srpen

Pozvánka na zahájení výstavy

Výstavu připravili pracovníci přírodovědného oddělení ve spolupráci se sborem ochrany přírody Národního muzea v Praze. Do vystaveného souboru zařadili zábery vybraných špičkových českých fotografů přírody.

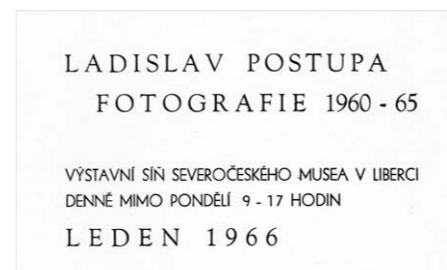
Evidenční karta – ukázka způsobu evidence negativů z dokumentace výstavy

1966

Ladislav Postupa Fotografie 1960–65

Leden

Pozvánka na zahájení výstavy

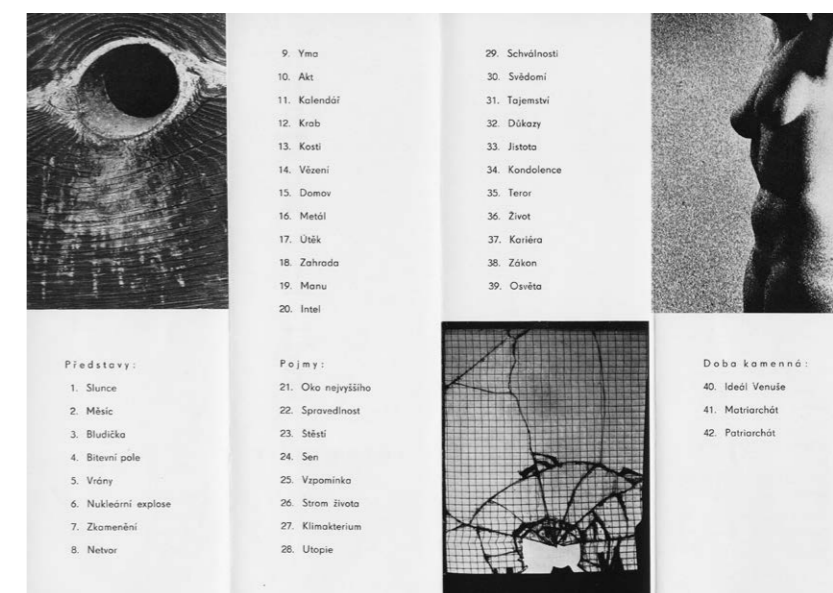
Po založení Studia výtvarné fotografie v roce 1962 byla tato výstava první, která prezentovala sólově některého z jeho členů. Ladislav Postupa patřil k zakládajícím členům Studia a byl celou dobu jeho členem. Fotograficky byl jedním z neaktivnějších členů. Záhy si vypracoval vlastní styl, kterému říkal „fotografika“. Fotografie měl sám pro sebe rozděleny na dvě skupiny. Jedni, kteří svoje náměty hledají ve světě kolem sebe, takzvaní *hledači*, a druzí, kteří svoje náměty tvoří, takzvané *tvůrce*. Sám sebe pak řadí do skupiny tvůrců.

Na výstavě byly prezentované některé jeho rané práce, které by podle jeho dělení ještě patřily k fotografiím typickým pro skupinu hledačů. Postupa tento způsob tvorby, poměrně záhy opustil a plně se soustředil na tvůrčí práci v ateliéru. Ne že by nefotografoval předměty z reálného světa, nikdy je však nefotografoval v jejich přirozeném prostředí, ale nosil si je do ateliéru, kde s nimi pracoval.

Právě jeho rané práce jsou cenné jak pro sběratele, protože jejich množství je dáno omezenou dobou této Postupovy tvorby, tak pro teoretiky, protože se na nich dá poměrně zajímavým způsobem stopovat autorův přechod k ateliérové práci.

Instalace výstavy

Část katalogu se seznamem vystavených fotografií

Josef Sudek

Fotografie

Duben – květen

Mistr před muzeem, foto Jan Kabiček

Plakát k výstavě

Není snad u nás člověka, který by neznal jméno Josef Sudek. Není snad u nás fotografa, který by se nehlásil k Sudkovu odkazu.

Muzeum uspořádalo k jeho sedmdesátinám obsáhlou výstavu, která zahrnovala autorův široký fotografický záběr. K vidění bylo téměř sto třicet jeho prací. Mimo jiné například *výhledy z okna mého ateliéru*, nebo fotografie z různých knižně vydaných souborů zachycujících Prahu. Z novějšího díla pak Praha panoramatická. Později na otázku Jaroslava Anděla, jak tento soubor vznikl a jak se dostal k fotografování panoramatickou kamerou, Sudek odpověděl „Ty jitrnice původně nebyly zamýšleny jako Praha“. Výstava nabídla ukázky prakticky ze všech jeho významných cyklů. Vedle autorských zvětšenin byly vystaveny také kontakty.

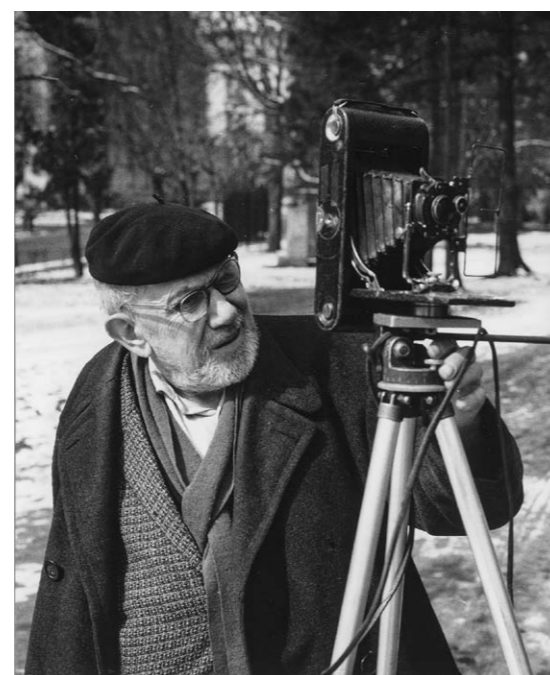
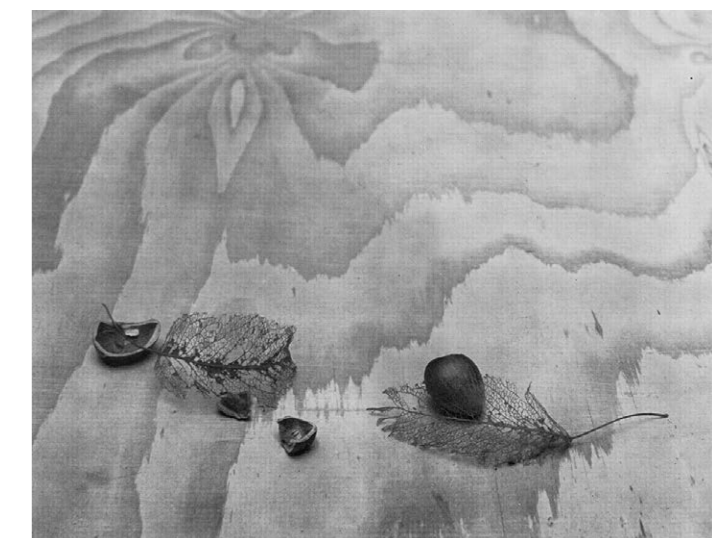
Při zahájení výstavy byl Josef Sudek přítomen a pro příchozí mohlo být osobní setkání s Mistrem svátkem.

Sudek nepřijel na svou výstavu jenom jako host na ukazování. Byl přeci fotograf a proto i taková cesta pro něj byla příležitostí k fotografování. Jan Kabiček zachytil Sudka při práci na mnoha záběrech, jak fotografoval v okolí muzea i v jeho expozicích. Negativy jsou uloženy v archivu muzea.

Liberečané měli příležitost se znovu setkat se Sudkem o devět let později při zahájení provozu Malé výstavní síně v roce 1975. Možná, že právě to předznamenalo velmi plodnou éru Malé výstavní síně s nemalým ohlasem.

- ↑ *Zahrádka paní sochařové v létě*
- ← *Poslední růže*
- ↓ *Zátíší se suchým listím*
- ⇓ *Instalace výstavy*

Josef Sudek na zahájení výstavy v Severočeském muzeu, foto Jan Kabiček (2x)

Jan Pikous

Fotografické seriály

Únor

Plakát k výstavě

Rok po Ladislavu Postupovi byl Jan Pikous dalším z členů Studia výtvarné fotografie, který měl samostatnou výstavu v Severočeském Muzeu. Patřil k těm aktivnějším a jeho tvorba k těm promyšlenějším. Netvořil pouze jednotlivé fotografie, ale řadil je do větších celků a snažil se jim tak dodat výraznější výpovědní hodnotu.

Z autorovy nedávné tvorby bylo vystaveno 40 fotografií z devíti cyklů. Všechna témata spojoval Pikousův zájem o člověka a jeho problémy. Od obecných otázek, například v cyklu *Kosmické vize*, po konkrétnější a osobnější výpovědi až existenciálního charakteru. Od komorněji laděných cyklů, například *Pocity*, až po monumentálně zaměřený soubor *Vzpouza živlů*.

Na přípravě výstavy se podílel Jan Kabiček a další člen Studia výtvarné fotografie Jiří Plátek, který graficky připravil malý výstavní katalog.

Instalace výstavy. foto Jan Kabiček (2x)

Roční období:

- Jaro
- Léto
- Podzim
- Zima

Co je to sláva?

-
-
-
-

Kosmické vize:

- Touha
- Projekt
- Katastrofa
- Mrtvá planeta

Komuniké o jedné události:

- Ne!
- Útok
- Zasah
- Identifikace

Pocity:

-
-
-
-
-
-

Vzpouza živlů:

- Voda
- Vzduch
- Oheň
- Země

Proč žiješ, zloveče?

- Kdo jsi?
- Odkud přicházíš?
- Kam jdeš?
- Jaký je tvůj smysl?

Hrozba náleho věku:

- Dialog života a smrti
- Strýce zla
- Nukleární apokalypsa
- Skřížení bouře
- Dokonáno!

Konfrontace:

- Vita: ---
-
-
-
- Mars: ---
-

Malý katalog výstavy

Čestmír Krátký

Fotografie 1962-66

7. Července – červenec

Plakát k výstavě

Původem liberečan se vrátil do svého rodného města začátkem šedesátých let. Již vystavoval na mnoha místech u nás i v zahraničí, diváci ho znali také z jeho realizací v architektuře. Liberecké muzeum tak přišlo s jeho výstavou s jistým zpožděním až v roce 1967.

Liberecká výstava obsahovala 56 fotografií z období jeho tvorby ve Studiu výtvarné fotografie. Jeho práce mají často existenciální podtext. Byly výslednicí jeho životních zkušeností a filosofického smýšlení o světě a souvislostech v něm. Postupem času dosáhl Krátký v některých cyklech jistého odlehčení a nadhledu, ale důsledné promyšlenosti se nikdy nezbavil. K výstavě byl vydán drobný katalog se seznamem vystavených prací.

Ve své době byla tvorba Čestmíra Krátkého pro českou fotografii do značné míry určující. V míře ještě větší pak ovlivňovala a ovlivnila Studio výtvarné fotografie, potažmo celou libereckou fotografickou scénu.

Kdo by v době konání výstavy čekal, že Krátkého návrat do Liberce za dva roky skončí. V roce 1969 emigroval a s tímto odchodem skončila i Krátkého nedlouhá životní etapa fotografa. K fotografii se již nikdy aktivně nevrátil a kromě různých peripetií se věnoval své původní profesi etnografa.

Po roce 1995 se vrátil do Čech a žil v Praze, kde na podzim v roce 2016 zemřel. V roce 2000 měl výstavu v liberecké Malé výstavní síni.

SEZNAM VYSTAVENÝCH FOTOGRAFIÍ

- Autoportrét se slzou v oku
- Svatý Šebestián
- E autre monde
- Úbu král
- Noční oslava
- Nebeský jezdec
- Martyr
- Doupě
- Z cyklu Katastrofy
- Přítok
- 15. Z cyklu Mrtvé kruhy
- Iluminace
- Ošklivá slova nahole
- 19. Z cyklu Zahrada rozkoši
- Plošící jezelo
- Půlnocní slunce
- Výstroha
- Noli me tangere
- Projekt projektu
- Černý obáuk
- Mene — tekel — uferain
- Kidnapper (žnosce dítě)
- 30. Jiřeni I, II
- 35. Zvířata I — V
- Hlava J. K.
- Odešel nikam
- Vstup do zákona
- Nespavost
- 42. Z cyklu Dynastie Úbu
- 44. Z cyklu Můj svět
- Naděje
- Zapomnění
- Z cyklu Grand mal
- Cassiopeia
- Z cyklu Fotografie bolesti
- 53. Blázi I — III
- Útok v ústředí
- 56. Z cyklu De profundis

Fotografie č. 1 a 2 z roku 1962
č. 3 a 15 z roku 1963
č. 16 až 35 z roku 1964
č. 36 až 42 z roku 1965
zbývající z roku 1966.

Tato příloha byla vydána u příležitosti reprízy výstavy v Severočeském muzeu v Liberci — červenec 1967.

Plakát k výstavě

Ze zahájení výstavy, foto Jan Kabiček

Odešel nikam, 1965

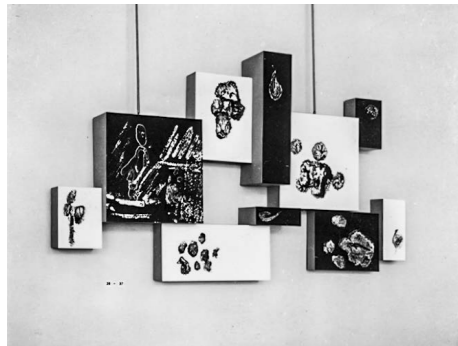

Jiří Plátek Fotografie

Červen

Utajená výstava. Archivní záznamy v muzeu úplností zrovna neoplývají. Z některých výstav se dochoval pouze plakát či pozvánka, z některých jen prázdná obálka s názvem výstavy. Je jisté, že občas se může něco ztratit, nebo založit do jiné přihrádky. V tomto případě však záznam chybí i v seznamu výstav, který je každým rokem uváděn ve sbornících muzea. Ani publikace, která vyšla ke stému výročí založení muzea a obsahuje kompletní seznam všech výstav za sto let své existence, tuto výstavu nezmiňuje. Pouze Jan Kabiček dokumentující dění v muzeu zaznamenal výstavu svým fotoaparátem a jeho záběry jsou spolu se stovkami tisíc dalších uloženy v archivu negativů.

Jiří Plátek patří k zakládajícím členům Studia výtvarné fotografie. povoláním, které zdědil po otci a dědovi, je knihař a tak měl k fotografii jako výtvarnému projevu blízko. Intenzivně se však fotografii věnoval pouze v období existence Studia. Práci v komoře si osvojil stejně perfekcionista jako svoje řemeslo. Hojně využíval techniku sabatierova efektu až z fotografií vyextrahoval prvky, tvořící grafický základ kompozice. Fotografie tak často zbavoval všech detailů a polotónů až zbyl čistý grafický projev. Stejně jako Krátký nebo Postupa se věnoval realizacím v architektuře či designu. Fotografii nevnímal jako konečný produkt, ale jako polotovár, připravený k dalšímu použití. Co mu na fotografii chybělo, byl třetí rozměr. Ukázka použití třetího rozměru pro prezentaci fotografií je na obrázku vlevo.

Instalace výstavy. foto Jan Kabiček (3x)

Miloslav Stibor Fotografie z let 1960–1968

8. listopadu – prosinec

foto:Právo

Pozvánka na výstavu

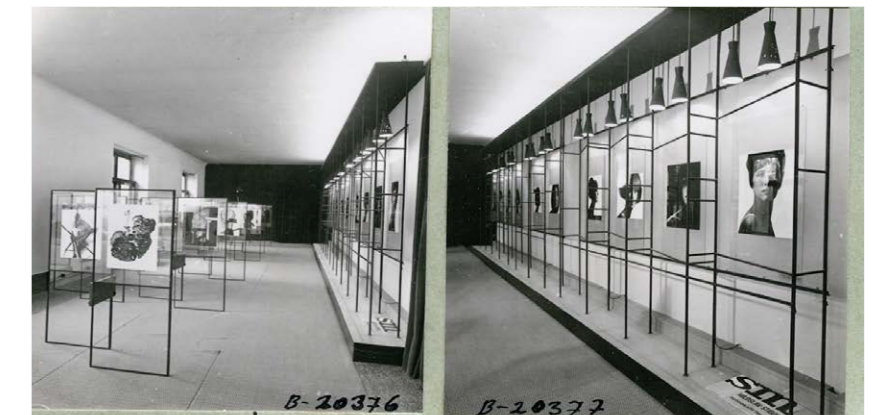
Olomoucký fotograf Miloslav Stibor narušil sérii výstav „domácích“ fotografií Studia výtvarné fotografie z posledních let. Stejně jako jeho liberečtí kolegové, měl i on za sebou úspěšné období tvorby, které se v jeho díle stalo zásadním, a dalo by se říci, že klasickým.

Na výstavě představil například svoje portréty žen, fotografie různých sítí a dalších objektů z cyklu *Marieanne z Greifu*,

výrazně graficky působící obrazy z cyklu *Zimní motiv*, založené na kontrastu stínů plotů na nerovnoměrně navátém sněhu. K nejslavnějším a nejznámějším patří jeho práce v oblasti ženského aktu. Jeho nesporným vrcholem je pak soubor *15 fotografií pro Henryho Millera*. Od ostatní produkce aktů se tyto fotografie liší jistou syrovostí. Ukazují ženské tělo bez idealizování takové, jaké je. Jsou založeny na ostrých kontrastech světla a stínu, neomezují se však na pouhé zobrazování estetizovaných linií, ale jsou na nich dobře patrné struktury pokožky, včetně nedokonalostí.

Jedna z vystavených fotografií, Akt35

Instalace výstavy, jak ji pro muzejní archiv zachytil Jan Kabiček

Jan Pikous Subjektivní fotografie

Květen

Plakát k výstavě

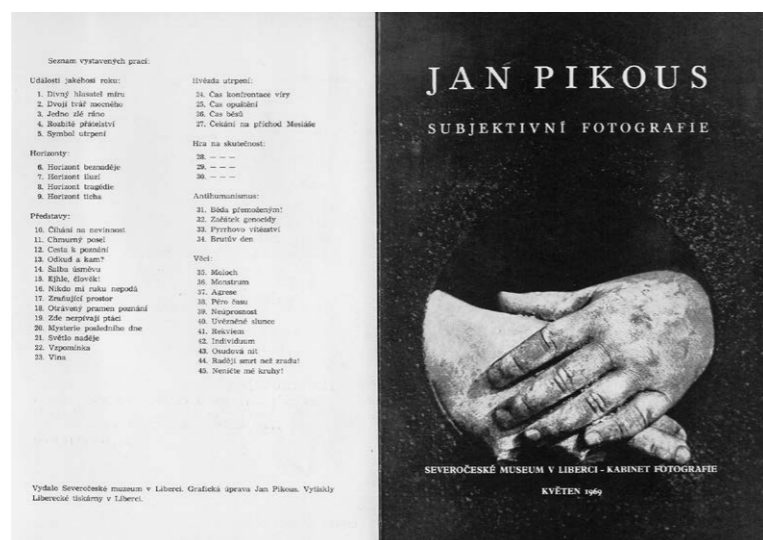
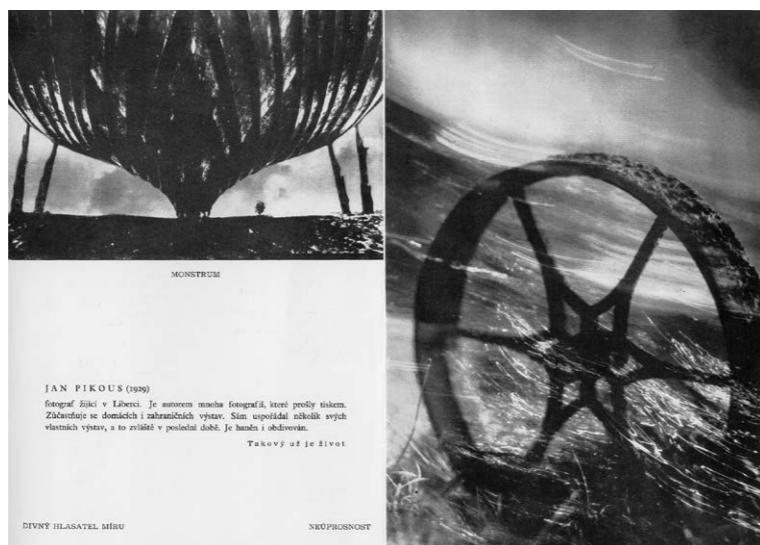
Šestistránkový katalog si Jan Pikous tentokrát graficky připravil sám.

Instalace výstavy

V krátké době již druhá výstava Jana Pikouse. Naposledy vystavoval fotografické seriály, tentokrát byl pro fotografie výstavního souboru zvolen název, charakterizující Pikousovo subjektivní vnímání světa. Obdobně jako u výstavy před dvěma lety, jsou fotografie řazeny do cyklů. Opět zde diváci mohli vidět Pikousovo soustředění se na člověka a jeho problémy a sledovat jeho osobitý výtvarný projev. V katalogu, který Pikous doplnil vlastním textem, se ke své tvorbě vyjádřil mimo jiné těmito slovy:

Každý člověk, ať chce nebo nechce, má své představy. V podivuhodně proměnlivém běhu této doby, poznamenané skvrnami poněkud divné schizofrenické krásy, je neodolatelně puzen ke zdrojům své vlastní existence, senzibility, chimér a toužení. Je tedy na mně, abych vyprovokoval tyto emoce a vášně, abych vyprovokoval divákovu fantazii, neboť ničím neohraničená představivost může nejen lépe uplatňovat svůj záměr, ale i naplňovat pocity diváka do maxima rozjítřené.

Část katalogu k výstavě

Ladislav Postupa Fotografie 1965–70

Březen

Plakát k výstavě

Na katalogu a přípravě výstavy se významně podílel Jiří Janáček, který byl také autorem Postupovy monografie vydané v roce 1967.

Také Ladislav Postupa se představil po nedlouhé době s výstavou, která ukázala jeho práce za posledních 5 let. Na rozdíl od první výstavy zde již byly vystaveny fotografie, vzniknuvší výhradně v ateliéru. Cestu hledače již definitivně opustil a plně se soustředil na vytváření svých vizí komponováním, svícením a následným zpracováním snímků ve fotokomoře. Podstatnou složkou výsledných fotografií byl vždy název. Takový koncept byl ostatně charakteristický i pro většinu jeho kolegů ze Studia výtvarné fotografie. K tomuto fenoménu a k dalším aspektům Postupovy tvorby se v katalogu vyjádřili například Ludvík Baran, Jiří Macků a Jiří Janáček:

Postupa usiluje svými fotografiemi vyjádřit různými prostředky abstraktní pojmy i kriticky hodnotit obecné konkrétní pojmy. Třebaže má ve svých fotografiích napověděné záhady a tajemství světa, je v podstatě svého programu velmi čistý. Je zajímavé, jak subjektivně vidí prostor, zákon, kariéru, štěstí, jistotu, bezstarostnost, lásku, pomluvu, svědomí, trest, čas, utopii. Ale také jak konkrétně kriticky objasňuje slávu metálu, smutek vran, naději zdroje, unavené slunce, mlčenlivou diskusi, zkázu ničivého útoku.

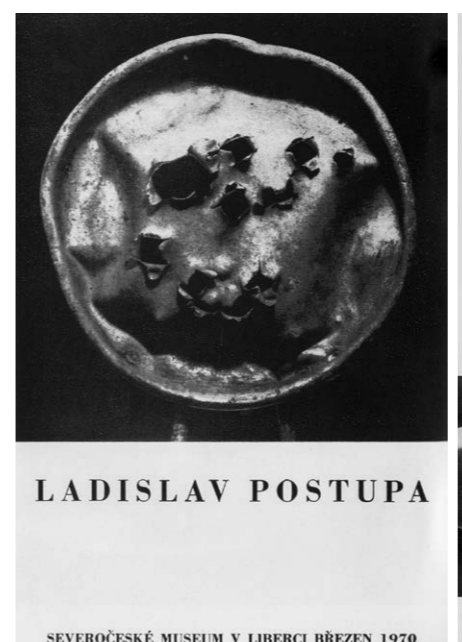
Doc. dr. Ludvík Baran

Postupa přistupuje k tvorbě z pozic rozumových. Předem promyšlený pracovní záměr je pro něj nezbytným předpokladem jakékoliv fotografické činnosti. Takto vyhraněný přístup k tvůrčím otázkám bývá často přezírán. Myslím, že neprávem. Nerozhoduje přece přístup, ale jeho výsledek. Přitom nelze námitkám proti tomuto druhu tvorby upřít jisté oprávnění.

Jiří Macků

S osvědčenými, několikrát prověřenými prostředky vydává se fotograf znovu do světa svých vlastních i našich pocitů, prožitků, snů a nálad. Na černém pozadí preparuje světlem zlomky lidské skutečnosti, soustřeďuje pozornost kamery i našeho oka na detaily denně nás navštěvující civilizace. A přibližuje tak slávu i pád, volnost i spoutání, výkřiky i ticha, faleš i harmonii. Zašlé i pečlivě vycištěné šperky lidského shonu v černých vlasech krásné Černé dámy, kterou občas každý z nás potkává. Říkáváme jí poezie.

Prof. Jiří Janáček

Titulka a seznam vystavených prací čtyřstránkového katalogu

Jaroslav a Karel Bárta Fotografie

4. října – 18. října

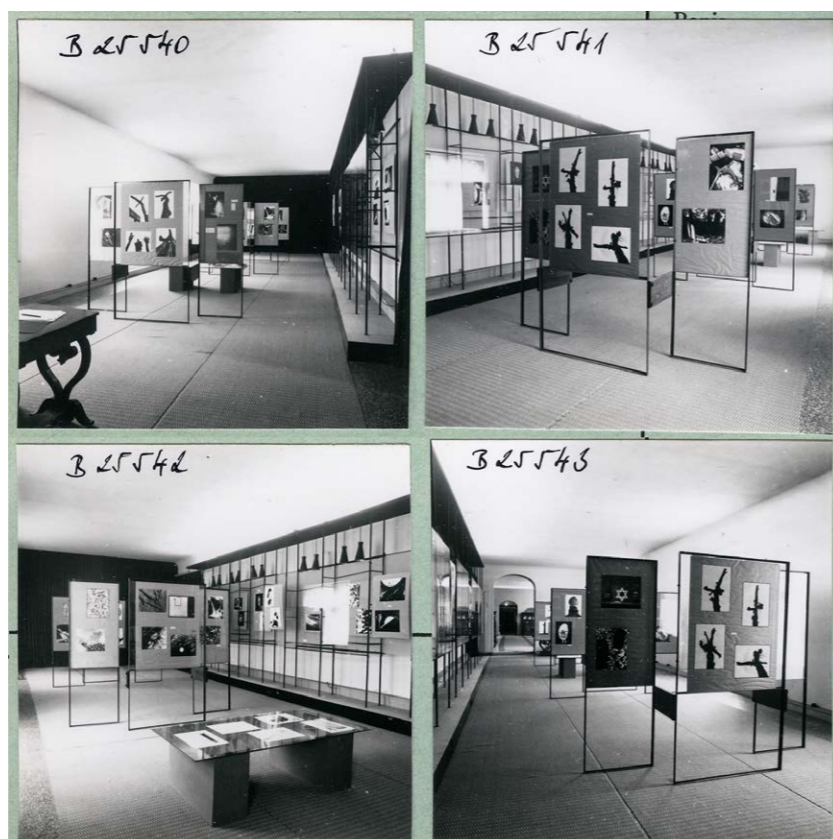
Karel Bárta, současný portrét

Další výstava představila bratry fotografy, pocházející z Lomnice nad Popelkou. Karel byl povoláním pedagog a fotografii se věnoval poměrně intenzivně. Později v roce 1976 byl u zrodu fotoklubu v Semilech, kde působil jako učitel. Ve fotografickém kroužku patřil k těm aktivnějším. Měl řadu samostatných výstav, obesílal naše i zahraniční soutěže.

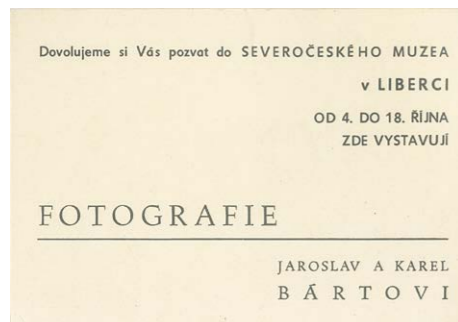
V Severočeském muzeu k žádné další spolupráci s autory již nedošlo. O Jaroslavu nejsou známy žádné podrobnější informace

Plakát k výstavě

Instalace výstavy, jak ji pro muzejní archiv zaznamenal Jan Kabiček

Pozvánka na Výstavu

Potápěčská fotografie a technika Výstava zájmové činnosti sportovních potápěčů

8. října – 31. října

Plakát k výstavě

Po delší době výstav zaměřených čistě autorsky, byla tato výstava fotografií spojená s technickou stránkou věci na téma fotografování v potápěčském sportu. Spadala do volného cyklu výstav souhrnně nazvaných „Můj koníček“. Pořadatelem již třetí na hobby zaměřené výstavy byl Aqua klub v Liberci. Cílem bylo seznámit veřejnost s životem pod vodou, jak se tomuto tématu věnovat a jak podvodní svět aktivně poznávat.

Výstavu zapůjčil Aqua klub Liberec, sportovní a výukové středisko potápěčů.

Pozvánka na Výstavu

Instalace výstavy, jak ji pro muzejní archiv zaznamenal Jan Kabiček

Gruzie

Umělecká tvorba a fotografie

7. září – 28. září

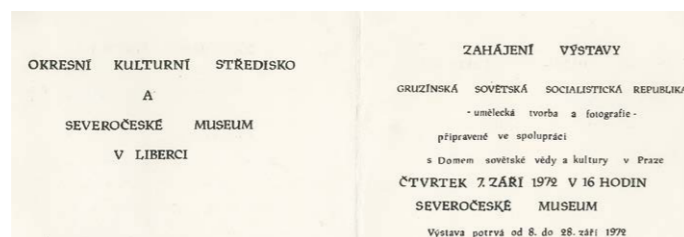

Plakát k výstavě

Výstava byla připravena Okresním kulturním střediskem v Liberci ve spolupráci s Domem sovětské vědy a kultury v Praze.

Dva roky se v muzeu nekonala žádná fotografická výstava. Pro normalizační léta platily jiné úkoly a priority. Až v roce 1972 se do plánu výstav zase pomalu vrací fotografie. První dvě podzimní výstavy se nesoustředily na jednotlivé osobnosti světa fotografie, ale měly dokládat, že v sovětských republikách se nezapomíná na umění a že fotografie k němu patří. Uspořádány byly k oslavám 50. výročí založení SSSR.

Záříjová výstava byla zaměřena na Gruzii a vedle fotografií byly vystaveny převážně tepané práce v mědi. K vystaveným fotografiím ani jejich autorům nejsou doloženy žádné informace.

Pozvánka na zahájení výstavy

Arménie

Fotografie a koberce

12. října – listopad

Pozvánka na zahájení výstavy

Bezprostředně po Gruzii následovala druhá „polofotografická“ výstava se záměrem přiblížit kulturu Arménie. Obdobně jako u předešlé výstavy je v archivních materiálech spousta slov o tradicích a zejména definitivním vítězství socialismu. Také je tam obsáhlá zmínka o tradici výroby koberců uzavřenou tím, že závěrem, že vystavené koberce pocházejí ze sbírek Severočeského muzea. O fotografické části

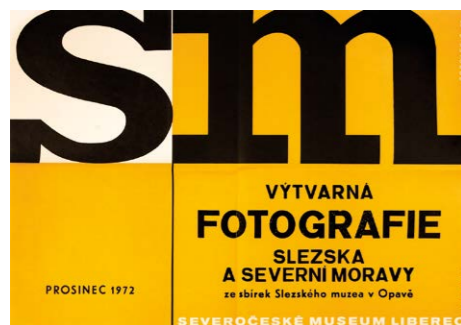
výstavy opět nejsou k dohledání žádné informace. V libereckém kulturním kalendáři existuje zmínka, že výstava byla pro velký zájem prodloužena až do konce listopadu.

Obě výstavy, budící podle názvu zdání, že se jednalo alespoň z části o výstavy fotografické, tak byly pravděpodobně především propagandistickou záležitostí.

Výtvarná fotografie Slezska a severní Moravy

Ze sbírek Slezského muzea v Opavě

8. prosince - prosinec

Plakát k výstavě

Výstava byla připravena ve spolupráci se Slezským muzeem v Opavě.

Výstava měla za cíl prezentovat sbírku výtvarné fotografie Slezského muzea v Opavě. Vznik této muzejní sbírky byl iniciován na začátku šedesátých let Arnoštem Pustkou, který byl také jejím kurátorem. Záměrem bylo oddělit výtvarnou fotografii od pouhé dokumentační části, která ve většině muzeí čítá desítky až stovky tisíc záběrů, mnohdy nevalné výtvarné úrovně. Opavské muzeum tedy v té době již patřilo k institucím, které vlastnily a rozvíjely sbírku fotografií, jako sbírku jakéhokoliv jiného výtvarného oboru.

Stejný záměr a stejný důvod k založení fotografické sbírky byl akcentován také v libereckém muzeu zásluhou Jana Kabička v roce 1965.

Výstava přinesla divákům pestrý soubor fotografií autorů patřících do regionu spadajícího převážně do působnosti Opavského muzea. Zajímavá mohla být také konfrontace s právě probíhající výstavou prvního ročníku Štítu Viléma Heckela, která byla zastoupena z převážné části autory z našeho regionu.

Pozvánka na zahájení výstavy

Instalace výstavy, jak ji pro muzejní archiv zaznamenal Jan Kabiček

Štít Viléma Heckela

I. ročník

8. prosince – 5. ledna

Pozvánka na zahájení výstavy

OKRESNÍ KULTURNÍ STŘEDISKO V LIBERCI
A FOTOKLUB ZK ROH PLASTIMAT V LIBERCI,
ČLEN SCF V PRAZE Z PŮVERENÍ SCF V PRAZE
VYPIŠUJE

POD ZÁŠTITOU RADY ONV V LIBERCI
FOTOGRAFICKOU SOUTĚŽ
„ŠTÍT VILÉMA HECKELA“.

SOUTĚŽ A VÝSTAVA JE MEMORIÁLEM
FOTOGRAFA-HOROLEZCE VILÉMA HECKELA
A DALŠÍCH ČESKOSLOVENSKÝCH
HOROLEZCŮ, ÚČASTNÍKŮ
ČESKOSLOVENSKÉ EXPEDICE PERU 70.

Oficiální vyhlášení soutěže

Z uměleckého světa byl vedle fotografa Viléma Heckela jednou z dalších obětí expedice sochař a výtvarník Valerián Karoušek.

Proč vznikla tato soutěž právě v Liberci? Bylo to proto, že velká část účastníků byla z Liberce nebo severních Čech. Mnoho místních lidí včetně fotografů mělo dobrý důvod tuto tragédii nějak připomenout.

Dodnes je možné se v Liberci potkat s lidmi, kteří byli tragédií osobně zasaženi. Ať už to bylo z důvodu, že přišli o někoho blízkého, nebo se naopak „podruhé narodili“, protože se měli expedice účastnit, ale jakýmsi řízením osudu zůstali doma.

V roce 1972 počala dlouholetá tradice soutěží a výstav, která si během pár let vybudovala stabilní místo v kalendáři fotografických událostí a nemalé renomé v rámci celého Československa. Ideovým impulsem ke vzniku Štítu Viléma Heckela byla nejtragičtější událost v dějinách československého horolezectví, a sice expedice Peru v roce 1970, kdy 14 členů výpravy zůstalo pohřbeno pod lavinou na úpatí nejvyšší hory Peru, Huascaránu.

S myšlenkou uctít památku těchto obětí fotografickou soutěží přišli fotografové z fotoklubu ZK Plastimat (dnešní Fomaklub – Jiří Rasl, účastník expedice byl také členem fotoklubu) a ve spolupráci s Okresním kulturním střediskem připravili a společně vyhlásili soutěž nazvanou podle horolezce a fotografa expedice Viléma Heckela.

První ročník byl svým způsobem těžkým začátkem, poznamenán spoustou dětských neduhů. Také pravděpodobně nebyl vydán katalog k výstavě – alespoň v muzeu není k nalezení a ani nikdo z pamětníků, které jsem oslovil jej nemá. Organizátoři sbírali zkušenosti a v dalších ročnících již byli poučenější. Dá se říci, že na začátku šlo o spontánní "hurá akci".

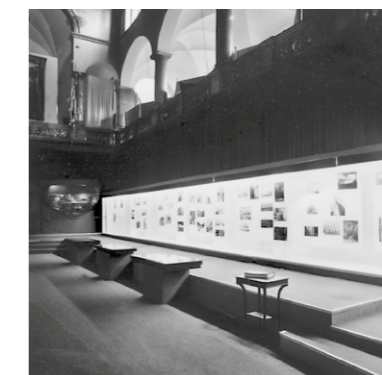
Hlavní cenu prvního ročníku soutěže získal Stanislav Malý.

Jedna z oceněných fotografií

Stanislav Malý, hlavní cena soutěže

Instalace výstavy, foto Jan Kabiček (2x)

Pobaltské republiky

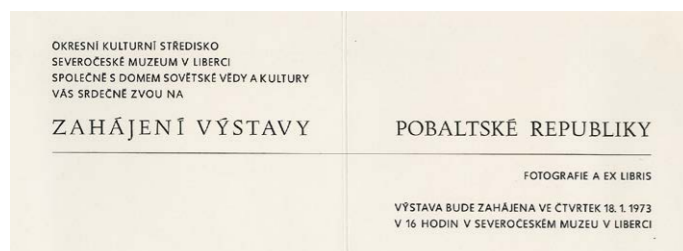
Fotografie, ex libris, grafika

Leden – únor

Plakát k výstavě

Další z propagandistického využití fotografie je volným pokračováním výstav z minulého roku, věnovaných Gruzii a Arménii. Výstava byla připravena Okresním kulturním střediskem v Liberci ve spolupráci s Domem sovětské vědy a kultury v Praze. Význam výstavy je poměrně dobře patrný z níže uvedeného anoncování výstavy v měsíčníku Kultura a sport Liberecka. Z hlediska fotografie opět nešlo o nijak významný počín.

Pozvánka na zahájení výstavy

Z měsíčníku Kultura a sport Liberecka, lednové číslo 1973

Museum a fotografie

20 let činnosti Jana Kabíčka

Květen – červen

Plakát k výstavě

Od srpna až do 11. září měla Kabíčkova výstava reprízu ve výstavní síni v Hejnicích.

Jan Kabíček nastoupil do muzea jako fotograf v roce 1953, kdy mu bylo 30 let. Mel zásadní vliv na fungování muzea ve všech směrech, týkajících se využití fotografie pro muzejní činnost. Výtvarně nadaný fotograf, který se neomezoval pouze na plnění úkolů, nýbrž se aktivně podílel na činnostech spojených s fotografií a fotografováním, a to daleko nad rámec svých povinností, soustavně přinášel vlastní nápady ve spojení s výstavami a potřebami fotograficky zaznamenávat události v muzeu, ve městě a v okolí. Velmi důležitou se stala také Kabíčkova aktivita v oblasti systémové práce s dokumentární fotografií a jím iniciované založení a následně spravování výtvarné sbírky - Kabinetu fotografie.

Výstava byla jakýmsi bilancováním a ukázala několik aspektů jeho tvorby. Nejrozsáhlejší část byla věnována jeho dokumentační práci a souvisí s potřebami muzea na evidenci a publikační činnost. I v této oblasti Kabíček dokázal využít svoje výtvarné schopnosti a dařilo se mu vyhnout se rutinnímu popisnému zobrazování předmětů a událostí. V oblasti volné tvorby se mohla plně projevit jeho schopnost imaginace a výtvarného vidění. Dokázal experimentovat, hledat nové pohledy a stavět věci do nečekaných souvislostí.

Součástí výstavy byly rovněž ukázky použití Kabíčkových snímků v nejrozličnějších tiskovinách jakými jsou například katalogy, průvodci, ilustrace v knihách či propagační materiály.

Instalace výstavy foto Jan Kabíček (2x)

Kouzelná zahrádka z cyklu „Kámen“

Obrazy a fotografie

Přehlídka zájmové umělecké činnosti

Červenec – srpen

Plakát k výstavě

Muzeum se výstavami zájmové umělecké činnosti věnovalo poměrně pravidelně, ovšem před fotografií dostávaly přednost většinou jiné výtvarné obory. Jinak tomu ovšem bylo v případě této výstavy. Z celkem 100 vystavených děl připadlo na fotografii plných 70 a ostatní byly obrazy. V seznamu autorů se tak objevila řada etablovaných fotografů amatérů, pracujících v různých kroužcích i soliterně. Poměrně značná rozmanitost prací, jak to ostatně na podobných výstavách bývá obvyklé, mohla na průměrného diváka působit přitažlivě. Tatáž rozmanitost na druhou stranu hrála v neprospěch vyspělejších autorů, jejichž práce se mezi ostatními bohužel poněkud ztratily. Za pozornost stály například fotografie Jiřího Bartoše či Zdeňka Lína.

Celkově pak byli ve fotografické části výstavy zastoupeni následující autoři: Jiří Bartoš, Jaroslav Brandýský, Julius Hamer, Vladimír Hušek, Radko Kovář, Miroslav Kudr, Zdeněk Lín, Rudolf Mužák, Jiří Nosek, Zdeněk Papež, Jaroslav Páv, Stanislav Quirenz, Jaroslav Staněk, Josef Tomíček, Jiří Tuček, Miroslav Tůma a Vladimír Vlček

Plakát k výstavě

18. Mužák Rudolf:	Portrét	55. Quirenz Stanislav:	Klas
19. Ing. Hušek Vladimír:	Babiččino okno	56. Quirenz Stanislav:	Slunce
20. Mužák Rudolf:	Vlny	57. Lín Zdeněk:	Každý k moři dopluje...
21. Jaroš Jaroslav:	Frajer	58. Tuček Jiří:	Leďová alza
22. Papež Zdeněk:	Čas	59. Brandýský Jaroslav:	V ardeale
23. Ing. Staněk Jaroslav:	s cyklu Jistoty	60. Mužák Rudolf:	V českém ráji
24. Bartoš Jiří:	Portrét dívky	61. Mužák Rudolf:	Opuštěný strom
25. Bartoš Jiří:	Modlitba	62. Kudr Miroslav:	Leď v blížeterie
26. Ing. Kovář Radko:	Kain	63. Tomíček Josef:	Prostého života prostý kronec...
27. Ing. Staněk Jaroslav:	Rekviem II.	64. Quirenz Stanislav:	Výstraha
28. Ing. Staněk Jaroslav:	Rekviem I.	65. Papež Zdeněk:	Ulice
29. Ing. Staněk Jaroslav:	Sočdomí	66. Kudr Miroslav:	Nocturno
30. Papež Zdeněk:	Zimní krajina	67. Tuček Jiří:	Slunečnice
31. Papež Zdeněk:	Poutníci	68. Ing. Staněk Jaroslav:	Léto
32. Papež Zdeněk:	Domá	69. Páv Jaroslav:	Nepohoda
33. Quirenz Stanislav:	Krajina	70. Páv Jaroslav:	U piva

část seznamu vystavených fotografických prací

Z instalace výstavy, foto Jana Ducháčková (2x)

Jiří Bartoš

Fotografie z let 1971–73

10. srpna – srpen

Plakát k výstavě

Jiří Bartoš byl další z osobností Studia výtvarné fotografie, kterým se muzeum rozhodlo uspořádat samostatnou výstavu. Výstava byla svou koncepcí pojata velmi netradičně. Nebyla umístěna do jednoho uzavřeného prostoru, nýbrž byla rozprostřena do prostoru celého muzea. Stala se tak po dobu svého trvání integrální součástí stálých expozic. Také adjustace byla provedena neobvyklým způsobem bez rámu a skel. Většina vystavených obrazů byla autorsky adjustována na dřevěné desky se speciální povrchovou úpravou a fotografie se tak proměnily na trojrozměrné objekty. Takto připravené obrazy byly umístěny na malířské stojany rozmístěné v expozicích.

K výstavě byl vydán šestistránkový katalog s ukázkami Bartošových prací, seznamem fotografií a doprovodným textem Jana Pikouse. Úryvek z textu je uveden zde:

Bartošova výtvarná fotografie — a to lze s určitostí tvrdit — je jakousi optickou filosofií, která ve svém objevování fantastických podob vnější reality vytváří jakési fantomy či snové vize, nebo hru myšlenek a ne skutečnosti, která šokuje. Jeho fotografie už dávno nejsou sdělováním skutečnosti, tedy okamžitým sejmutím reality, ale hluboce se zavrtávají pod povrch věcí a pomáhají vytvořit rozsáhlý prostor i pro divákovu fantazii. Obracejí pozornost k vnitřnímu významu sdělované skutečnosti.

Katalog k výstavě

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková (2x)

Nástroj šilencův, 1965

Štít Viléma Heckela II. ročník

30. listopadu – 6. ledna

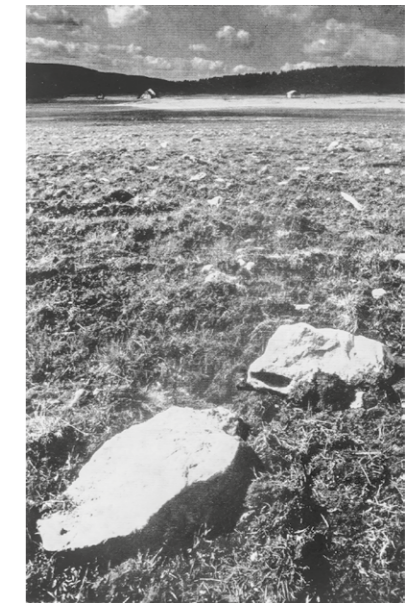
Plakát k výstavě

Od 1. do 22. května 1974 proběhla re-príza výstavy v Hejnicích.

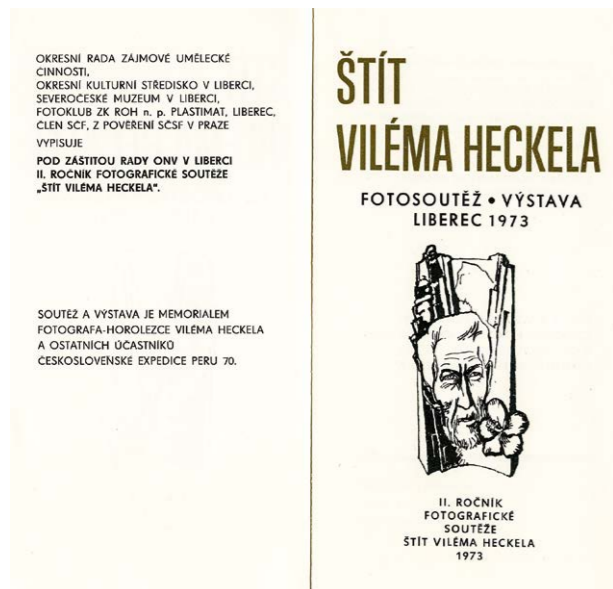
Ve druhém ročníku soutěže o Štít Viléma Heckela se sešlo celkem 1416 fotografií od 269 autorů. Již to samo o sobě svědčí, že soutěž se rychle dostala do povědomí fotografů. Fotografie byly oceněny ve dvou kategoriích a vedle toho byla vyhlášena hlavní cena.

Hlavní cenu získala Věra Weinertová za snímky *Cesta k vrcholu a Ledovcové variace*. V každé kategorii pak bylo určeno pořadí snímků na prvních třech místech a děle bylo uděleno celkem devatenáct čestných uznání. V kategorii A: *Příroda – krajina, zvířena, květena* získal první cenu Josef Javůrek za sérii snímků *Šumava*. V kategorii B: *Člověk v přírodním prostředí* pak Milan Legutky za snímky *Ruky I a II*.

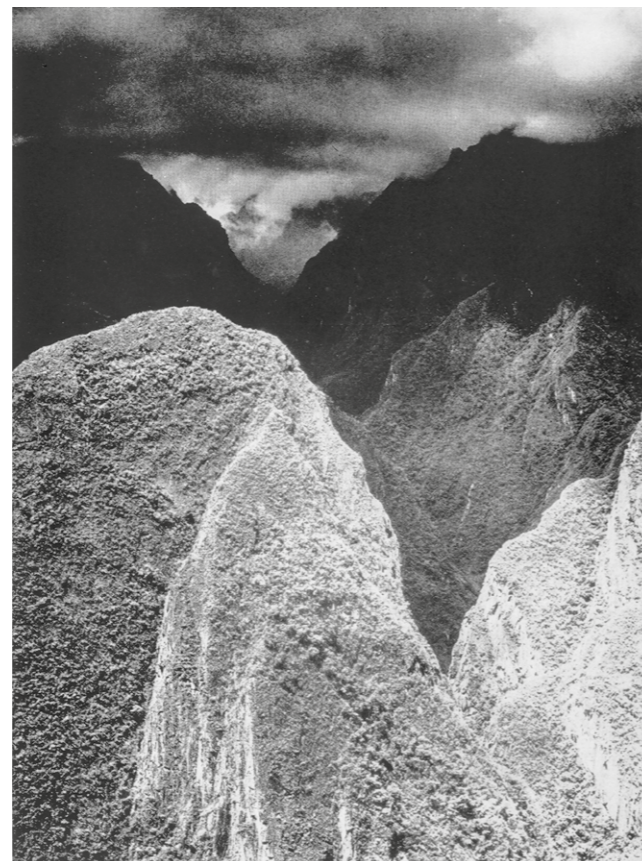
K výstavě byl vydán katalog v nákladu 1500 kusů s krátkým úvodním textem Jana Suchla jako vzpomínkou na Viléma Heckela a jeho odkaz. Obsahoval výčet oceněných fotografií, úplný seznam vystavených prací a reprodukce vítězných snímků.

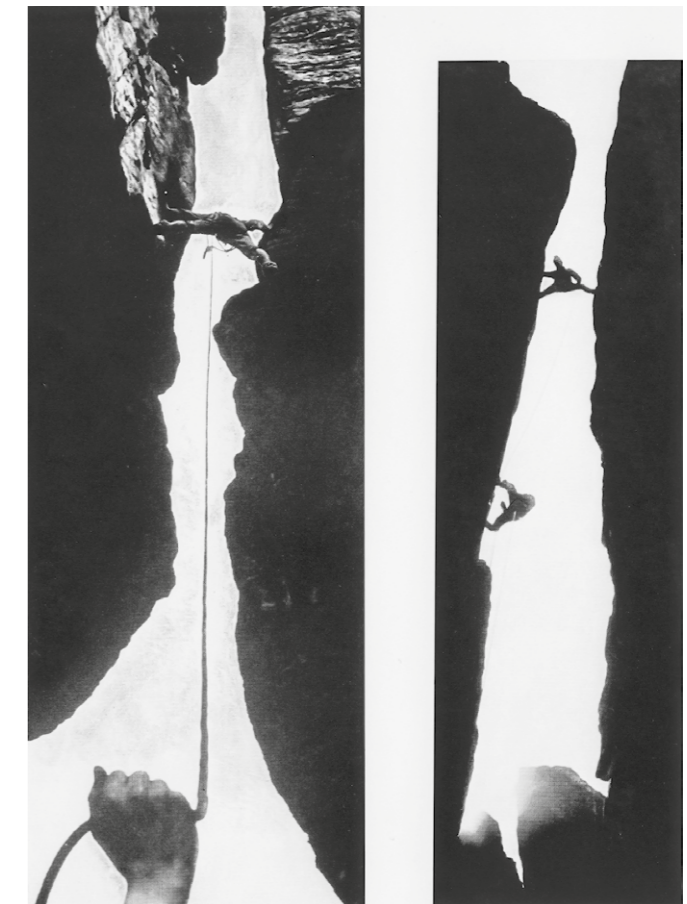
- ↑ Josef Javůrek, Šumava, 1. cena (A)
- ← Věra Weinertová, Cesta k vrcholu, Hlavní cena
- ← Vladimír Vlček, V cíli..., 2. cena (B)
- ↓ Jiří Reissig, Horolezci, 3. cena (B)

Leták k výstavě

Jiří Havel, Peru, čestné uznání

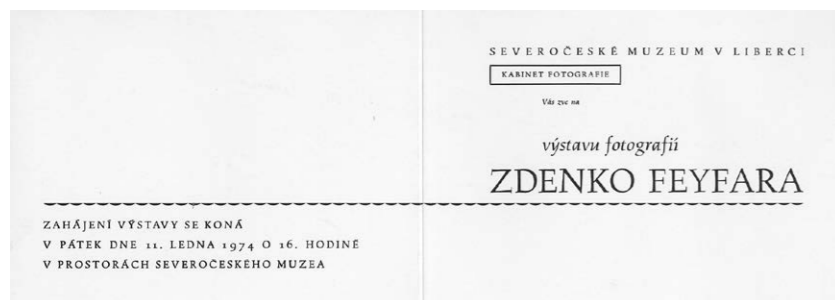

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková

Zdenko Feyfar Fotografie

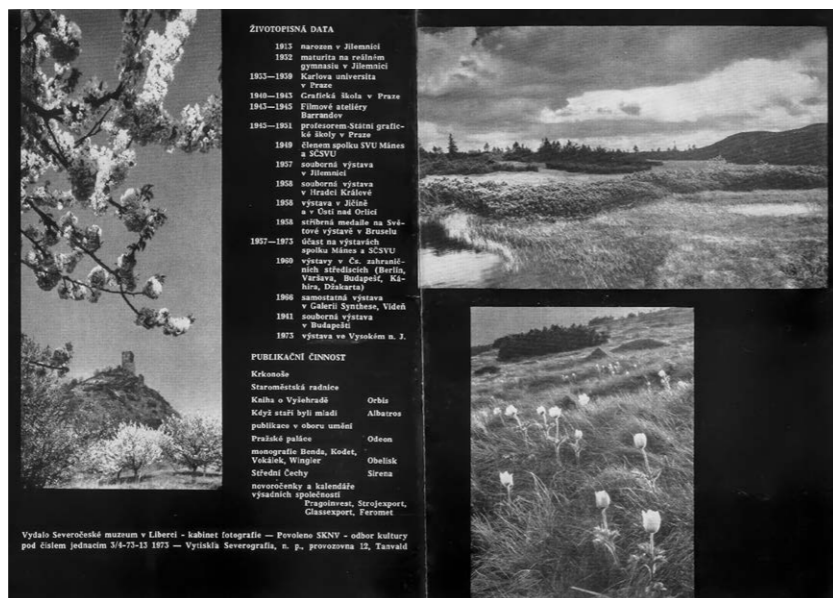
11. ledna – leden

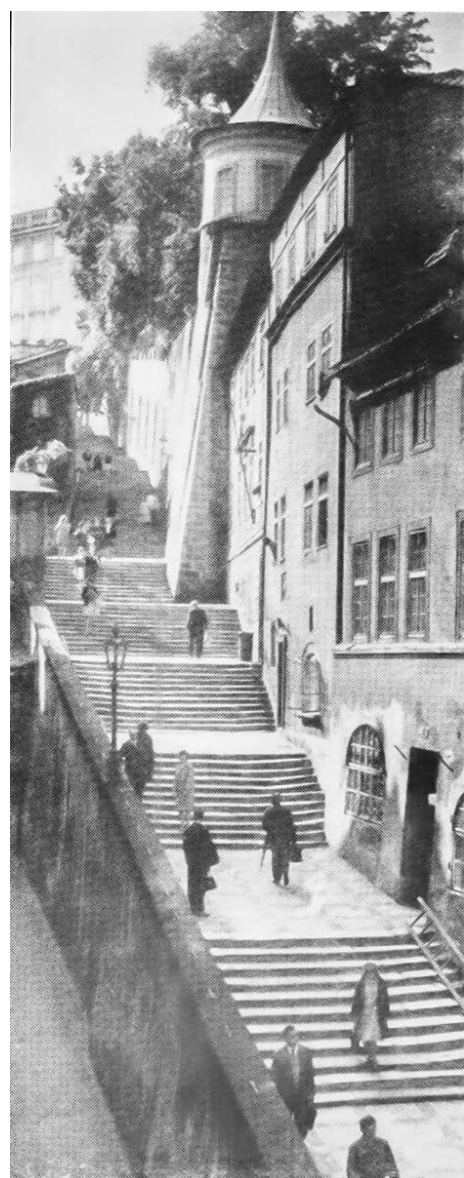
Pozvánka na zahájení výstavy

Tato výstava byla uspořádána k šedesátinám fotografa pocházejícího z Jilemnice. Svoji zálibu ve fotografii zdědil po svém otci Jaroslavu Feyfarovi, který byl v Jilemnici lékařem. S fotografováním začínal v místě, kde se narodil a jeho prvním tématem se staly Krkonoše. To ho zřejmě předurčilo k tomu, že je svým zaměřením vnímán především jako krajinář. Po odchodu do Prahy našel pro svoje fotografování mnoho inspirace. Vedle těchto dvou hlavních témat, se nevyhýbal ani jiným tématům. Známé jsou jeho portréty přátel i známých osobností.

Na výstavě, která byla průřezem jeho dosavadní tvorby, mohli diváci vidět záběry ze všech těchto oblastí fotografie.

Část katalogu výstavy

Zámecké schody,

Instalace výstavy, foto M. Honová

Miloslav Stibor Kámen

5. dubna – duben

Plakát k výstavě

Fotograf Miloslav Stibor měl dvě hlavní celoživotní témata. Tím prvním, známějším a pro pravděpodobně „větší polovinu“ lidí atraktivnějším bylo ženské tělo. Tím druhým pak byl kámen, za prostým slovem se ovšem skrývá nepřeborné množství pohledů. Na kámen jako takový, na jeho strukturu, na kamennou architekturu, na kameny opracované lidmi i přírodou, či jinak poznamenané časem. Všechny tyto aspekty a mnohé další zkoumal Stibor prostřednictvím svých fotografií. Využíval pro to především kontrast osvětlení, modelující jemné struktury kamenných detailů i monumentální celky architektonických staveb či přírodou vytvořených kamenných seskupení.

Vystavené fotografie nabídlý návštěvníkům nešední pohledy na historické kamenné stavby i na přírodní motivy, a to jak v detailech tak ve světle modelovaných kompozicích celků a polocelků.

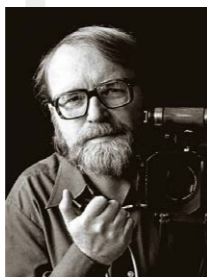

Pozvánka na výstavu

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková (3x)

Taras Kuščynskij

3. října - říjen

Plakát k výstavě

Výstavu Tarase Kuščynského zahajoval Miroslav Horníček.

Pozvánka na výstavu

Fotografie z katalogu výstavy (2x)

Výstava Tarase Kuščynského byla součástí výtvarného fotografického kurzu. Tomu odpovídal také katalog, který byl k tomuto kurzu svým způsobem doprovodným výukovým materiálem.

Hlavním tématem fotografií Tarase Kuščynského je žena. Jak sám napsal, jejím prostřednictvím se snaží vyjádřit svoje pocity, nálady, svůj vztah k ní. Jeho fotografie jsou o hledání krásy, harmonie a klidu. Na fotografii je pro něj vždy důležitá tvář a její vraz. Právě tvář a přirozenost tváře je pro něj vyjádřením pravdivosti, nositelem klidu a důvodem k zastavení.

Fotografie aktu jsou pro Kuščynského v tomto směru pokračováním. Hledá pravdu i zde a odmítá dosavadní akt jako estetizované linie většinou bez hlavy a tedy bez duše a bez života. Odmítá akt, kdy žena slouží jako obecný model, ale na výsledném obraze není žena jako konkrétní živá bytost.

Vysocí kulturní činitelé měli poněkud problém s akty Kuščynského a tak hrozilo, že některá díla budou ještě před zahájením odstraněna. Také pan Horníček měl v severních Čechách škraloup a tak bylo ze strany dohlížitelů jeho vstoupení považováno za provokaci. Diskuse o těchto "závadách" však k ničemu nevedla a tak nakonec vernisáž proběhla bez vnějších zásahů. Následek byl pouze ten, že přišlo neobvyklé množství lidí.

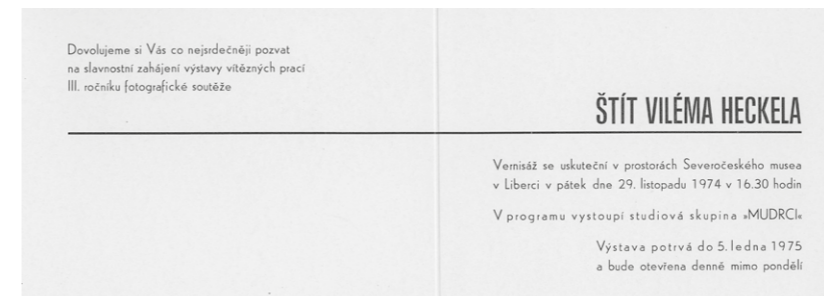
Kolekce vystavených fotografií odpovídala z velké části souboru, který tvořil v roce 1973 Kuščynského výstavu v Tokiu.

1974

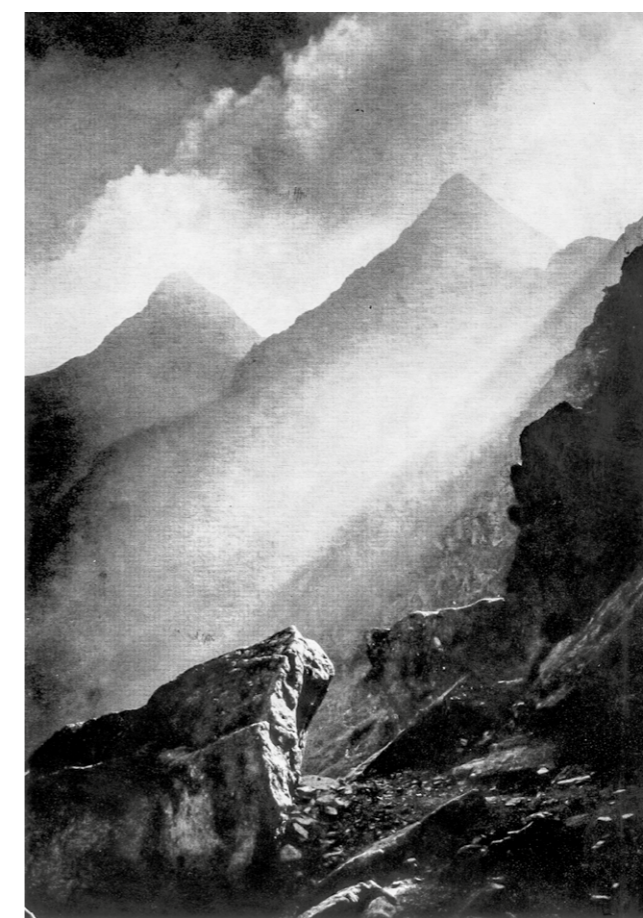
Štít Viléma Heckela III. ročník

29. listopadu – 5. ledna

Plakát k výstavě

V květnu 1975 měla výstava reprízu ve výstavní síni v Hejnicích a 16. května proběhla v tamní klubovně beseda s vítězem tohoto ročníku Jiřím Havlem.

Jiří Havel, Roháčské impresje, Cena soutěže

Josef Kývala, Cesta ke slunci

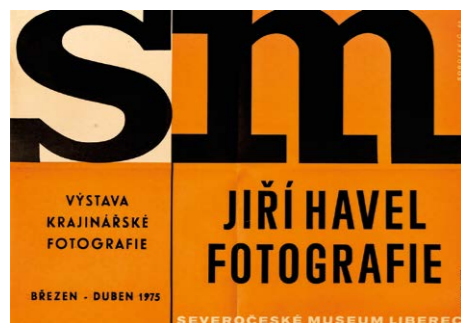
Třetí ročník soutěže doznal změnu ohledně udělování cen. Byla zachována hlavní cena soutěže, ale byly zrušeny kategorie a vedle hlavní ceny bylo oceněno 10 dalších fotografií bez udání pořadí a uděleno 5 čestných uznání. Počet přihlášených autorů se oproti minulému roku zvýšil na 338 fotografů, kteří poslali celkem 1672 fotografií. Celkovým vítězem se stal za snímek *Z Nízkých Tater* Trutnovského mistra krajinářské fotografie Jiřího Havla. Další Havlova fotografie byla ve vybrané desítce a dvě jeho fotografie ještě obdržely čestná uznání. Z místních fotografů uspěli hejnický Jiří Bartoš a liberecký Vladimír Vlk. O stoupající úrovni soutěže svědčí například i to, že fotografie zaslali například Milan Borovička nebo olomoučtí Rupert Kytka, Vojtěch Sapara či Josef Kývala.

Katalog obsahoval seznamy oceněných i vystavených fotografií a reprodukce vybraných oceněných snímků. Průvodní text napsal Karel Dvořák.

Jiří Havel Fotografie

březen - duben

Plakát k výstavě

K výstavě byl vydán graficky zdařilý a technicky dobře zpracovaný katalog s doprovodným textem Miloše Macourka, kvalitně tištěnými reprodukcemi a úplným seznamem vystavených fotografií.

Výstava krajinářské fotografie představila tvorbu čerstvého laureáta Štítu Víléma Heckela. V době konání výstavy měl za sebou Jiří Havel již tři vydané knihy. Jednu z africké divočiny a dvě z malého pohoří v centru Evropy, z pohoří, pod kterým se narodil, a které se mu stalo osudným - z „jeho“ Krkonoš. Vystudovaný železniční inženýr byl ve fotografii naprostým samoukem. Svoji píli a houževnatost se však vypracoval v jednoho z nejuznávanějších českých krajinářů.

Výstavní soubor obsahoval sto Havlových fotografií, rozdělených do čtyř oblastí: hory, lesy, květy a barevné fotografie. Všechny snímky zobrazovaly československé hory.

Miloš Macourek si v průvodním textu kladl otázku, na níž si pozorný a vnímavý divák po shlédnutí výstavy jistě dokázal odpovědět.

Proč – říkal jsem si – proč si nedopřeje ani chvíli klidného odpočinku a proč se plahočí vedrem s kopce na kopec, rudý jako krocan? Proč se s fialovým nosem tetelí na úpatí sněhových štítů? Proč slézá do hlubokých koryt horských potoků, proč nemyslí na hlad ani žízeň? Proč?*

Pozvánka na výstavu

Bohdan Holomíček na vernisáži výstavy, foto Jana Ducháčková

Fotografie z katalogu

Chatyň Hřbitov vesnic

5. května – květen

Plakát k výstavě

Po uvedení v libereckém muzeu byla v listopadu téhož roku výstava instalována v Památníku Terezín.

Tato výstava fotografií památníku v Chatyni byla jednou ze tří výstav, kterými si muzeum připomínalo třicáté výročí konce druhé světové války. Chatyň byla jednou z tisíců vesnic Běloruska, které postihl stejný osud jako například naše Lidice. Chatyň byla beze zbytku srovnána se zemí a v tamní stodole bylo upáleno 149 vesničanů včetně 79 dětí. Na jejím místě je dnes postaven památník. Chatyň se stala symbolem utrpení a připomínkou osudu dalších více než 9000 běloruských vesnic.

Instalace fotografií byla provedena na dřevěných stojanech z hrubě opracovaných prken. Každý ze stojanů volně postavených ve výstavním prostoru nesl dvě fotografie a připomínal jakýsi pomník, či provizorní stylizovaný náhrobek.

Působivá instalace fotografií připomněla u nás málo známou událost a osudy lidí během druhé světové války.

Instalace v libereckém muzeu, foto Jana Ducháčková

Instalace v Památníku Terezín, foto Jan Kabiček

Fotografia Salon 1975

11. července – 27. července

Výstava fotografií Ze sbírek Severočeského muzea

15. srpna – 14. září

Katalog k výstavě

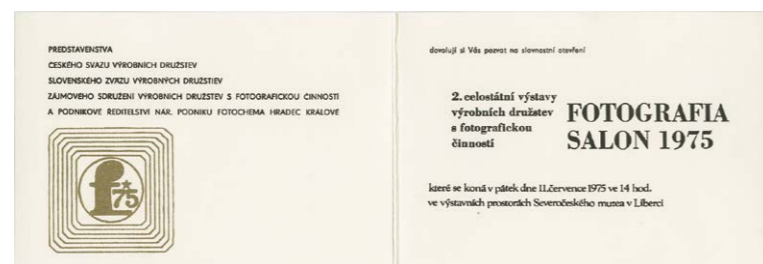
Katalog k výstavě obsahoval vedle seznamu vystavených prací a několika faktických informací sáhodlouhé politické vysvětlení, proč výstava existuje a je pro naši společnost užitečná.

Liberecké muzeum bylo jednou ze zastávek putovní výstavy, kterou pořádala výrobní družstva s fotografickou činností, ve spolupráci s Českým svazem výrobních družstev a Slovenským svazem výrobních družstev. Prvním místem jejího uvedení byly v červnu Pardubice a pak následovala další města a kraje.

Obsah výstavy tvořily fotografie téměř všech našich výrobních družstev s fotografickou činností. Vybrané snímky později reprezentovaly Československo na mezinárodní (východní blok) družstevní fotografické výstavě v Bukurešti.

Výstava byla sestavena z přibližně tří stovek fotografií, patnácti československých fotografických družstev a národního podniku Fotochema. Fotografie byly rozděleny do osmi kategorií podle jednotlivých žánrů či technologie zpracování.

Cílem pořadatelů bylo seznámit veřejnost s výrobním programem družstev a jejich nabídkou. Je ovšem zřejmé, že v prostředí tehdejší doby, kdy byla výrobní družstva v jednotném svazu jediným subjektem, který fotografické služby nabízel, neměla veřejnost na vybranou. Výstava tedy byla do značné míry pouhou proklamativní propagandou. Na druhou stranu je třeba přiznat, že družstva zaměstnávala celou řadu šikovných a nadaných fotografů, kteří, pokud se chtěli této profesi opravdu věnovat, tak mnoho jiných možností neměli.

Pozvánka na výstavu

Instalace výstavy foto Jana Ducháčková (2x)

Plakát k výstavě

Výstavu pořádalo Severočeské muzeum pro hejnickou galerii. Hejnický fotoklub, který spravoval tamní galerii a měl na starosti její výstavní plán, již v minulosti s libereckým muzeem spolupracoval. Většinou šlo o zápůjčky výstav, které v Liberci proběhly a v krátké době poté se stěhovaly do Hejnic. Výhodné to bylo pro obě strany. Libereckou výstavu shlédli větší okruh návštěvníků a Hejnická galerie si obohatila svůj program. Návštěvnost galerie v malém městečku Hejnicích nebyla nikterak zanedbatelná. Nedaleké lázně Libverda zásobovaly galerii návštěvníky prakticky z celého Československa a hejnický *Jizerský fotoklub* měl dobrý zvuk daleko mimo svůj region. Vždyť čtyři jeho členové prošli Studiem výtvarné fotografie.

Výstava fotografií Kabičkem nedávno založeného Kabinetu fotografie tak byla dobrou příležitostí, jak sbírku dostat hlouběji do povědomí fotografické veřejnosti. Sběrka se rozšiřovala o fotografie z výstav pořádaných v nedávné minulosti a také z každoroční soutěže Štítu Viléma Heckela.

Výběr souboru pro výstavu v Hejnicích tak mohl být vedle osvědčených regionálních autorů obohacen například dílem Josefa Sudka či dalších osobností československé fotografie.

Pozvánka na výstavu

Instalace výstavy v Hejnicích, foto Jan Kabiček (2x)

Štít Viléma Heckela IV. ročník

5. prosince – leden

Plakát k výstavě

Další, již čtvrtý ročník soutěže a výstavy Štítu Viléma Heckela, už se dá vnímat jako tradiční. K velkým změnám nedošlo, pouze přibyla cena za nejlepší snímek s horolezeckou tematikou. Porotu tvořili za předsednictví Ludvíka Barana členové Daniela Mrázková, K. O. Hrubý, Antonín Hinš a Josef Borkovec. Výstavu obeslalo 298 autorů s 1378 fotografiemi, což bylo méně než v předešlém ročníku. Porota konstatovala, že jsou značné rozdíly v kvalitě prací zkušených krajinářů a ostatních autorů, kteří soutěž obeslali. Vybraná kolekce vystavených snímků je reprezentativním vzorkem vysoké kvality naší krajinářské fotografie.

Od 1. do 31. května byla výstava zapůjčena do výstavní síně v Hejnicích.

Hlavní cenu získal Josef Kývala za snímky *Cesta k vrchol, Člověk a hora* a *Pik komunismu*. Cenu za nejlepší snímek s horolezeckou tematikou pak získal Vladimír Procházka za fotografii *Gravitace v praxi*. Mezi deseti oceněnými autory bez udání pořadí byli například Jiří Havel, Jiří Bartoš, Rastislav Bero, či Rupert Kytka. Vedle toho bylo uděleno pět čestných uznání.

Výstava obsahovala 126 snímků od 81 autorů. Byl vydán třicetistránkový katalog s mnoha reprodukcemi oceněných prací a seznamem vítězných i vystavených fotografií. Doprovodný text napsal Karel Čtveráček.

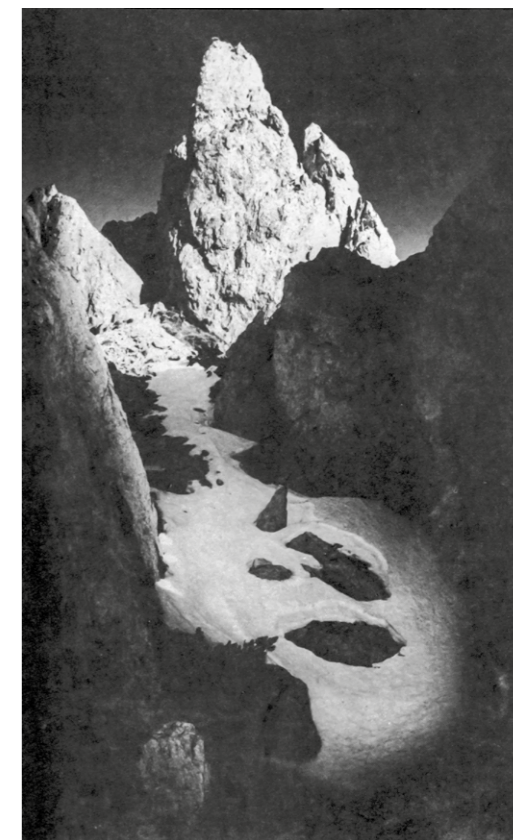
Rupert Kytka a Josef Kývala (vpravo) při předávání cen, foto Vpřed

Instalace výstavy, foto Iva Borisjuková (3x)

- ↑ Josef Kývala, *Člověk a hora*, hlavní cena
- Rastislav Bero, *Orlia veža*, cena soutěže
- ↓ Jiří Bartoš, *Pod Bezdězem*, cena soutěže
- ↳ Rupert Kytka, *Krajina*, cena soutěže
- ↓ Jiří Platenka, *Karpatský les*

Od daguerrotypie k současnosti 150 let vývoje fotografické techniky a obrazu

Červen – srpen

Plakát k výstavě

Výstavu připravili pracovníci fotografického oddělení pod vedením Jana Kabíčka.

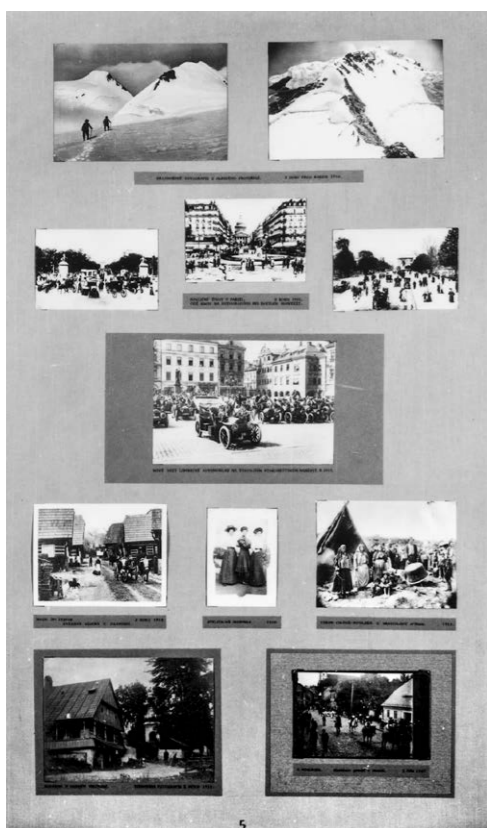
Veškerý materiál použitý na výstavu pocházel ze sbírek muzea.

Výstava byla uspořádána u příležitosti výročí 150 let existence fotografie. Cílem bylo nabídnout návštěvníkům vše podstatné, co se během této doby v jejím využívání a technologii událo.

Rozsáhlá výstava nabídla rozličný materiál v podobě fotografií a fotografické techniky. Diváci si mohli prohlédnout fotografie pořízené v různých dobách různými procesy. K vidění byly ukázky daguerrotypie, ferrotypie a další ušlechtilé tisky, populární na konci 19. a začátku dvacátého století. Z technických prostředků byly instalovány fotografické přístroje, zvětšovačky a další pomůcky, potřebné pro výrobu fotografií. Na druhé straně byli k vidění i různé rámečky, alba a další rekvizity používané pro adjustaci a uchovávání fotografií.

Součástí výstavy byly také historicky cenné záběry ze života někdejší společnosti. Nejstarší snímky automobilů před libereckou radnicí, podobižna maršála Radeckého, lazaret vytvořený v roce 1866 z liberecké stělnice a další dobové zajímavosti.

Za povšimnutí rozhodně stály také vystavené autorské fotografie. Ze sbírky Kabinetu fotografie byly vystaveny práce Josefa Sudka, Jaroslava Feyfara, Miroslava Háka a dalších klasiků, jako též unikátní záběry neznámých autorů z dob osvobození Prahy či Liberce v roce 1945. Připraven byl také výběr současných autorů nebo dokumentační a technické fotografie včetně ukávek barevných fotografií vyrobených procesem cibachrome.

Jeden z výstavních panelů, foto Iva Borisjuková

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková (2x)

Plakát k výstavě

Pozvánka na výstavu

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková (2x)

Fomaklub Liberec 7F Tvůrčí skupina

14. října – listopad

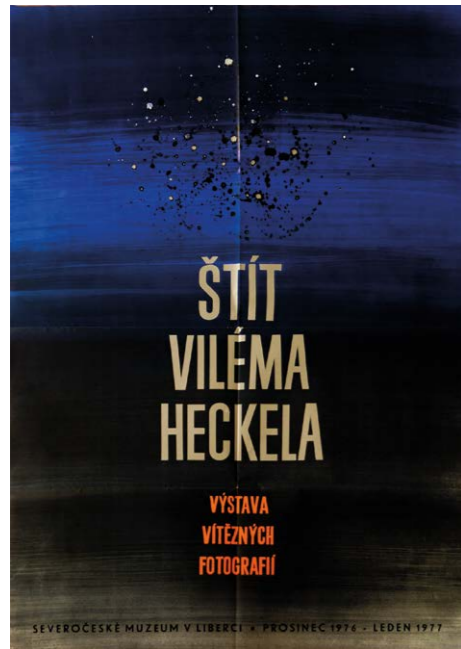
Liberecký Fomaklub je nejstarším nepřetržitě fungujícím uskupením fotografů v Liberci. Bylo založeno v létě 1948. Tvůrčí skupina 7F byla část nejaktivnějších členů, kterým nestačilo účastnit se pouze klubové práce, a fotografii se věnovali mnohem intenzivněji. Ustanovena byla v roce 1974. Z Fomaklubu se neoddělila, ale naopak zůstala celou dobu své existence jeho integrální součástí. Neformálním vedoucím skupiny byl Zdeněk Lín. Členové 7F vystavovali pod touto hlavičkou často jenom v několika členech nebo ve dvojicích. Nepřestali se však podílet ani na výstavách mateřského Fomaklubu. Nejinak tomu bylo i u této výstavy v libereckém muzeu.

Výstava odrážela aktuální tvorbu členů Fomaklubu a skupiny 7F. Převládaly snímky krajiny, ale ne všichni byli krajináři. Někteří fotografovali městskou krajinu a detaily architektury. Například Vladimír Vlček si často při svých toulkách městem všiml, co se kolem něj děje a dokázal zaznamenat zajímavé situace. Poměrně hojně byl na výstavě zastoupen také portrét.

Štít Viléma Heckela V. ročník

10. prosince – 31. ledna

Plakát k výstavě

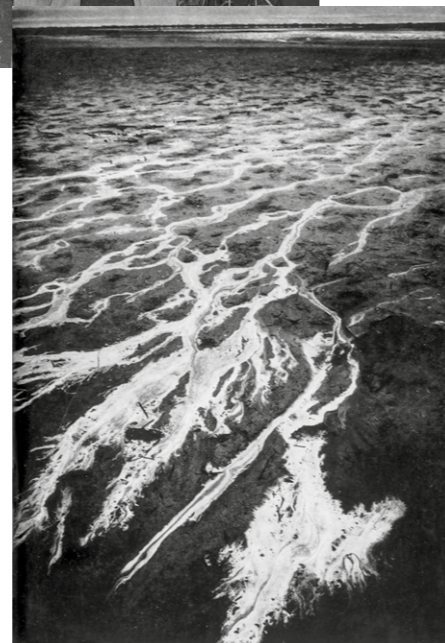
Již pátý rok přinesl ve svém závěru výstavu krajin od fotografů, kteří se znovu a znovu vydávají do hor nebo alespoň do přírody za město, aby se pokusili najít nové záběry, nové pohledy na přírodu s nadějí, že teď už určitě udělají ten svůj nejlepší snímek. Výsledky jejich snahy hodnotila porota soutěže, aby udělila ceny a sestavila výstavní soubor nejlepších prací.

Porota zasedla ve složení Daniela Mrázková, K. O. Hrubý, Antonín Hinš, Josef Borkovec a Miroslav Kudr. Hlavní cenu získal liberecký Eduard Archalous za snímky *Ticho I*, *Ticho II* a *Sítě*. Mezi desítkou oceněných bez udání pořadí byli opět hejnický Jiří Bartoš a Rastislav Bero z Banské Bystrice, dále pak Vojtěch Sapara z Olomouce, Ladislav Jirman z Vrchlabí, či liberecký Zdeněk Lín. Na jedno z pěti udělených čestných uznání dosáhl také liberecký Vladimír Vlk. Cenu za nejlepší snímek s Horolezeckou tematikou získal Petr Schnabl za snímek *Vítěz*.

Výstavní katalog vyšel ve stejném duchu jako minulý rok, tentokrát s úvodním slovem jednoho z porotců, Antonína Hinšta.

Ivan Fítl, Pohádkový les

Eduard Archalous, *Ticho*, hlavní cena
nahoře: Eduard Archalous přebírá cenu

Pavel Morávek, *Rákosí*

Instalace výstavy

Plakát k výstavě

Město pod Ještědem Výstava a fotografická soutěž

4. května – červen

Tato fotografická výstava a zároveň soutěž byla pořádána při příležitosti 400. výročí udělení privilegií městu. Cílem bylo shromáždit fotografie a diapositivy, které zachycují současnou tvář města.

Ve dvou vyhlášených kategoriích soutěž obleslalo soutěž 25 autorů, kteří zaslali celkem 103 fotografií a 98 diapositivů. V kategorii barevná fotografie a diapositiv nebyla první cena udělena. Druhou

cenu obdržel Miloslav Kalík a tři třetí ceny dostali Ladislav Šíp, Iva Borisjuková a Václav Dědek. V kategorii černobílá fotografie získal první cenu Jiří Bartoš, dvě druhé ceny Vladimír Vlk a Jana Ducháčková a tři třetí ceny Vladimír Vlk, Rudolf Mužák a Zdeněk Lín. Cenu za soubor fotografií porota rozdělila mezi dva soubory, černobílé fotografie Vladimíra Vlka a barevné diapositivy Miloslava Kalíka. Do výstavního souboru porota vybrala 32 prací.

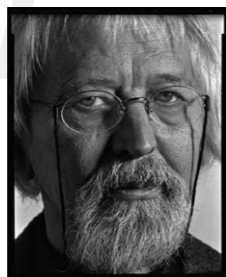
Z uvedeného vyhodnocení soutěže vyplývá, že, až na osvědčená fotografická jména, množství a kvalita zaslaných prací poněkud zaostala za původním očekáváním. Pro výstavu tak byl soubor fotografií rozšířen o fotografie z bohatých sbírek muzea, na výstavě označených "mimo soutěž".

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková

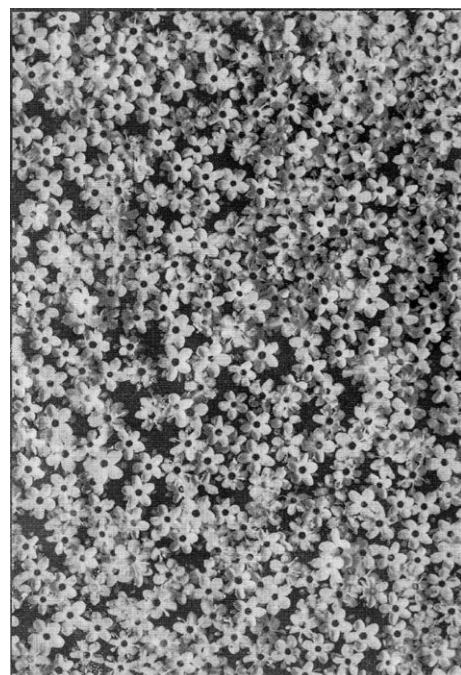
Jiří Bartoš, *Den končí za Ještědem*

Jaroslav Rajzík Struktury

Červenec

Foto Gabriela Ksandr

jaroslav rajzík (fotografie)

Obálka katalogu výstavy

K vystaveným fotografiím byl vydán šestistránkový katalog s doprovodným textem Jána Šmoka.

Instalace výstavy

Jednalo se o společnou výstavu dvou výtvarníků, kteří jsou ve svém výtvarném projevu zaměřeni na zkoumání struktur.

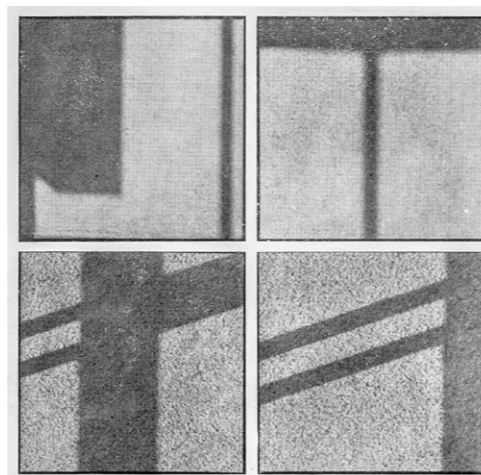
Rajzík představil ve svých fotografiích různé přístupy k této problematice. Divák mohl sledovat práce od konkrétnějších struktur nalezených v přírodě, přes kompozice vycházející z konfrontace struktur různých materiálů, až po abstraktní kompozice, na nichž je jediná struktura hmoty členěna pouhým stínem.

Nefotografická část výstavy patřila tapisériím Renaty Rozsivalové.

Z textu Jána Šmoka:

Výtvarné umění se v dosavadním vývoji zabývalo vždy jen zobrazováním předmětů. Popřením této orientace došlo k nefigurativnosti. Fotografie je sice také schopna jednoho i druhého, ale dějiny jí ponechaly jako specifikum oblast třetí, zobrazení hmoty. Ano, zobrazení hmoty, nikoliv předmětu!

Uměleckou problematikou této oblasti fotografie se zabývá Jaroslav Rajzík již řadu let. V jeho díle najdeme demonstrovány tři základní možnosti, tři stupně přechodu od předmětného zobrazení až k hmotě v nejpředmětnější formě, to jest k mikrostruktuře či makrostruktuře.

Ukázka Rajzíkovy tvorby

Plakát k výstavě

Výstavu připravili Jan Kabiček a Milan Mazánek

Cesty k vrcholům

14- prosince – leden

Návštěvníci muzea již byli zvyklí, že na konci roku se již tradičně konala výstava krajinářské fotografie. Jelikož Štíty Viléma Heckela se změnila na biennale konané pouze v sudých letech, bylo potřeba hledat adekvátní náhradu. Muzeum se rozhodlo dát prostor libereckým horolezcům, kteří si při svých výpravách do hor berou fotoaparát, aby jím svoje vzpomínky z cest zachytili.

V Liberci bylo vždy dost horolezců a najít vhodné autory tak nebylo těžké. Vystavovali například Bohumil Svatoš, Vladimír Procházka, Zorka a Petr Prachtelovi a další. Na výstavě se sešly záběry z Alp, Kavkazu, Himáláji, Vysokých Tater i z českých skalních měst.

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková

1978

Žitava / Liberec

16. března – březen?

ODBOR KULTURY ONV V LIBERCI
ODBOR KULTURY ONV V ŽITAVĚ
SEVEROČESKÉ MUZEUM V LIBERCI
OKRESNÍ KULTURNÍ STŘEDISKO V LIBERCI

Vás srdečně zvou na zahájení

výstavy fotografií Žitava-Liberec

Slavnostní zahájení výstavy a předání cen se uskuteční ve čtvrtek 16. března 1978 16 hodin v prostorách Severočeského muzea v Liberci.

Úvodní slovo přednese vedoucí odboru kultury ONV v Liberci s. ZDENĚK ANTOŠ.

V KULTURNÍM PROGRAMU VYSTOUPÍ ŽÁCI IŠU V LIBERCI

pozvánka na výstavu

Pravděpodobně se jednalo o výstavu jež byla výsledkem společné soutěže vyhlášené oběma městy na aktuální téma. Dokumentace k výstavě se nedochovala s výjimkou několika fotografií liberecké instalace výstavy.

Instalace výstavy v libereckém muzeu, foto Iva Borisjuková

1978

Rudolf Mužák Fotografie

20. května – 20. července

Plakát k výstavě

K výstavě byl vydán skromný katalog s několika ukázkami jeho práce.

Rudolf Mužák byl ve Fomaklubu a skupině 7F výjimečnou osobností. Jako jeden z mála se se svým fotoaparátem soustředil především na člověka. Vedle nesporného talentu byl k tomu, aby dělal dobrou reportážní a dokumentární fotografii, předurčen svou povahou. Dokázal velmi dobře komunikovat s lidmi, navázat s nimi kontakt a získat si je na svou stranu. Jeho fotografickou práci charakterizuje jeho kolega a kamarád s fomaklubu Zdeněk Lín:

Pro jeho vývoj se zdá být rozhodující, že hned na počátku své fotografické tvorby měl to štěstí setkat se s autory, s nimiž našel společnou řeč a se kterými se rozhodl říci své slovo k současné československé fotografické tvorbě. Dosáhl za poměrně krátkou dobu pozoruhodných výsledků ve své práci. Za připomenutí stojí, že již v roce 1974 byl jeho seriál „stáří“ vybrán profesorem Grubaue-rem do archivu UNESCO v Ženevě. Říká se, že bez opravdové vášně ne- může vzniknout skutečné umění a tuto vášně — toto zaujetí pro věc jsem u něho nikdy nepostrádal. Většina jeho fotografií se vyznačuje obdivuhodnou vyzrálostí, kde složka individuálně subjektivní se uplatňuje v naprosto osobitém způsobu projevu, v jeho rukopise. Proto si myslím, že jeho fotografie ruší anonymitu člověka v davu a autor záměrně vybírá „vzorky“ tohoto davu, aby je po- lidštil a ukázal v jejich pozadí neopakovatelnou hodnotu člověka a jeho vlastností.“

Foto Rudolf Mužák, ukázka z výstavního katalogu (2x)

1978

Setkání

15. Listopadu – prosinec

Plakát k výstavě

K založení skupiny Setkání došlo v roce 1975 během reálného setkání jejích členů v Beskydách. Do značné míry se vymykala zavedenému nahlížení na to co by fotografickou skupinu mělo určovat. Její členové především nebyli z jednoho místa, byli roztroušeni po celé republice a jejich setkáváním scházela jistá pravidelnost. Nespojoval je stejný názor na tvorbu a fotografii, který by jednotně prosazovali. Osobní přístup k tvorbě u nich byl různý a každý z nich již měl svůj vlastní směr a cíl, kam chce směřovat. I přesto se ale mezi nimi našlo tolik společného, aby jejich "setkání" úspěšně trvalo patnáct let. V první řadě nadšení a zaujetí fotografií. Fotografie byla každému z nich prostředkem k sebevyjádření, způsobem sdělení vlastního názoru divákům. V neposlední řadě to byl přes mnohé názorové rozdíly vzájemný respekt a úcta k tvorbě ostatních. Tento respekt pramenil především z přesvědčení, že cesta každého z nich není ta jediná správná, ale právě bohatost a rozmanitost přístupů je pro fotografii nepostradatelnou nutností.

Skupina se skládala z deseti členů, jmenovitě: Petr Balíček, Miroslav Bílek, Milan Borovička, Rostislav Košťál, Taras Kuščynskij, Milan Michl, Miroslav Myška, Petr Sikula, Věra Weinertová a Michal Tůma. Někteří z nich byli profesionální fotografové (Kuščynskij, Myška, Tůma,...) někteří se živili v jiných profesích (Košťál, Balíček, Bílek). Na jejich fotografiích ovšem toto nebylo patrné.

Výstava zahrnovala různá témata. Kuščynského, Borovičkovy a Tůmovy fotografie žen, krajiny a snímky z cest Weinertové a Sikuly či Bílka, některé Myškovi reportážně laděné záběry, nebo aranžované fotografie Balíčka a Michla. Spojujícím prvkem souboru fotografií se stala jejich výtvarnost a úspěšná snaha o nekonvenčnost. Rozdílná témata i přístup autorů k nim nabídl divákům k posouzení mnohotvárnost fotografie a souvislostí, které si běžně neuvědomují.

Nešlo tedy pouze o partu fotografů. Principy tohoto způsobu "setkání", respektu, spolupráce a sdílení společných hodnot, mají obecnější platnost a mnohem hlubší filosofický rozměr.

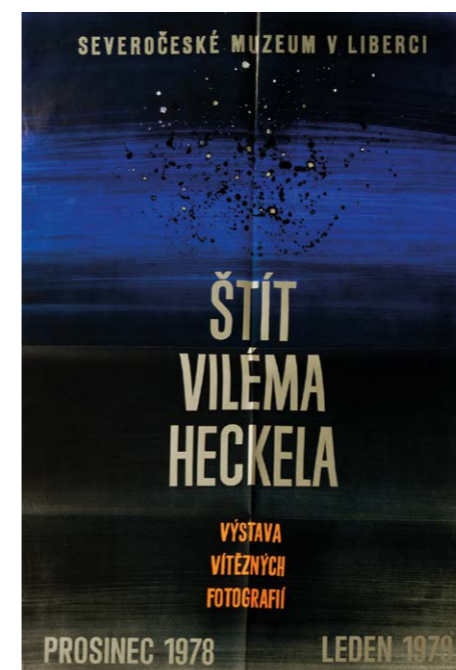
Instalace výstavy foto Jana Ducháčková

1978

Štít Viléma Heckela

5. prosince – leden

Plakát k výstavě

Katalog vyšel v reprezentativní, poněkud pozměněné podobě se všemi atributy, jak bylo zvykem v předešlých ročnících. Uvodní text napsal Josef Borkovec.

Dobrou tradici se již stalo také uvedení výstavního souboru v Hejnické galerii, tentokrát od 28. dubna do 29. května 1979.

Šestý ročník soutěže přinesl zásadní změnu. Z každoroční soutěže se stalo bienále. Hlavním důvodem bylo zachování trendu zvyšující se úrovně soutěže. Porota konstatovala, že tento cíl se daří naplňovat s výjimkou tematiky živé přírody, kde se autoři těžko zbavují naturalistického popisu, a která je tradičně zastoupena méně.

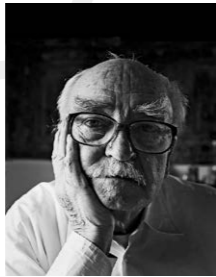
Porota pracovala ve složení Daniela Mrázková, Jaroslav Kříž, Antonín Hinšt, Josef Borkovec a Jiří Nepasický. Z 1183 fotografií od 274 autorů vybrala na výstavu 135 snímků. Hlavní cenu získal liberecký autor Zdeněk Tůma za snímky *Do neznáma* a *Za sluncem*. Cenu za nejlepší fotografii s horelezeckou tematikou získal Jiří Havel za snímek *Návrat*. Mezi dalšími deseti oceněnými a pěti čestnými uznáními figurovala jak známá jména z minulých ročníků, tak jména nová, nikoliv však neznámá. Jmenujme například Milana Borovičku, Vojtěcha Saporu, Zdeňka Lína, Jiřího Bartoše či Petra Titze.

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková Z vernisáže, foto Iva Borisjuková

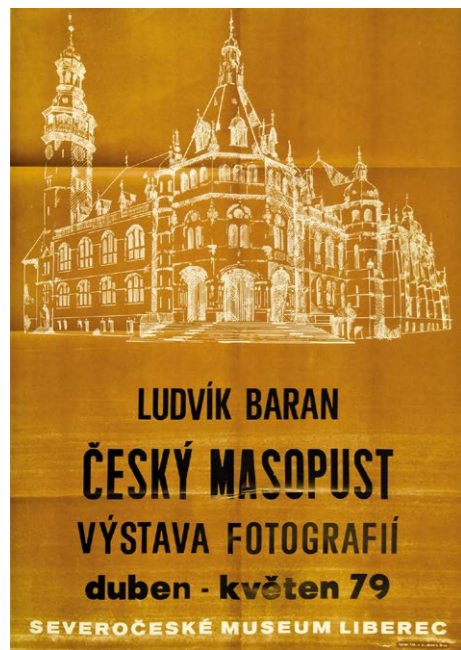

Zdeněk Tůma, Do neznáma, hlavní cena

Ludvík Baran Český masopust

20. dubna – květen

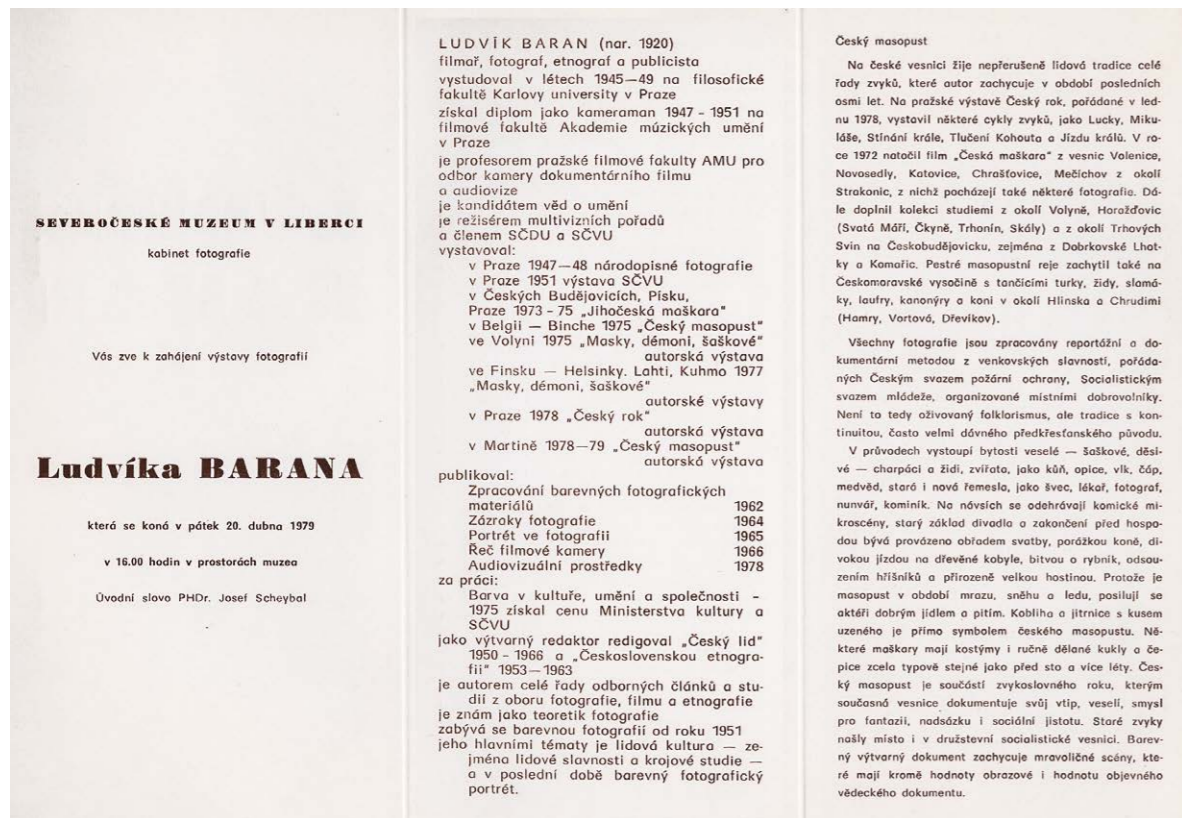
Plakát k výstavě

Ludvík Baran byl český fotograf, kameraman, etnograf a teoretik fotografie. Etnografii se věnoval spolu se svou manželkou Jitkou Staňkovou. Do liberce přivezl jeden z mnoha svých fotografických cyklů, věnovaných lidové kultuře a zvykům.

Úvodní slovo k zahájení výstavy měl Josef Scheybal.

Na vernisáži výstavy zleva: Jan Kabiček, Ladislav Ovsík, Ludvík Baran, Jiří Bartoš, Jitka Staňková a Josef Václav Scheybal

Pozvánka na zahájení a skromný katalog výstavy

Ladislav Postupa Fotografie a interier '79

1. června – 29. července

Plakát k výstavě

K výstavě byl vydán dvacetistránkový katalog s úvodním textem Jiřího Janáčka, přehledem Postupovy dvacetileté tvorby a řadou kvalitně reprodukováných fotografií.

Již třetí výstava z díla Ladislava Postupy byla věnována jeho fotografické tvorbě užité pro design v architektuře interiéru. Neznamená to však, že se návštěvník výstavy neměl těšit na fotografie. Naopak. Specifikum takto pojaté výstavy spočívalo v tom, že Postupa předložil divákům adjustaci fotografie tak, aby fotografické dílo povýšil na umělecký objekt. Na objekt, který dává předpoklad pracovat s fotografií jinak než jenom jako s tiskem. Nebyl sám, kdo tento problém řešil. Například Jiří Plátek jej jasně pojmenoval, když řekl, že fotografii chybí třetí rozměr a podle toho se k fotografii také začal chovat. Postupa chtěl, aby při řešení tohoto problému fotografie zůstala dominantním prvkem. Rám považoval za věc, která odpoutává pozornost. Krytí fotografie sklem zase jako bariéru mezi divákem a dílem, nehledě na rušivý vliv vinou odlesků. Výsledkem pokusů a omylů byl technologicky přijatelný postup, který si Postupa nechal v roce 1970 patentovat.

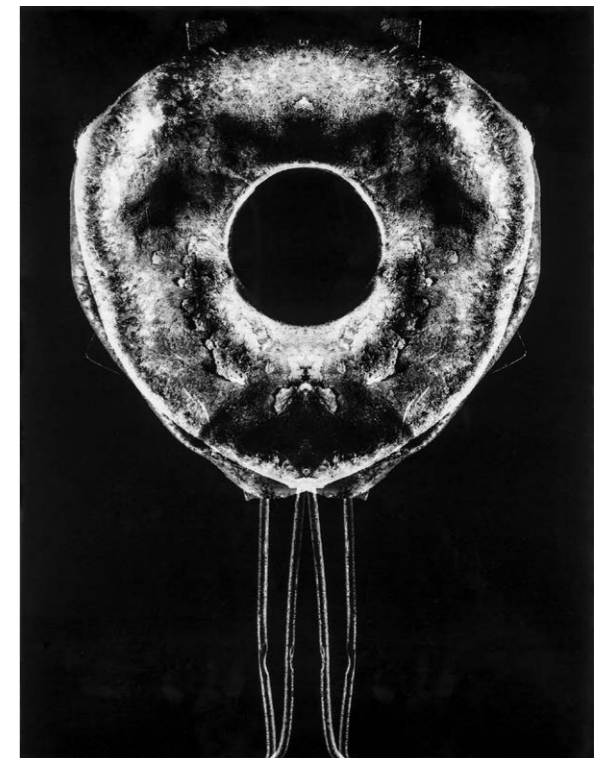
Postupa díky této adjustaci realizoval řadu instalací ve veřejném prostoru. Mnohdy jednoduché grafické motivy svých fotografií kladl vedle sebe do různých grafických obrazců a opakováním základního motivu docíloval v interiérech působivých efektů.

Nutno podotknout že stejným postupem a do jisté míry ve vzájemné shodě, došli k podobným výsledkům adjustace fotografií mnozí další autoři. Například jeho kolegové ve Studiu výtvarné fotografie, ale i další v Liberci a pravděpodobně i jinde v republice. Mnozí tento nebo obdobný postup používali.

Téměř celá výstava byla prezentována metodou adjustace fotografií na deskách.

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková (2x)

Labil, 1970

Současná slovenská fotografie

15. srpna – 19. září

Plakát k výstavě

Výstavu a padesátistránkový katalog připravil Jan Kabiček. Na výstavě spolupracovali Jaroslav Čiljak a Ivan Kozáček.

Výstava přinesla do Liberce reprezentativní výběr slovenské fotografické tvorby. 272 fotografií od 57 autorů nabídlo pestrou skladbu námětů a tvůrčích přístupů slovenských fotografů všech věkových kategorií a různých fotografických názorů.

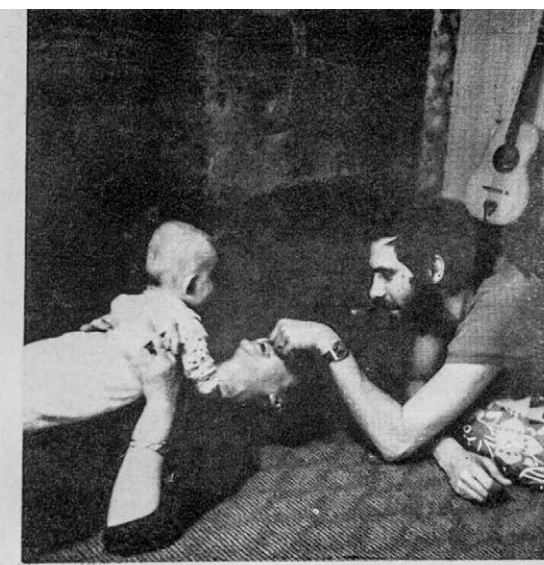
Ve výstavním souboru byla zařazena také jména autorů, v Liberci známých ze soutěží Štít Viléma Heckela, jako například Rastislav Bero, Milan Legutky, Otto Hogen, nebo Alexandr Jiroušek. Z dalších známých autorů, jmenujme Milotu Havránkovou s jejím cyklem *Zrod*, nebo Martina Martinčeka s cyklem *Hora*, ve kterém zdůrazňoval náměty násobným opakováním. Zuzana Mináčová se prezentovala cyklem *Strom*, ve kterém projektuje lidské sny a představy do siluet stromů. Z jiného soudku nabídl divákům fotografie Ľubomír Stacho v cyklu deníkového typu ze života obyčejné mladé rodiny. Nechyběl ani Karol Kállay se svými dokumentárními fotografiemi z cest.

Milan Cocher, Běžec

Martin Martinček, z cyklu Hora

Ľubomír Stacho, Taký mladý deň

Zleva: Jozef Muráni, Tajemník Zväzu slovenských fotografov, Elena Košúthová, Ivan Kozáček, predseda ZSF, Jan Kabiček, Jaroslav Čiljak vedoucí redaktor časopisu Výtvarníctvo, fotografia, film

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková (2x)

1979

Mistři ve světle času K 60. výročí Svazu českých fotografů

16. listopadu - únor

Plakát k výstavě

Na závěr roku, ve kterém neprobíhá Štít Viléma Heckela, připravilo muzeum výstavu ze sbírek Svazu českých fotografů u příležitosti šedesátiletého výročí jeho založení. V tomto roce se také konala v pořadí desátá soutěž o Mistra svazu, jejímž vítězem se stal Vladimír Richtmoc z Doks. O titul Mistra svazu se soutěžilo v letech 1942 – 1948 a po dlouhé odmlce od roku 1973 probíhala tato soutěž jako bienále.

V roce 1919 vznikl Svaz československých klubů fotografů amatérů. V roce 1969 byly ustaveny dva národní svazy, český a slovenský. (Dnešní SČF vznikl v roce 1990 jako navazující organizace stejnojmenné organizace před rokem 1989. Je majitelem svazové sbírky fotografií, čítající přes 11 000 exponátů.)

Výstava Mistři ve světle času obsahovala originály prvního Mistra svazu Bedřicha Mayera-Máje z Trutnova, dvojnásobného vítěze Jana Berana z Brna a ještě několik reprodukcí z prvního období soutěže. Většinu výstavní kolekce tvořily práce autorů z posledních čtyř bienále od roku 1973, pořádaných již novým SČF.

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková

Svaz českých fotografů vydal u příležitosti liberecké výstavy katalog s přehledem vítězů všech deseti dosavadních vítězů soutěže o titul Mistra svazu a s textem o historii Svazu od předsedy SČF Bohumila Kabourka.

Kurátorem výstavy byl Bohumil Kabourek.

1980

Fotoklub SKP Děčín

Duben – květen

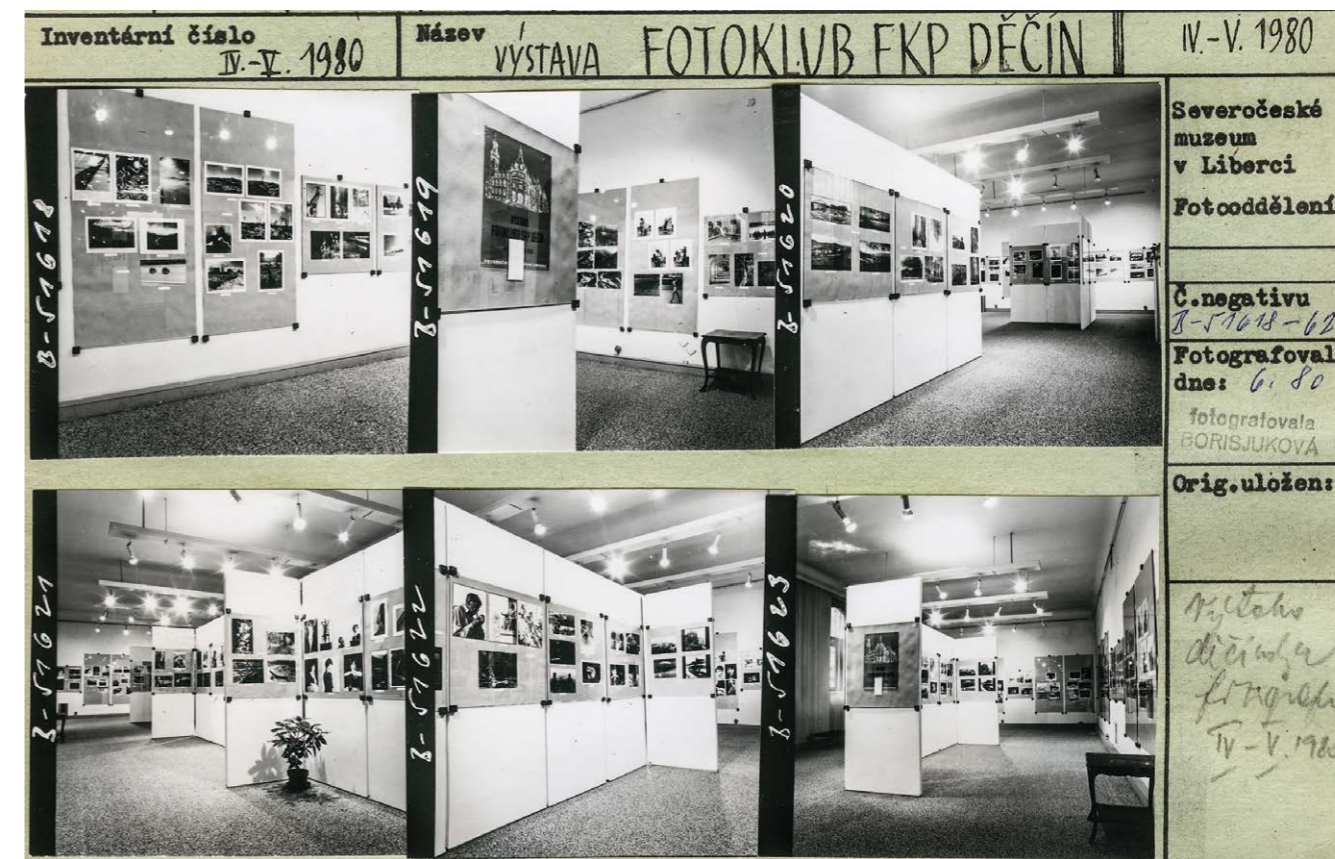

Plakát k výstavě

Fotoklub byl součástí děčínského sdruženého klubu pracujících (SKP) a ve své době patřil patrně k těm větším. Postupem času ovšem zanikl a v dnešní době neexistuje žádné další sdružení, které by na přerušenu tradici klubu navázalo, nebo by k němu mělo nějakou jinou historickou vazbu.

Výstava fotoklubu SKP Děčín byla sestavena z 250 prací od 26 autorů. Z těchto údajů vyplývá, že byli zastoupeni zřejmě všichni autoři klubu, a to nemalým výběrem ze své tvorby. Nejspíše se jednalo o pestrou směs různých žánrů. Jistě zde mohly být uvedeny i výtvarně hodnotnější fotografie vyspělejších autorů, ovšem v záplavě záběrů a způsobu instalace se tyto práce zákonitě musely ztratit a neškolený divák je mohl stěží odhalit. Takto pojatá výstava byla pravděpodobně typickou ukázkou tehdejší amatérské klubové činnosti.

Z dostupných materiálů jsou patrné některé nesrovnalosti. Termín výstavy na plakátu nesouhlasí s termínem uvedeným na archivní kartě negativů. Je patrné, že plakát na výstavě byl přelepen oznámením o změně termínu. Jiný termín výstavy byl uveden též v dubnovém čísle měsíčníku Kultura a sport Liberecka, kde stálo, že výstava potrvá do konce dubna. Na archivní kartě je uvedeno, že dokumentace instalace výstavy byla pořízena v červnu. Na kartě je také chybně uveden název fotoklubu.

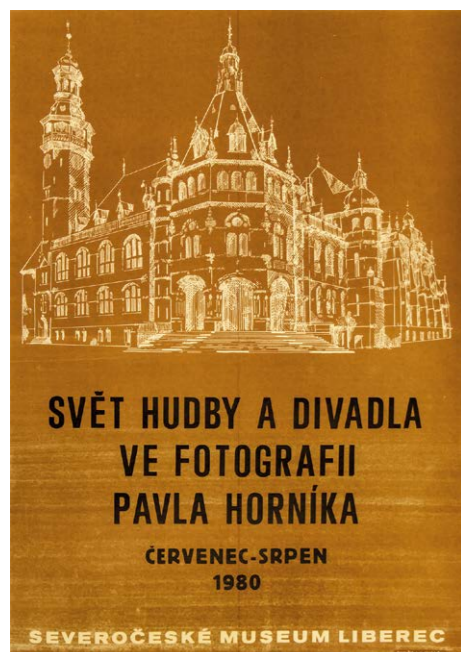
Archivní karta s kontakty dokumentace výstavy

Pavel Horník

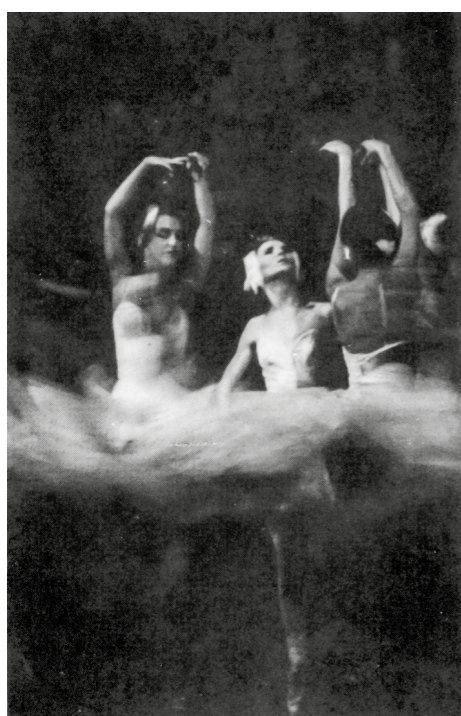
Svět hudby a divadla ve fotografii

Červenec – září

Plakát k výstavě

K výstavě byl vydán drobná katalog s ukázkami jeho práce a textem Bohumila Holého.

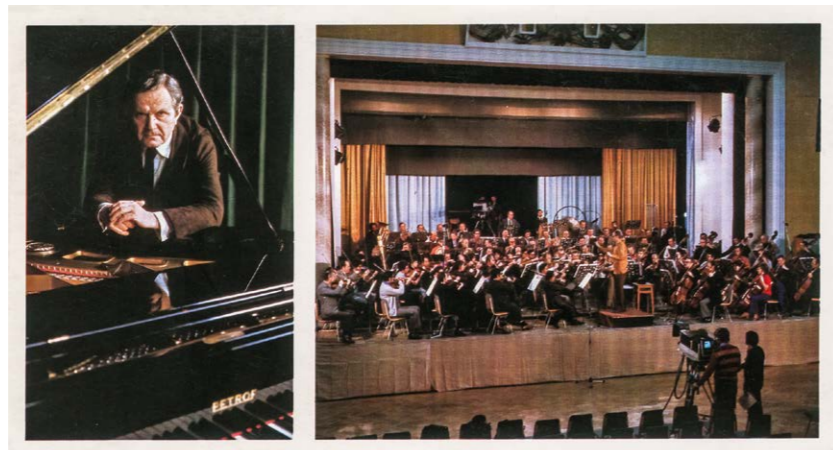

Jedna z fotografií z katalogu

Divadelní fotografie, jejíž výstavu muzeum připravilo, se dá považovat za svěbytný fotografický žánr. Autorem fotografií této výstavy byl Pavel Horník, vnuk malíře Adolfa Kašpara. Mimochodem monografii o tomto malíři napsal jako svou doktorskou práci Josef Václav Scheybal, dlouholetý etnograf Severočeského muzea.

Pavel Horník spolupracoval s Národním divadlem, ale i s dalšími scénami u nás. Trvale spolupracoval také s hudebními tělesy a agenturami, včetně například Pragokonzertu. Jeho práce našla uplatnění v propagačních materiálech, na obalech gramofonových desek, na pohlednicích, v divadelních programech a na plakátech, ve vydavatelstvích a podobně.

Výstava ukázala návštěvníkům svět divadelních scén a koncertních pódii z jiné perspektivy, než jak ho znají z vlastní zkušenosti při návštěvě divadel a koncertních sálů. Horníkovy snímky zachycují umělce ve vypjatých okamžicích jejich pohroužení se do výkonů a rolí, ale i okamžiky jejich zastavení, kdy se vrací do civilního života. Instalaci výstavy doplnily také ukázky materiálů a tiskovin s autorovými fotografiemi.

Pohlednice vydaná Pragokonzertem s Josefem Páleníčkem a Janáčkovou filharmonií

Instalace výstavy, foto Iva Borisjuková

Štít Viléma Heckela

VII. ročník – 2. bienále

5. prosince –

Plakát k výstavě

Po celý květen následujícího roku 1981 byla výstava opět uvedena v hejnické galerii.

36 stránkový výstavní katalog byl srovnatelný s těmi předešlými, text napsal Jiří Macků.

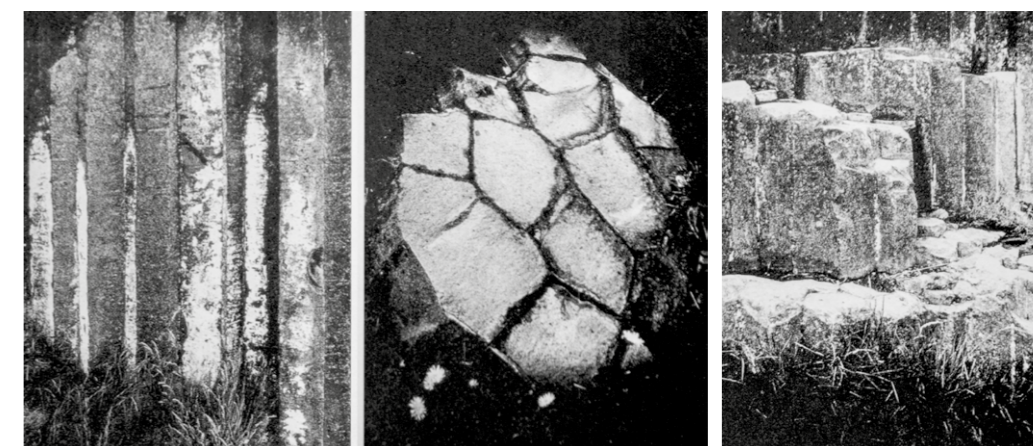
Na konci sudého roku proběhla již tradiční výstava druhého bienále a celkově sedmého ročníku soutěže o Štít Viléma Heckela. Počet zaslaných snímků byl rekordní, přišlo jich 1503. Také se poprvé přihlásili dva zahraniční účastníci z Novokuzněcka. Jejich příspěvek však byl mimo rámec podmínek soutěže. Pracovní fotografie z průmyslového prostředí se přesto rozhodl ocenit Okresní výbor SČSP zvláštní cenou.

Porota pracovala ve složení Jan Kříž, Josef Borkovec, Jano Rečo, Jan Vančura a Jiří Macků. Hlavní cenu Štít Viléma Heckela získal Miroslav Bílek za snímky *Beskydské stráně I a II*. Cenu za Nejlepší snímek s horolezeckou tematikou získal Josef Kývala za snímky *Horský motiv 1, 2 a Himmálajský motiv 3*. Dále bylo uděleno deset cen bez udání pořadí a pět čestných uznání. Tato ocenění získali například František Dostál nebo Zdeněk Lín. Na výstavu bylo vybráno téměř 200 fotografií od 85 autorů. Mezi autory byla některá známá jména nebo pravidelní účastníci soutěže. Jmenujme například Vojtěcha Saparů, Vladimíra Vlka, Milana Borovičku, Alexandra Jirouška, Jiřího Bartoše, Ludka Vojtěchovského, či Jiřího Platenku.

Podle poroty soutěže byla úroveň zaslaných prací vyrovnaná, chyběla však mimořádná díla, jak z hlediska myšlenkové náplně, tak stylového zpracování.

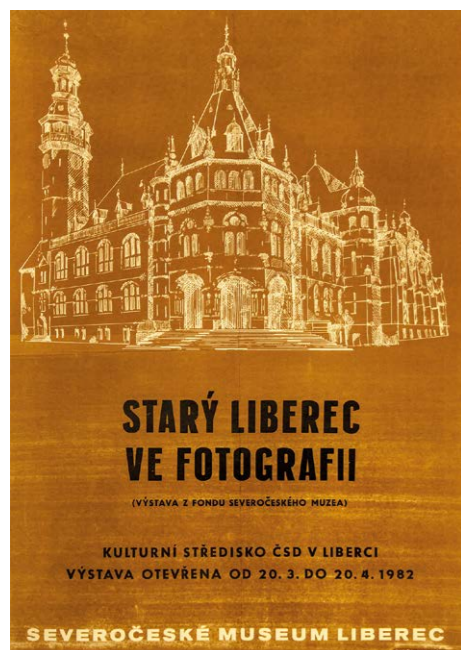
Josef Kývala, Horský motiv

Jiří Fajtl, Poezie z kamene

Starý Liberec Starý Liberec ve fotografii

20. března – 20. dubna

Plakát k výstavě

Tato výstava připravená z vlastních sbírek libereckým muzeem neproběhla v budově muzea, ale ve výstavním prostoru kulturního střediska libereckého nádraží. V roce 1981 došlo k uzavření budovy pro veřejnost a tak byla veškerá výstavní činnost značně omezena. Důvodem uzavření hlavní budovy byla celková rekonstrukce a také příprava nových stálých expozic. Výluka v muzeu trvala dlouhých sedm let a ke znovuotevření došlo až v polovině roku 1988.

Organizace této a nemnoha dalších externích výstav se v době uzavření hlavní budovy omezovala maximálně na přípravu materiálů a zabezpečení exponátů před újmou. Vlastní realizace výstav pak většinou byla v režii instituce, v níž se výstavní prostor nacházel a zasahovat do tohoto procesu nebylo jednoduché. Dokumentace k těmto výstavám v muzejním archivu je také sporadičtější než například u výstav ze sedmdesátých let.

Žádné doklady o výstavě jsem v archivu muzea neobjevil, lze tedy pouze konstatovat, že výstava proběhla.

V. Sapara - R. Kytka Fotografie 1972-82

3. června – 27. června

Plakát k výstavě

Tato externí výstava proběhla v hejnické výstavní síni Jizerského fotoklubu. Spolupráce mezi muzeem a touto galerií byla již mnohokrát vyzkoušena a dá se říci, že se osvědčila.

Vojtěch Sapara a Rupert Kytka nebyli v muzeu neznámí. Diváci mohli vidět jejich práce na výstavách Štítu Viléma Heckela. Oba autoři byli členy významné olomoucké skupiny DOFO. Kolem roku 1970 se společně začali věnovat svému dlouhodobému projektu, zaměřenému na horskou krajinu, a tyto fotografie vystavovali pod názvem *Dobrá země*. I některé z těchto snímků byly v Liberci známé, protože s nimi oba autoři sklídili několik úspěchů v soutěži Štít Viléma Heckela

Výstava byla průřezem jejich dosavadní tvorby. Vystavovali cyklus *Dobrá země*, ale i starší práce z dob začátku DOFO, které vzniklo na konci padesátých let.

Pozvánka na výstavu

Vojtěch Sapara, Countryside II, 60. léta

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková (2x)

Štít Viléma Heckela

VIII. ročník – 3. bienále

6. listopadu – 12. prosince

8. ROČNÍK
VÝSTAVY KRAJINÁRSKÉ FOTOGRAFIE

ŠTÍT VILÉMA HECKELA

POD ZÁŠTITOU RADY ONV V LIBERCI

pořádá

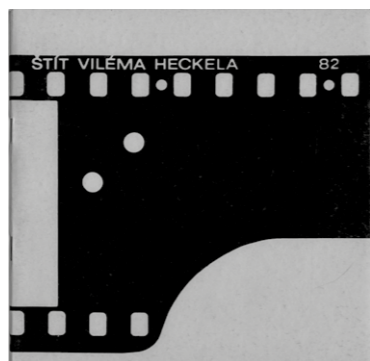
ODBOR KULTURY ONV
OKRESNÍ RADA ZUČ
OKRESNÍ KULTURNÍ STŘEDISKO
SEVEROČESKÉ MUZEUM
HOROLEZECKÝ SVAZ ČUV ČSTV
PARK KULTURY A ODDECHU - FOMAKLUB

VÝSTAVA BUDE SLAVNOSTNĚ OTEVŘENA
V SOBOTU 6. LISTOPADU 1982 V 10.00 HOD.
V MALÉ VÝSTAVNÍ SÍNĚ OKS
A POTRVÁ DO 12. PROSINCE 1982

Oznámení o zahájení výstavy

Kurátorská práce spojená s přípravou výstavy a také příprava katalogu se vzhledem ke změně výstavních prostor přenesla na kurátorku Malé výstavní síně Danu Sobotkovou.

V úvodním textu katalogu velmi erudovaně rozebírá úroveň zasláných prací předseda poroty Ludvík Baran.

Obálka výstavního katalogu

Ludvík Baran při předávání cen

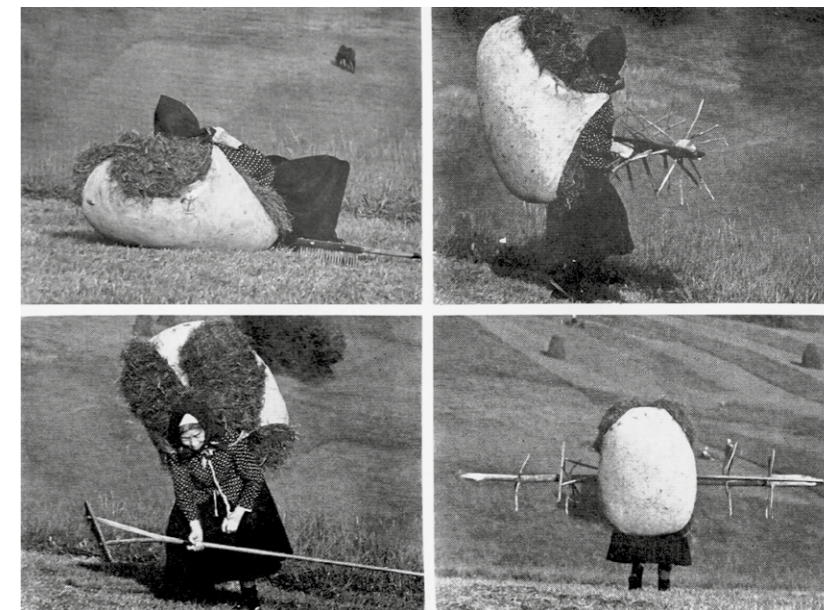
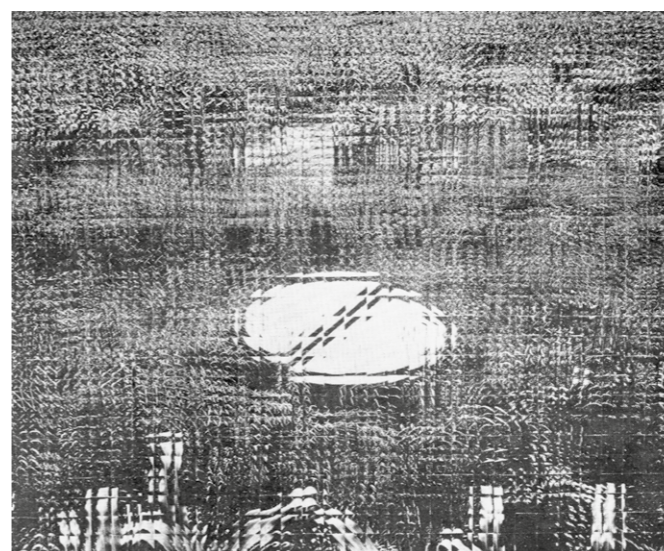
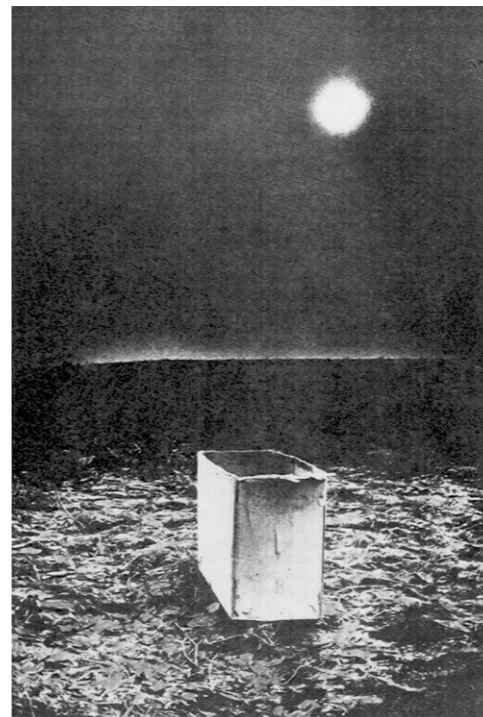
Bohdan Holomíček, ze série "Miroslav Šmíd jede trénovat do Obřího Dolu", cena za nejlepší fotografii s horolezeckou tematikou

VIII ročník – třetí bienále soutěže Štít Viléma Heckela zastihl Severočeské muzeum v době, kdy bylo uzavřené pro veřejnost. Výstava se zde tedy nemohla konat a byla proto přenesena do Malé výstavní síně. Muzeum si však ponechalo svou roli spoluorganizátora

Do poroty soutěže se po několika letech vrátil Ludvík Baran. Dalšími členy byli Jan Kříž, Jiří Nepasický, Jano Rečo a Miroslav Myška. Hlavní cenu si odnesl Ivo K. Petřík za snímek *Ama Dablan ve mracích*. Cenu za nejlepší fotografii s horolezeckou tematikou přidělila porota Bohdanu Holomíčkovi za sérii snímků *Miroslav Šmíd jede trénovat do Obřího Dolu*. Mezi fotografy, kteří obdrželi dalších deset cen bez udání pořadí a 5 čestných uznání, nalezneme osvědčené autory například Karla Titla, Zdeňka Lína, Jiřího Platenku, Miroslava Bílka, Petra Titze či Lud'ka Vojtěchovského.

O trvalé popularitě soutěže opět svědčí i rekordní počet zasláných prací: 2257 snímků od 375 autorů. Úroveň prací byla rozkolísaná a mnoho zasláných příspěvků bylo snadno vyřazeno. Na výstavu byl vybrán soubor 130 snímků od 61 autorů. Z dalších vystavených fotografií ještě stojí za zmínku práce Františka Dostála, Otto Hogena či Ladislava Kamaráda.

Z důvodu menšího výstavního prostoru, obsahovala výstavní kolekce méně fotografií, než v minulých ročnících. Celkovému vyznění a smyslu soutěže to však neublížilo, naopak spíše prospělo.

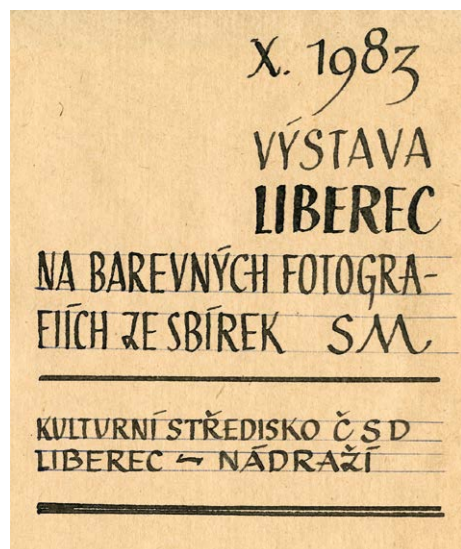

- ††← Karel Titl, *Imaginární krajina*, čestné uznání
- †† Jiří Zadražil, *Senoseč*, cena soutěže
- †← Ivo K. Petřík, *Ama Dablan ve mracích*, Hlavní cena
- † Ivo Kasal, *Stopy civilizace*, cena soutěže
- ← Jiří Platenka, *Studna*, cena soutěže

1983

Liberec na barevných fotografiích ze sbírek Severočeského muzea

Říjen

Nadepsaná obálka z archivu muzea neobsahující žádnou dokumentaci k výstavě

Další z řady Externích výstav fotografií Liberce připravená ze sbírek muzea byla opět nainstalována v kulturním středisku libereckého nádraží. Náplň výstavy byla podobná jako v minulém roce, s tím rozdílem, že tentokrát muzeum vybralo kolekci barevných snímků. Z toho vyplývá, že se jednalo spíše o snímky současné nebo o snímky z nedávné minulosti. Dokumentace výstavy v muzejním archivu opět chybí.

1984

Štít Viléma Heckela IX. ročník – 4. bienále

20. října – 11. listopadu

Plakát k výstavě

Příprava katalogu i instalace výstavy byla opět v režii Malé výstavní síně a její kurátorky Dany Sobotkové.

Další ročník soutěže zastihl muzeum opět v době rekonstrukce a uzavření hlavní budovy. V katalogu k výstavě, kterou již podruhé připravovala Malá výstavní síň, Severočeské muzeum jako jeden ze spoluorganizátorů nefiguruje, na pozvánce však uvedeno je. Katalog i negativy nafotografované instalace výstavy v muzejním archivu jsou.

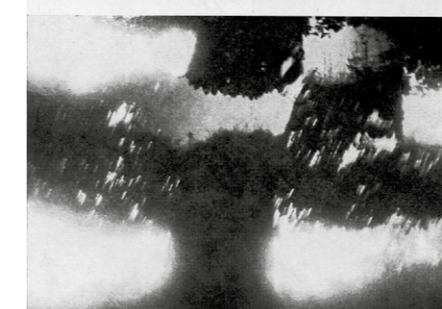
Hlavní cenu získal Jiří Bartoš za seriály *Jizerské ráno* a *Zátiší Vydry*, cenu za nejlepší snímek s horolezeckou tematikou pak Josef Jirásek za seriál *Svět bez konce*, a snímek *Země tisíce hor*.

Pro představu o práci a hodnocení poroty uvádím tentokrát její zprávu, která byla pravidelně v katalogu soutěže zveřejňována.

Porota pracovala ve složení: ing. Jiří Havel - předseda, dr. Jan Kříž, ing. Josef Borkovec, ak. malíř Jiří Nepasický a Tomáš Fassati ve dnech 19. a 20. května 1984. Posoudila 1411 prací od 245 autorů. U letošního ročníku jednoznačně konstatovala podstatné zvýšení úrovně zaslaných prací. Ocenila práce, které se zdají být přínosem v celkové bilanci současné české a slovenské fotografie. Jistým nedostatkem zůstává spojení záznamu životní události s krajinnou scénérií, již tradičně chyběl větší počet kvalitních snímků věnovaných horolezecké tematice. Stejně jako v minulých letech byla neúměrně počtem a do značné míry i kvalitou špatně zastoupena barevná fotografie. To neodpovídá celkovému vývoji české a slovenské fotografie, kde se barva začíná již prosazovat jako rovnoprávný výrazový prostředek. Porota navrhuje, aby v příštích ročnících byla udělována samostatná cena za barevnou fotografii. Lituje, že vzhledem k malým prostorům výstavní síně nemohl být vybrán větší výstavní soubor. Doporučuje výstavu reprízovat i v dalších místech republiky. Z instalačních důvodů nemohly být některé práce uvedené v katalogu vystaveny.

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková

Miroslav Bílek, Podivuhodný strom

Jiří Bartoš, Jizerské ráno

Štít Viléma Heckela X. ročník – 5. bienále

9. ledna – 1. února

Ročník soutěže 1986 neměl výstavu tradičně zahajovanou v prosinci, ale až v lednu následujícího roku. Tentokrát byla celá soutěž i výstava plně v režii Malé výstavní síně a vliv muzea byl tedy minimální. Výstava je zde uvedena jenom pro úplnost, aby zde tato jediná z celé historie soutěže nechyběla.

MALÁ VÝSTAVNÍ SÍŇ OKS

v Liberci, jablonecká ul. 5

otevřena denně mimo pondělí 10–12 a 13–17 hodin

Dne 9. ledna ve 14 hodin bude vernisáž výstavy oceněných fotografií a současně slavnostní předání cen vítězům 10. ročníku krajinářské fotografické soutěže Štít Viléma Heckela. Výstava potrvá do 1. února. — Mezi oceněnými autory je i liberecký Leo Exner a hejnický Jiří Bartoš, kteří převezmou po jedné z deseti cen, udělovaných bez určení pořadí. Jaroslav Dejda z Liberce obdrží čestné uznání.

Zpráva o konání výstavy v měsíčníku *Kultura a sport Liberec* ročník 1987, č. 1

1988

KABINET FOTOGRAFIE

Stálá expozice

1988 – 2011

Ukázka daguerrotypie

Během sedmi let prací a úprav v interierech uzavřené hlavní budovy muzea zde byl mimo jiné vytvořen prostor pro prezentaci fotografické sbírky kabinetu fotografie. Na osmi panelech dvou protilehlých stěn byl představen vznik a vývoj fotografie od daguerrotypie, přes kabinetky či ušlechtilé tisky až k tvorbě současné doby. Jednotlivé etapy byly uvedeny krátkým textem a několika ukázkami exponátů ze sbírky kabinetu fotografie. Čelní stěna nevelké chodby byla opatřena vestavěnou vitrínou s ukázkami různě staré dobové techniky.

Výstavní panely expozice

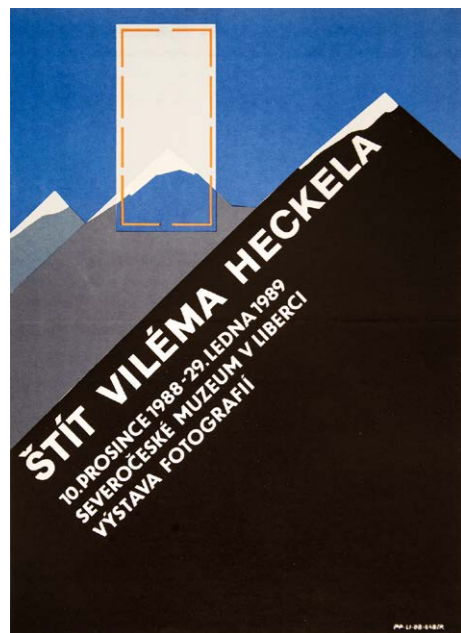

Instalace výstavy, foto Iva Borisjuková (6x)

Štít Viléma Heckela XI. ročník – 6. bienále

10. prosince – 29. ledna

Plakát k výstavě

Katalog vydaný pod vedením Dany Sobotkové z Malé výstavní síně doznal určitých grafických změn. Bohužel byl opět vytištěn černobíle, přestože se soustředilo i s barevnými fotografiemi.

Leo Exner, Minimální krajiny, čestné uznání

V roce 1988 se výstava soutěže o Štít Viléma Heckela vrátila do nově otevřeného muzea. Muzeum bylo otevřeno v polovině roku ještě před úplným dokončením rekonstrukce. Proto katalog a další organizační záležitosti ještě zařizovala Malá výstavní síň.

Porotu tentokrát tvořili Zdeněk Antoš, Eva Horská, Stanislav Boloňský, Vladimír Richtmoc a Jiří Skandera. Hlavní cenu a zároveň cenu za nejlepší barevnou fotografii získal Jan Pikous za sérii šesti snímků nazvaných *Krajina*. Cena za nejlepší fotografii s horolezeckou tematikou připadla Lubomíru Imlaufovi za snímky *Podvečerní slánění* a *Jištění*. Dále byly uděleny 3 ceny v pořadí: Vladimíru Landovi za snímky *Stopy v krajině*, Františku Lukešovi za snímky *Novotvary 1, 2, 5* a *Rozdělená krajina 1 – 3* a třetí cenu Josefu Jiráskovi za snímky *Půlnoční balada*, *Hory zapomnění* a *Jsi opravdu Rozumný člověk?*. Tradičně bylo uděleno také pět čestných uznání.

Na výstavu bylo tentokrát vybráno méně fotografií. Instalace působila vzdušněji, jednotlivé fotografie dostaly více prostoru a mohly tak lépe vyniknout.

Jan Pikous, *Krajina*, hlavní cena a cena za nejlepší barevnou fotografii (z černobíle tištěného katalogu)

Instalace výstavy, foto Iva Borisjuková (2x)

Člověk a technika Člověk a technika v české fotografii do r. 1914

22. března – 28. května

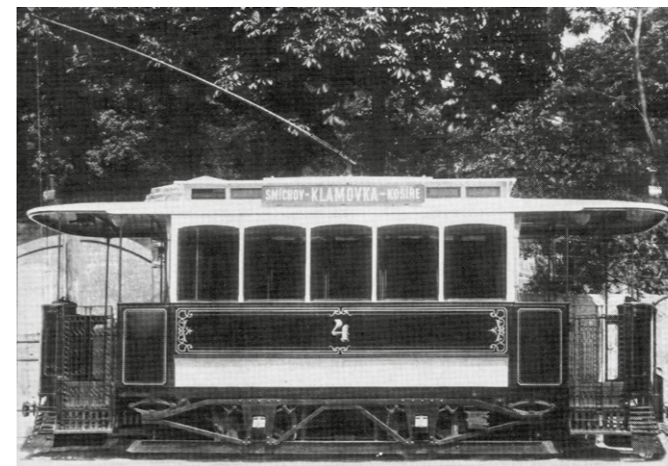
Plakát k výstavě

Výstavu připravili Jan Hožák a Pavel Scheufler. Na výstavě byl k dispozici katalog z roku 1987 s texty obou kurátorů a řadou reprodukcí historických snímků.

Tato výstava byla převzata od Národního technického muzea v Praze. Autoři výstavy chtěli ukázat návštěvníkům, jakou úlohu sehrála fotografie v období technického rozvoje druhé poloviny devatenáctého a začátku století dvacátého. Fotografie nepřímo, ale i tak celkem významně podpořila tento vývoj. Měla značný vliv při propagaci a šíření technických novinek a vynálezů. Napomáhala ke vzdělanosti a přehledu lidí o všech stránkách lidské činnosti, a tedy i o technických vymoženostech doby. Fotografie byla schopna tyto informace přinášet a rozšiřovat operativně s čím dál menším zpožděním.

Autoři výstavy shromáždili fotografický materiál z mnoha různých zdrojů. Ze sbírek technického muzea, z Muzea hlavního města Prahy, přispělo i liberecké muzeum, letecký či železniční archiv. Zapůjčeny byly také fotografie ze soukromých sbírek.

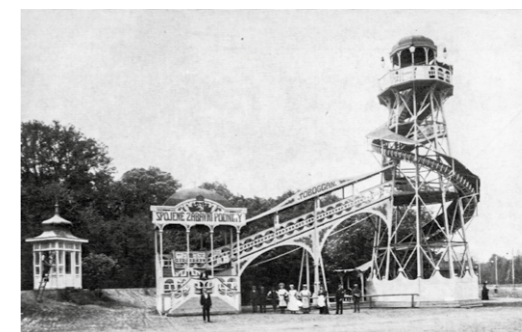
Mnoho vystavených fotografií pocházelo od neznámých autorů, nadšených amatérských fotografů, ale i známých a dnes slavných autorů. Jmenujme například Jindřicha Eckerta, Jana Kříženeckého, Františka Drtikola, Rudolfa Brunera-Dvořáka nebo Josefa Löwyho. Fotografie byly zamýšleny jako reportážní, reklamní, nebo dokumentovaly práci v továrnách, jako momentky ale také na objednávku průmyslníků a majitelů firem, kteří si chtěli zajistit svoji vlastní propagaci.

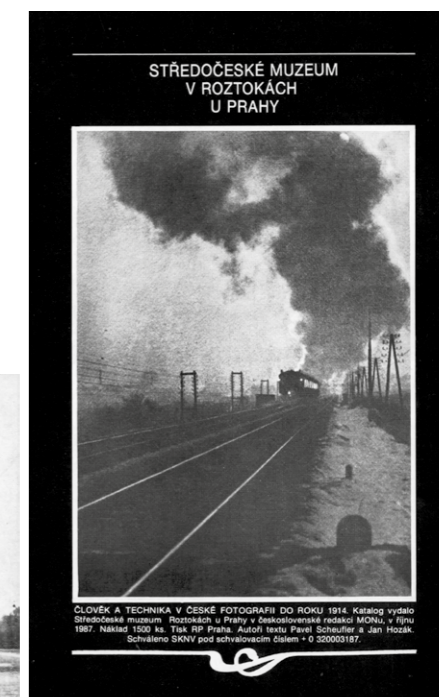
J. Eckert, *Hlaváčkova tramvaj Smíchov – Koště, 1897*

Instalace výstavy, f. Jana Ducháčková

R. Bruner-Dvořák, *Skyluzavka na Zemské jubilejní výstavě 1891*

Zadní strana katalogu s fotografií V. J. Bufky *Večerní vlak, gumotisk, 1911*

1989

Britská fotografie Inscriptions and inventions

4. května – 28. května

Plakát k výstavě

Severočeské muzeum v Liberci a okresní kulturní středisko uspořádalo výstavu společně s velvyslanectvím Velké Británie a Britskou radou v Londýně.

Barevný katalog od autorů výstavy byl celý v angličtině. Obsahoval charakteristiku vývoje a shrnutí dosavadní fotografické tvorby každého autora.

Výstava vznikla jako příspěvek ke 150. výročí vynálezu fotografie. Sestavili Ian Jeffrey, historik umění, a Brett Rogers (v současnosti ředitelka The Photographers' Gallery v Londýně). Výstava byla vytvořena v produkci Britské rady na podporu kulturní a další spolupráce s ostatními zeměmi.

V tomto smyslu byla představena v libereckém muzeu a seznámila návštěvníky s britskou fotografickou produkcí osmdesátých let.

Výstava představila 47 vybraných prací od deseti současných fotografů. Byli jimi: Keith Arnatt, Laurence Cutting, Peter Fraser, Paul Graham, Ron O'Donnell, Martin Parr, Jem Southam, Boyd Webb, Richard Wentworth a Verdi Yahooda. Barevné i černobílé fotografie těchto autorů zasahovaly do nejrůznějších žánrů. Výstava nabídla svým obsahem tvorbu, která muse-la těsně před pádem železné opony působit jako zjevení.

Vystavení autoři řešili na svých fotografiích jiná témata, než na jaká byli návštěvníci muzea zvyklí. Mnohé práce byly zaměřené konceptuálně. Například Peter Fraser dával do kontrastu sakrální motivy s banálními věcmi, s faktem, že posvátnost se může vyskytovat na nejnepravděpodobnějších místech. Keith Arnatt představil současné barevné snímky, které jsou parafrází, či rekonstrukcí ikonických fotografií otevřených dveří Henryho Talbota. Vystaveny byly také sociálně laděné ironizující fotografie Martina Parra z projektu Poslední útočiště (Last Resort), či dokumentární snímky ze Severního Irsku z projektu Nepokojná země (Troubled Land) Paula Grahama.

Martin Parr, z projektu The Last Resort, 1985

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková

Ron O'Donnell, Still life is alive and kicking, 1986

1989

Dny sovětské kultury 150 let ruské fotografie

11. prosince – 1. ledna

Plakát k výstavě

Na výstavě byl k dispozici drobný katalog v ruštině se životopisy obou fotografů a ukázkami z jejich tvorby.

Z vernisáže výstavy, foto Iva Borisjuková

Stejně jako výstava Britské fotografie byla i tato výstava připomínkou 150 let od vynálezu fotografie. Na rozdíl od minulé výstavy současné britské tvorby, byla tato výstava pohledem do vzdálenější historie.

Výstava představila dva ruské fotografy z druhé poloviny 19 století Andreje Osipoviče Karelina a jeho žáka Maxima Petroviče Dmitrijeva. Oba pracovali a vlastnili ateliéry v Nižném Novgorodu. Starší Karelina byl malíř a fotograf a vedle fotografického ateliéru měl školu kreslení, kde vyučoval. Byl členem francouzské Národní akademie umění a také v Rusku byl členem mnoha různých společností. Fotografoval portréty a architekturu. Společně s malířem Ivanem Šiškinem vytvořili fotografické album "Nižnij Novgorod".

Maxim Petrovič Dmitrijeva nejprve pracoval deset let v ateliéru Karelina, poté se osamostatnil a založil si v Nižném Novgorodu vlastní ateliér. Byl portrétistou, ale hodně času věnoval cestování Povolžím a fotografoval krajinu, města a běžné scény ze života lidí.

Obrazová část katalogu k výstavě

1990

Liberecká náměstí a centrum města na starých fotografiích

Květen – srpen

Pozvánka na výstavu

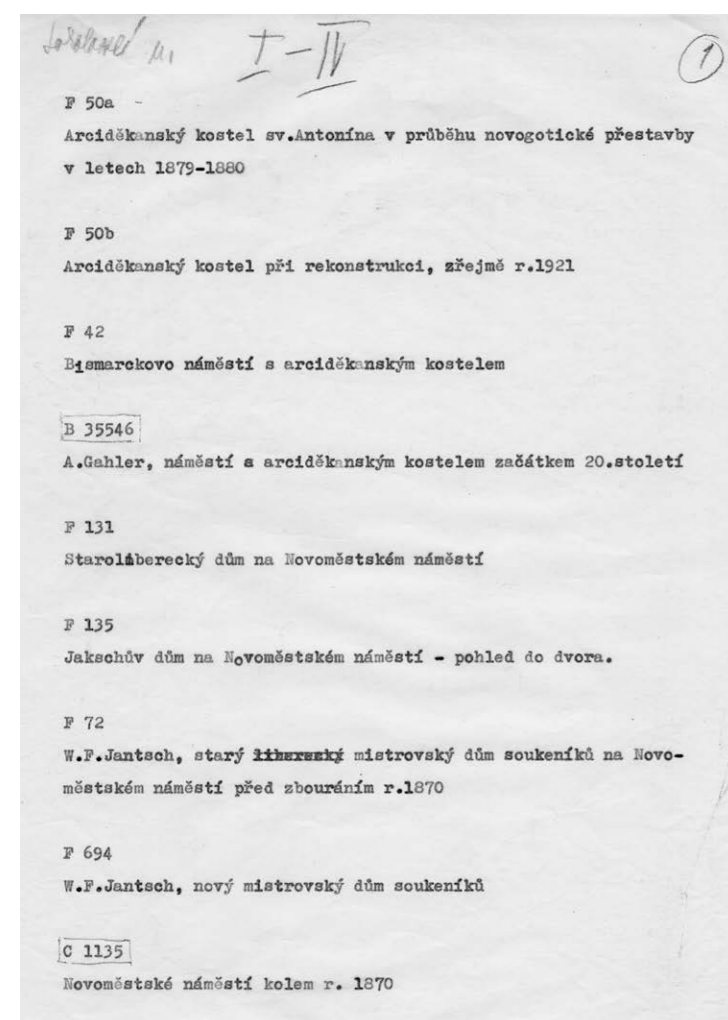
Výstavu připravila Miloslava Melanová.

Tato výstava je první ze série tří výstav, které se postupně zabývaly podrobnějším mapováním historie Liberce na základě archivních záběrů města. Úvodní díl byl věnován nejfrekventovanějším místům města a těmi jsou bezpochyby náměstí a k nim bezprostředně přilehlé ulice, tedy základní prvky, tvořící charakter a atmosféru každého sídla.

Cílem bylo ukázat stavební změny v centru Liberce. Použitý obrazový materiál pocházel především ze sbírek muzea. Využity byly jak známé a oficiální záběry z libereckých ateliérů, tak snímky amatérů či neznámých autorů, často nižší kvality, pořízené při různých událostech.

Výstava ukázala například mnoho radikálních změn centrálního náměstí. K největší změně došlo v posledním desetiletí, kdy byla postavena nová radnice a po krátkém období existence obou radnic byla ta renesanční z roku 1602 zbořena. Neméně zajímavé bylo porovnat snímky severní části náměstí z dob před a po postavení libereckého divadla. Hodnotný je soubor záběrů, které zachycují v proměnách dnešní Masarykovu ulici. Velkoryse založený široký bulvár si mohli návštěvníci prohlédnout na snímcích z dob, kdy tam nestály téměř žádné domy a lipovou alej tvořily nedávno vysazené stromy. Na dalších záběrech se potom postupně objevovaly obytné vily, Lázně, Muzeum, či průmyslová komora.

Z historických záběrů je patrné, že některé hodnotné budovy nebo jiné stavební části centra se nedochovaly. Autorka výstavy vyjádřila naději, že doby necitlivých zásahů a ignorování urbanistických záměrů dřívějších stavitelů města jsou minulostí. Bohužel se mylila.

Ukázka pracovního seznamu položek pro připravovanou výstavu

1990

Reportážní fotografie Návštěva presidenta Václava Havla na Liberecku

2. června – 17. června

Plakát k výstavě

Výstava, která původně nebyla ve výstavním programu, byla uspořádána operativně, na základě momentální události a na základě potřeby na tuto událost reagovat. Na konci května navštívil liberecko v roli nového presidenta Václav Havel. Průběh jeho návštěvy zachytili fotograf deníku Vpřed Milan Drahoňovský, muzejní fotografky Jana Ducháčková a Iva Borisjuková a také pracovnice skloexportu D. Marková. Ze snímků těchto čtyř autorů bylo vybráno 150 fotografií které tvořily výstavní soubor této výstavy.

Foto Milan Drahoňovský (Kultura a sport Liberecka, ročník 1990 č. 7)

Výstava byla pravděpodobně prodloužena. Vyplývá to z fotografií pořízených při vernisáži následující výstavy 27. 6.

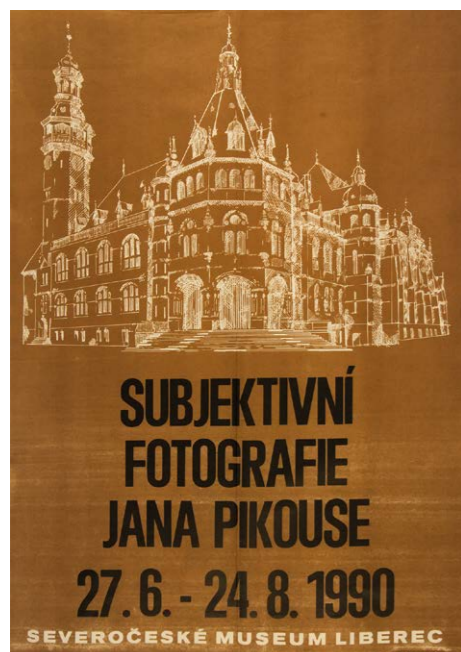

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková (2x)

Jan Pikous Subjektivní fotografie

27. června – 24. srpna

Plakát k výstavě

K výstavě byl vydán malý katalog z textem Zbyňka Hlaváčka.

Po dlouhé době se muzeum vrátilo k uspořádání výstavy fotografa ze Studia výtvarné fotografie. Díky tomu zde měl Jan Pikous již třetí samostatnou výstavu. Název výstavy Subjektivní fotografie byl shodný s výstavou před 21 lety, což naznačuje jistou kontinuitu v jeho tvorbě.

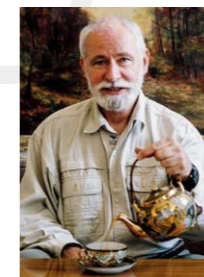
Rozdíl tu však byl patrný na první pohled. Zatímco minulá výstava byla tvořena výhradně černobílými fotografiemi, tentokrát Jan Pikous předložil divákům svoje subjektivní vize v barvě. U Pikouse neznámá tato změna trvalý přechod k barevné fotografii. Dál zůstává na pozicích, ve kterých je černobílá fotografie hlavní linkou jeho tvorby. Nedá se to hodnotit ani jako jakási manýra. Pikous nepoužívá barvu ve fotografii samoúčelně, nebo snad jenom proto, že by uznával argument mnohých, že svět je barevný, tak se má fotografovat barevně. Naopak Pikous používá barvu jako další či jiný výrazový prostředek v případech, kdy chce divákovi zprostředkovat svoje nálady, pocity či iluze a barva je v tomto sdělení jedním z nosných prvků. Barvu většinou nepoužívá ve shodě s realitou, ale jako prostředek posunu reality do imaginárního světa fantazie, vizí a snů.

Část katalogu

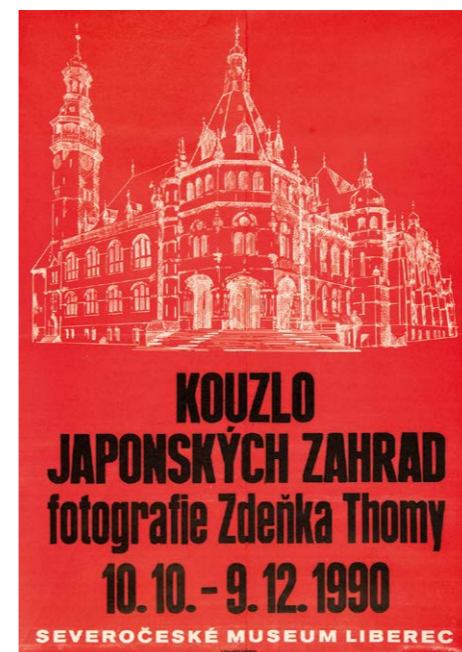

Instalace výstavy, foto Iva Borisjuková (2x)

Zdeněk Thoma Kouzlo japonských zahrad

10. října – 9. prosince

Plakát k výstavě

K výstavě vyšel malý katalog z textem Věny a Zdeňka Hrdličkových.

Zdeněk Thoma je cestovatel, fotograf a publicista, zaměřený na asijskou, zejména východní kulturu. Jeho výstava ovšem nebyla klasickou výstavou cestovatelských fotografií. Thomovy fotografie je možné považovat za dokument o umění japonských zahrad, které mají v japonské kultuře poněkud odlišný význam od toho, jak je zahrada chápána u nás v Evropě. Zsvěcený text o smyslu a filosofii japonských zahrad byl uveden v katalogu.

JAPONSKÉ ZAHRADY

Japonské zahrady nejsou pouhým napodobením přírody, ale jejím živým obrazem prostoupeným tvůrčí vizí. Mají všechny znaky uměleckého díla.

Cesta k dokonalosti výrazu, kterého japonské zahrady dosáhly, byla dlouhá a nesnadná. Je dílem generací vzdělaných tvůrců a prostých zahradníků od nejstarších dob, kdy zahrady ovládnuté prostorem sloužily zábavám šlechty, přes tvorbu středověku, kdy se dostaly do jediné sféry vlivu filozofického učení zen a kdy zanikly jejich vrcholné žánry — zahrady suché a čajové, až po rozvoj zahrad parkových a rezidenčních, který stále pokračuje.

V průběhu těchto staletí se Japoncům podařilo vytvořit osobitý kód krásy. Je pro něj charakteristická zejména prostota, umění názku, i útlum citů a barev. Zahrnuje však i zálibu ve věcech poznamenaných asymetrií, patinou času a nostalgii smutku — věčné příchuti lidského života. To vše se zřetelně odráží v koncepci tvorby zahrad, jejímž konečným cílem je — jak řekl v 16. století estét Sōami — prostřednictvím nejprostších věcí postihnout tajemství přírody a jejího vzniku. To znamená, že ovládneme-li umění jak zacházet s kameny, vodou a rostlinami, můžeme i v malém zahradním jezírku spatřit záblesk nekonečnosti mořské hladiny, a z balvanu obráslým mechem na nás dýchne majestátnost hor.

Japonští zahradníci měli vždy blízko k malířství, především k tušovým obrazům, na nichž malíř několika mistrným tahy postihne esenci bambusového kmene, rozkvetlé švestky či horské krajiny. Odtud převzali i poznatky, jak čelit prostoru, jak využít světla a stínu a naučili se zde i umění, jak dodat dílu vnitřní rytmus. Vždyť japonský zahradník pracuje s prostorem vymezeným plotem nebo zdí podobně jako malíř se světlem bílého papíru či hedvábí. A stejně tak jako se malíř po dlouhá léta cvičil v malování každé jednotlivé složky obrazu — od rovné čáry až po křivku bambusu nebo obrys hory, než se jim podařilo postihnout jejich vnitřní podstatu — tak i zahradníci procházeli dlouhými učňovskými léty. Učili se proniknout k tajemství harmonie přírodních sil, vytvářely je zírka a potoky, vysazovat keře a stromy, znát tvary zahradních kamenů a jejich smysl, i to, jak všechny tyto prvky komponovat, aby jimi vyjádřili symboliku zahrad, nejčastěji spojenou s představou dlouhého života, lidského štěstí a vyrovnaného člověka v přírodě.

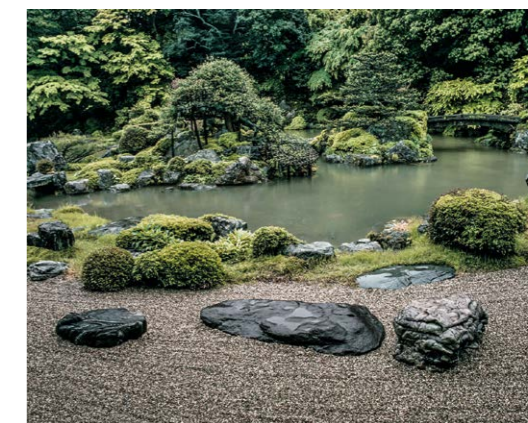

Fotografie Zdeňka Thomy byly pořízeny fotografickými příslušenstvími japonské firmy Asahi Optical Co. Ltd., Asahi Pentax 6x7, SP, K2, LX, s objektivy od 28 do 200 mm.

Část výstavního katalogu

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková

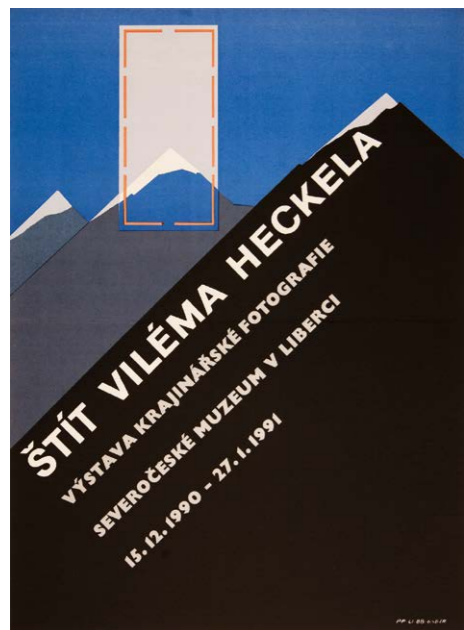

Zdeněk Thoma, Sambōin, Kjóto, 1981

Štít Viléma Heckela XII. ročník – 7. bienále

15. prosince – 27. ledna

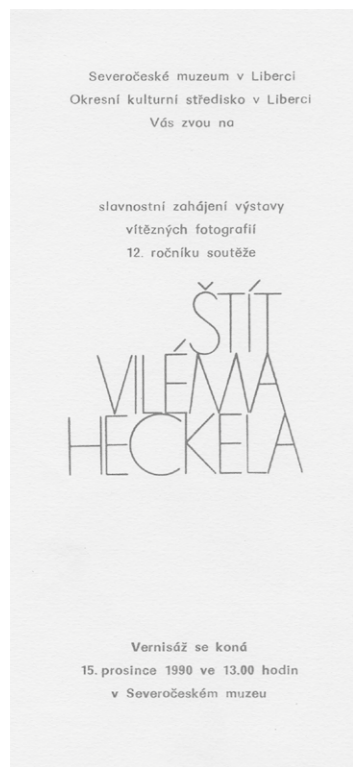
Plakát k výstavě

Poslední ročník soutěže Štít Viléma Heckela, jako by ztratil něco ze svého vnitřního étosu. V muzeu není uložen katalog ani jiná dokumentace. Je otázkou, zda byl katalog vůbec vydán, u pamětníků jsem jej neobjevil. V tisku proběhla jen strohá oznámení, že výstava se koná, a předání cen proběhne. Tiskovou zprávu ani zprávu poroty se mi nepodařilo dohledat, takže kompletní výsledky neznám. Z archivních záběrů z vernisáže je patrné, že, přišlo neobvykle málo lidí.

Zpráva v tisku oznamovala, že mezi vystavenými jsou liberečtí fotografové Leo Exner, Zdeněk Lín, Vladimír Vlk, Jaroslav Dejda a hejnický Jiří Bartoš. Ve zprávě také bylo uvedeno, že na výstavě je pro zájemce o krajinářskou fotografii k dispozici zdarma omezený počet archivních katalogů z minulých ročníků. Nabízí se spekulativní otázka: Byla to snad náhrada za neexistující současný katalog? Výstava byla také doplněna audiovizuálním pořadem, ukazujícím vítězné snímky minulých ročníků.

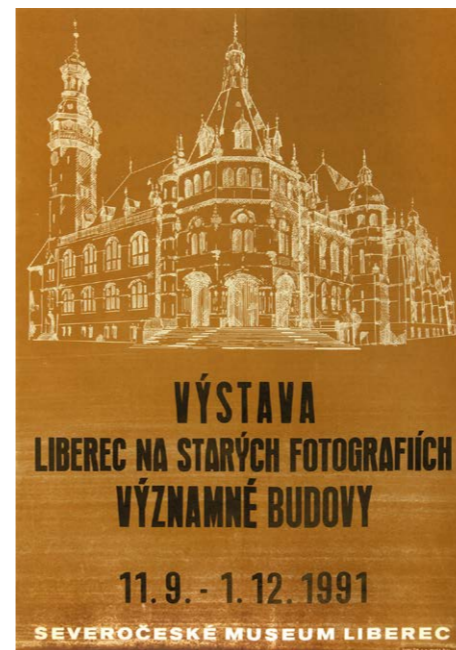
Z vernisáže a instalace výstavy, foto Iva Borisjuková (3x)

Pozvánka na výstavu

Liberec na starých fotografiích Významné budovy

11. září – 1. prosince

Plakát k výstavě

Výstava byla druhým dílem cyklu o Liberci na starých fotografiích, věnovaným významným budovám ve městě. Druhá polovina devatenáctého století a počátek století dvacátého bylo z hlediska rozvoje města a jeho růstu obdobím největšího rozmachu. Ve stejném období zažívalo bouřlivý rozvoj také mladé fotografické řemeslo.

Dění ve městě a čilý stavební ruch byl pro ateliéry vedle rozvíjející se portrétní činnosti další příležitostí pro uplatnění a tak vzniká množství místopisných fotografií. Díky tomu máme zachovány podoba tehdy zanikajících nebo radikálně přestavovaných budov i zcela novou výstavbu. K nejstarším dochovaným snímkům patří tvorba W. F. Jantsche z období od šedesátých do začátku osmdesátých let. Ze stejného období jsou také záběry neznámého autora z alba firmy J. Liebig, které zachycují výstavbu školy, dětského útulku a dělnických obytných domů. Vedle řady historicky cenných záběrů neznámých autorů byly na výstavě zastoupeny fotografie E. J. Müllera činného v poslední čtvrtině devatenáctého a na začátku století dvacátého. Za zmínku stojí album Adolfa Gahlera, majitele obchodu s fotografickými potřebami, i tvorba Rudolfa Ginzela z doby před první světovou válkou.

Výstavu včetně katalogu připravila Miloslava Melanová.

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková

Stará a nová radnice, neznámý autor, 1893

Katalog k výstavě, foto W. F. Jantsch, 1870

Liberecké chrámy na starých fotografiích

9. července – 27. září

Úvodní panel výstavy

Výstavu a katalog k výstavě připravila opět Miloslava Melanová

Z cyklu tří výstav Liberce na starých fotografiích byla vedle této výstavy připravena v témže roce verze pro německé publikum. Výstava s názvem *Reichenberg auf alten Fotografien* byla uvedena postupně v Augsburgu od 5. do 20. září, v Mnichově od 24. září do 25. listopadu a v Neugablonz od 30. října do 22. listopadu.

Instalace výstavy, foto Iva Borisjuková

Tato výstava byla třetím a posledním dílem cyklu Liberce na starých fotografiích. První a druhá část ukázala vedle rozvoje města také na činnost libereckých fotografů zejména prostřednictvím práce jejich ateliérů. V této třetí části, týkající se sakrálních staveb, byl význam tvorby ateliérů podstatně menší. Většina snímků není signovaných, případně jsou záběry známé pouze z pohlednic, kde je většinou znám vydavatel, který si ale s autorstvím snímků příliš hlavu nelámá. Snímky některých dříve významných kostelů se nepodařilo vypátrat.

Naopak některé chrámy jsou dnes známy pouze z fotografií. To je případ židovské synagogy, která vzala za své během křišťálové noci nebo evangelického kostela na náměstí Českých bratří, který nechal záměrně zchátrat a poté strhnout komunistický totalitní režim.

Část textu Miloslavy Melanové z měsíčníku kultura a sport Liberecka ročník 1992 číslo 7:

Výstava seznamuje s podobou libereckých chrámů, které byly pro obyvatele města 19. a první poloviny 20. století důležitými duchovními centry. Řada chrámů, zejména řádových, plnila také funkci kulturních a vzdělávacích středisek. Nebyly to pouze katolické chrámy. Právě ve druhé polovině 19. století, která je první fází rozvoje široce rozvinuté občanské společnosti a zároveň dobou obrovského rozmachu Liberce, byly ve městě vybudovány chrámy dalších náboženských obcí, a sice evangelický kostel na dnešním náměstí Českých bratří a židovská synagoga na okraji dnešní Rumjancevovy ulice.

Arciděkanský kostel sv. Antonína Velikého, 1879
(Kultura a sport Liberecka 1992)

Miloslav Kalík České středohoří

20. února – 28. března

Plakát k výstavě

K výstavě byl vydán šestistránkový katalog s textem Miroslava Vojtěchovského a verši Kalíkova bratra Zdeňka.

Miloslav Kalík byl dalším členem studia výtvarné fotografie, který se dočkal samostatné výstavy v Severočeském muzeu, byť to trvalo více než dvě desetiletí.

Kalík byl především krajinář, působil na severu Čech a jeho nejoblíbenější místa se nacházela v Českém středohoří. Mezi krajináři se odlišoval zejména v tom, čím ho krajina inspirovala, a co v ní hledal a nacházel. V různých polohách ztvárnění krajiny je u Kalíka jedním z nejnápadnějších směrů krajina dramatu. Na rozdíl například od Jiřího Bartoše, který je fotografem ticha. Fotograf dramatu, která příroda sama sobě připravuje v důsledku nepřetržitých variací a změn počasí. Kalík jako by chtěl právě v těchto momentech, mnohdy unikátních a trvajících jen pár minut, krajinu přistihnout a usvědčit z jejího počínání. Měl vyhlídnutá místa v krajině a předem vymyšlené obrazy, jaké by tam mohly vzniknout. S počasím měl zkušenost, věděl za jaké situace může dojít k povětrnostním podmínkám, které potřebuje. Pokud vycítil, že přichází ta správná chvíle, byl schopen naskočit do auta a uhánět ne svoje místo. Vytahoval stativ, fotoaparát, utíkal, padal a klopýtal, ne dbaje větru a deště, jen aby stihl ten správný okamžik.

Na výstavě jsme mohli vidět také fotografie z knihy *České středohoří*, která vyšla Kalíkovi v roce 1995.

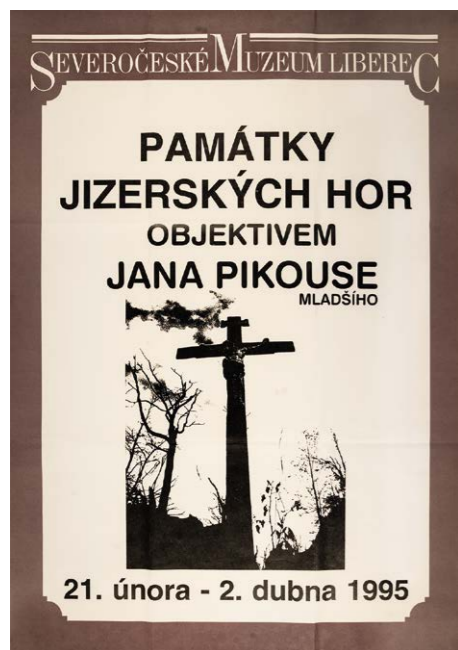

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková (3x)

Jan Pikous mladší Památky Jizerských hor

21. února – 2. dubna

Plakát k výstavě

Jan Pikous mladší je prvním synem Jana Pikouse staršího, známého ze Studia výtvarné fotografie a též svými jeho "subjektivními" fotografiemi. Pikous syn nebyl fotografem od mládí, jak by se dalo očekávat. Měl obyčejné zaměstnání a když mohl, toulal se po Jizerských horách. Fotoaparát nosil s sebou tak jako každý z nás a když ho něco zaujalo, tak si to vyfotografoval. Zaujaly ho nejrůznější pomníčky, kterých nacházel v Jizerských horách spoustu. Se svou zálibou se svěřil Miloslavu Nevrlému, velkému znalci těchto hor, který zároveň též pracoval v muzeu. Nevrlý navrhl, že by své fotografie mohl ukázat, že by zvláště pro místní návštěvníky muzea byly určitě zajímavé.

Vznikla tak výstava, jež byla výstavou ryzího amatéra, nadšence, který svým fotoaparátem pouze zaznamenává předmět svého zájmu. Nevrlý se nemýlil. Ukázalo se, že téma výstavy bylo pro návštěvníky opravdu velmi atraktivní. Autora fotografií zájem povzbudil a své zálibě fotografovat památky v krajině se začal věnovat cílevědomě.

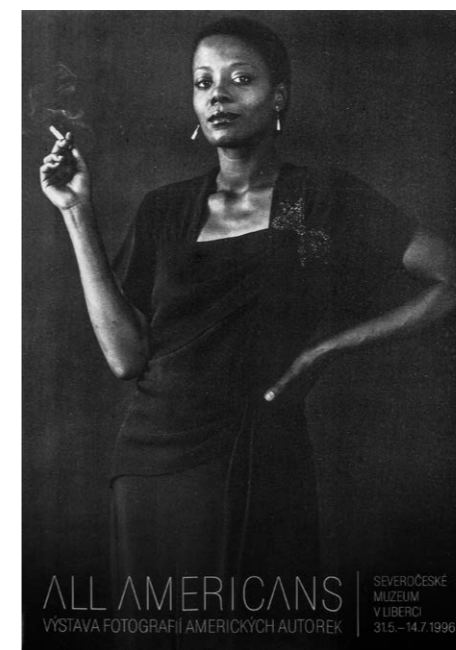
Od doby, kdy proběhla tato výstava do dneška je Jan Pikous mladší autorem či spoluautorem téměř dvaceti knih, které se věnují krajině a památkám, jež jsou této krajině součástí.

Výstavu připravil Miloslav Nevrlý.

1996

All Americans Výstava fotografií amerických autorek

30. května – 14. července

Plakát k výstavě

Výstava představila fotografie autorek sdružených v organizaci Professional Women Photographers (PWP). Tato organizace vznikla ve spojených státech v roce 1975 s cílem podporovat profesní rozvoj žen fotografek. V době konání výstavy sdružovala kolem šesti set členek. Pořádá pro ně výstavy, workshopy a semináře a pomáhá v jejich vzdělávání.

Materiál pro výstavu v Severočeském muzeu byl vybrána porotou z více než čtyř set fotografií a zahrnovala práce 49 profesionálních fotografek. Jak napovídá název výstavy, byly jejím tématem všichni Američané, tím je míněno, že fotografie nebyly zaměřeny na úzkou skupinu lidí, ale věnovaly se celému spektru lidských typů, národností i společenských vrstev pestré americké společnosti. Diváci mohli vidět černobílé portréty pečlivě připravených studiových záběrů, reportážní záběry živých pouličních scén i sociální dokument lidí na okraji společnosti.

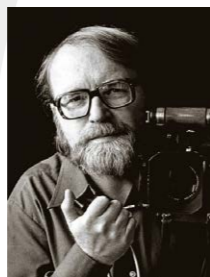
Jména všech vystavujících autorek jsou uvedena na pozvánce na výstavu. Pro naše diváky pravděpodobně mnohá nebyla známá. Výstava se ovšem svou pestrostí pohledů na společnost, která je přeci jenom trochu odlišná od té naší, stala inspirativní a pomohla trochu nabourat náš lokální stereotyp.

Pozvánka na výstavu se jmény všech vystavujících

Z vernisáže výstavy, foto Iva Borisjuková (2x)

Taras Kuščynskij Fotografie

4. září – 16. listopadu

Výstava fotografií **Tarase Kuščynského**
Severočeské muzeum v Liberci 4. 9.-16. 11. '97
Denně kromě pondělí od 9 do 17 hodin

Plakát k výstavě

Výstava Tarase Kuščynského svým způsobem navazovala na výstavu před třidvaceti lety. Jeho fotografie se v muzeu objevily také v rámci výstavy skupiny Setkání, která společně pracovala a vystavovala až do začátku devadesátých let. Jedním z důvodů, proč ukončila svoji činnost, bylo úmrtí Tarase Kuščynského a také Miroslava Bílka.

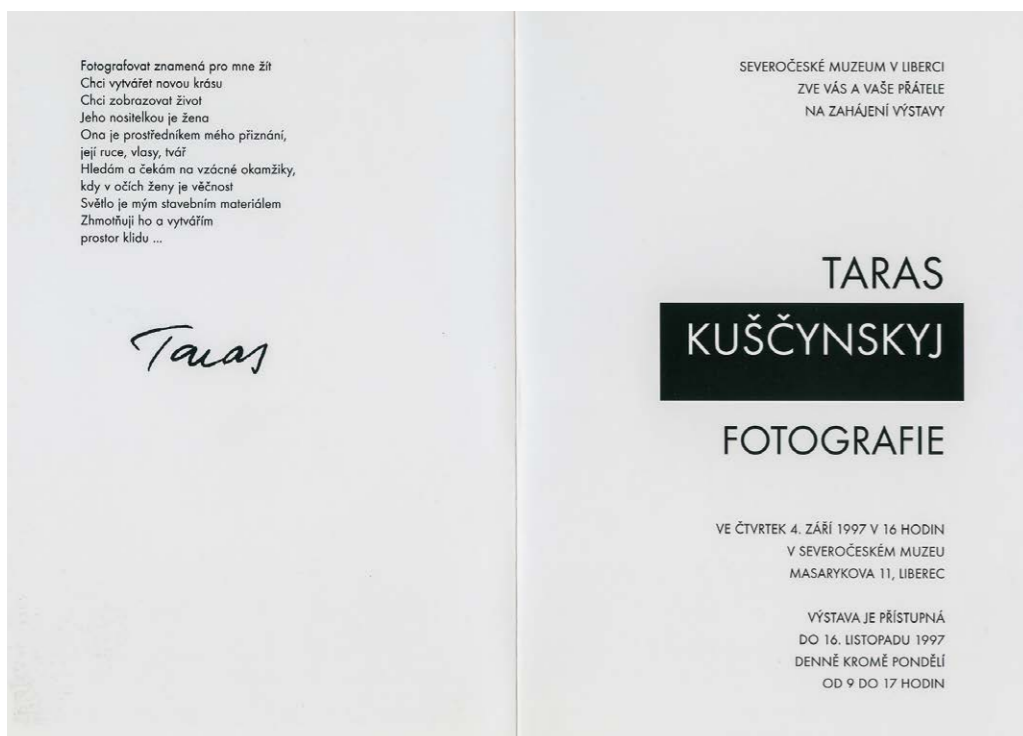
Výstava byla jakýmsi ohlednutím a připomenutím krásy, kterou Kuščynskij vyznával. Krásy, jejíž představitelkou je žena. Na osmdesáti fotografiích se o tom mohl pozorný divák přesvědčit, pokud se u nich zastavil a pokud se ne ně opravdu zadíval. Uvedeny byly také některé fotografie z jeho pozůstalosti, které byly nově nazvětšovány.

Kuščynského tvorba se těžko popisuje slovy, na jeho fotografie je potřeba se dívat. Sám Kuščynskij se to snažil vystihnout, když svoje fotografické krédo mnohokrát opakoval v různých obměnách. Podstata však zůstávala stejná:

"Mým přáním je hledat, zachycovat a rozdávat právě krásu Vám všem, kteří se na mé fotografie díváte. Budu rád, když ve shonu každodenního života alespoň na chvíli postojíte a trochu si u mých fotografií odpočínáte."

"Toužím zachytit hlavně to pomíjivé a téměř neviditelné, chci zobrazit pocit, touhu, sen."

"Mým největším přáním je aby se lidé u mých fotografií zastavili, na okamžik přestali spěchat a plně se zadívali."

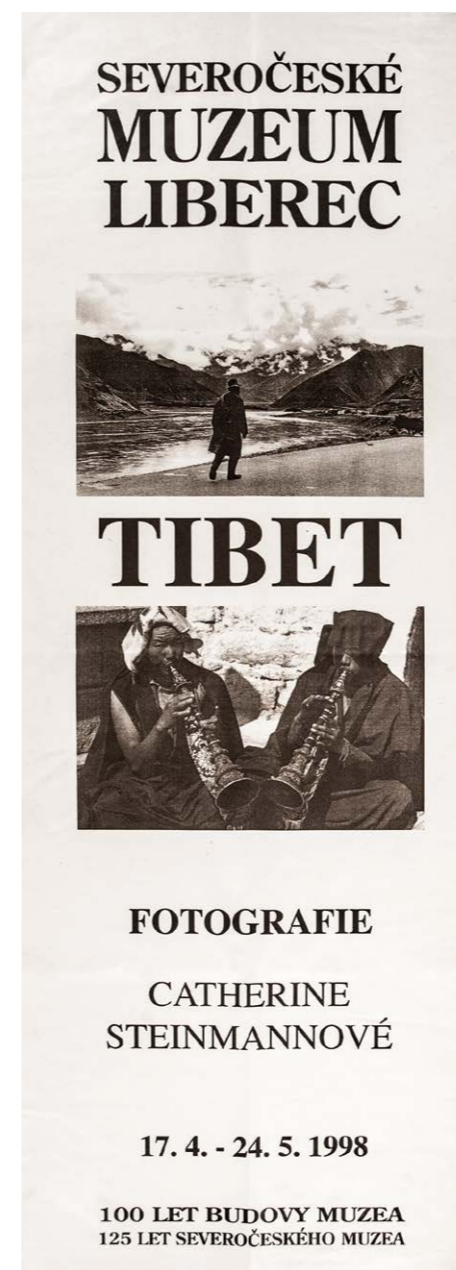

Pozvánka na zahájení výstavy

Catherine Steinmannová Tibet

17. dubna – 24. května

Plakát k výstavě

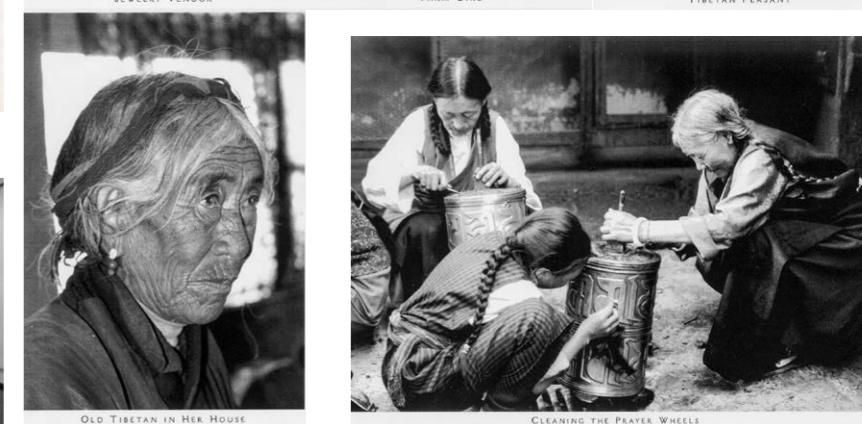
Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková

Tibet nebyl v Severočeském muzeu neznámým tématem. Již výstava v roce 1959 měla velký ohlas. Snad právě proto někdo přišel s myšlenkou, že by mohl být Tibet pro návštěvníka opět zajímavým tématem. Mimo to zde autorka výstavy vystavovala před dvěma lety na společné výstavě amerických fotografek.

Catherine Steinmannová studovala jazyky a věnuje se fotografii a historickým technikám. Jako filolog navštívila mnoho zemí a vedle zkoumání jazyka a psaného textu v kontextu s historií a kulturními tradicemi také fotografuje. Tibet pro ni byl v posledních letech velkým tématem. Objevila v něm pro sebe něco úchvatného. Její fotografie Tibetu záměrně nejsou stylizované, to znamená, že se záměrně snaží fotografovat tak, aby na fotografiích nebylo znát její osobní zaujetí. Vznikají tak fotografie zobrazující přirozený život a přirozené prostředí, nezkráslené účastí fotografky, stejně tak, jako je i tibetské prostředí a tamní způsob života stále do značné míry autonomní a neovlivněný vnějším světem.

Va výstavě bylo uvedeno čtyřiapadesát černobílých a osm barevných fotografií. V letech 1993 – 2000 měla Steinmannová v České republice několik výstav například v Plzni, Praze, Písku, či Brně. Poněkud zvláštní je posun pohledu na Tibet ve srovnání Colemanova textu v katalogu s názvem Tibet neztrácí tvář, s o deset let později vydanou knihou Steinmannové o Tibetu s názvem Mizějící Tibet (Vanishing Tibet).

Autorka se osobně zúčastnila zahájení výstavy. Na výstavě byl k dispozici též dvoujazyčný katalog s textem A. D. Colemana.

Ukázky prací z katalogu

1998

Fotografie a dokumenty

30. výročí srpnových událostí 1968

21. srpna – 27. září

Pozvánka na zahájení výstavy

Další z výstav, která není čistě fotografická, připomněla události ze srpna 1968. Liberec byl vedle Prahy jedno z měst, kde tyto události proběhly velmi dramaticky, s tragickými následky pro devět obětí.

Vedle fotografií výstava ukázala také dokumenty související s invazí. Některé z nich doposud nebyly zveřejněné. Jednalo se vesměs o dokumenty uložené v muzejních depozitářích, nebo byly dlouhé roky skryty v archivech StB.

Pomník obětem z 21. srpna (mapio.net)

Příjezd tanků do centra (nasedesna.rajce.idnes.cz)

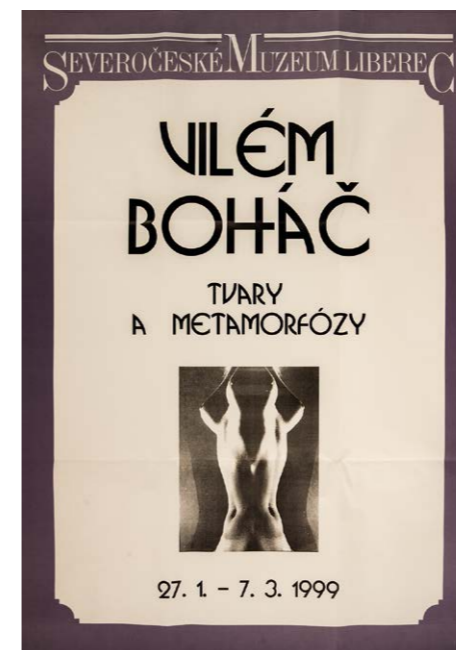

1999

Vilém Boháč

Tvary a metamorfózy

27. ledna – 7. března

Plakát k výstavě

Výstavu připravil Oldřich Palata.

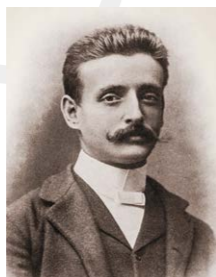
Vilém Boháč je klíčová osoba spojená se Studiem výtvarné fotografie. Logicky by měl do této skupiny patřit, ale nikdy se jejím členem nestal. Nebyť jeho, patrně by tato skupina vůbec nevznikla, nebo by možná vzniklo něco zcela jiného. Boháč byl první, kdo s touto myšlenkou přišel. Společně s Jiřím Plátkem a Janem Kabičkem ji pak rozpracovali a dali jí pevný rámec.

Je trochu s podivem, že muzeum si na tohoto fotografa vzpomnělo až v jeho pozdním věku. Boháč byl už na přelomu padesátých a šedesátých let uznávaným fotografem aktů, jezdil po republice a přednášel. Měl již zkušenosti s divadelní fotografií a portrétováním herců. Například olomoucké DOFO si ho pozvalo aby jim udělal přednášku na téma portrét.

Liberecká výstava byla věnována výhradně aktům. Pod stejným názvem proběhla Boháčova výstava již v roce 1977 v Severočeské galerii výtvarného umění v Litoměřicích. K Boháčovu přístupu k aktu a k tomu jak o něm přemýšlel, napsal v katalogu výstavy Jiří Dolejš: Začal jako jeden z prvních, snad dokonce první, vystavovat u nás akty veřejně (Praha výst. prostory tehdejší budovu ŮRO - 1951). Od začátku věděl, že cesta k uznání jeho tvorby musí být spojena s úsilím o zásadní odlišení jeho tvorby od běžné komerční produkce. Znamenalo to odstraňovat ze snímků veškerou banalitu, naturalismus, nahrávání lacinému povrchně erotickému zájmu diváka.

Instalace výstavy, foto Iva Borisjuková

Guido Boggiani Fotograf (1861–1901)

18. února – 28. března

Pozvánka na zahájení výstavy

Výstavu realizovali Pavel Frič a Yvonna Fričová. Výstava putovala po českých městech a muzeích, dostala se také do Rakouska, Portugalska či Finska. V roce 2002 ji autoři věnovali argentinskému muzeu *MUSEO DE ARTE HISPANOAMERICANO ISAAC FERNÁNDEZ BLANCO* v Buenos Aires.

Guido Boggiani byl malíř, etnograf a fotograf. Vystudoval malířství a započal slibnou kariéru krajináře. 1887 odjel do Jižní Ameriky, kde se při obchodní činnosti více méně náhodně setkal s indiány. Zaujal ho jejich výtvarný projev a začal se věnovat studiu jejich umění. Při další cestě si s sebou přivezl fotoaparát. Za 5 let studia domorodých kmenů Jižní Ameriky pořídil přes 400 skleněných negativů. Český botanik a cestovatel Alberto Vojtěch Frič měl významný podíl na zajištění Boggianiho pozůstalosti. Jeho vnuk Pavel se svou manželkou Yvonnou vydali v roce 1997 z fotografií Guido Boggianiho reprezentativní fotografickou publikaci s textem v několika jazycích a zároveň připravili projekt putovní výstavy.

Přes nespornou dokumentární a vědeckou hodnotu fotografií bylo hlavním kritériem při výběru snímků pro výstavu jejich výtvarné hledisko. Boggiani fotografoval krajinu, předměty denní potřeby, ale hlavním těžištěm jeho tvorby se staly portréty. Se svým výtvarným vzděláním a citem dokázal do portrétů vložit více než pouhé vědecké a antropologické parametry, jak to vyžadovala věda. Mnohdy tak činil i na úkor vědeckých požadavků. Kdyby v tomto stylu tvořil portréty v ateliéru kdesi v centru fotografického dění civilizovaného světa, patrně by už ve své době patřil mezi nejvyhledávanější portrétisty a vůdčí osobnosti vývoje tohoto žánru. Dnes má v historii fotografie Boggiani své dané místo i když docenění jeho tvorby přišlo poněkud později.

Instalace výstavy, foto Pavel Frič

2000

Poezie Jizerské žuly Jan a Šimon Pikousovi a Otokar Simm

20. června – 23. července

Plakát k výstavě

Výstava byla vytvořena jako putovní a navštívila také Frýdlant a Semily.

Materiál výstavy tvořil základ o dva roky později vydané stejnojmenné knihy.

Jan Pikous mladší od poslední výstavy, kterou měl v muzeu před pěti lety rozhodně nezapomněl. Dál fotografoval Jizerské hory a postupem doby vykrytalizovala další jizerskohorská témata. Jedním z těchto témat se staly skalní útvary, kterých je v horách na severu Čech nepočítaně. Nebyl by to Pikous, kdyby jenom fotografoval a tím by to skončilo. K objektům jeho zájmu patří vždy širší souvislosti. Z fotografického hlediska celkem logicky vznikla spolupráce s mladším bratrem fotografem Šimonem, který amatérsky provozuje lezecký sport a historie lezení ho také zajímá.

Oba bratři shromáždili množství fotografického materiálu, mimo jiné i z míst, kam se většina běžných pěších turistů nedostane. U jednotlivých skal chtěli znát, kdo na kterou skálu vylezl první, jakou cestou, jakou použili techniku a další zajímavosti. Pátrání po historických souvislostech a následného textového zpracování těchto informací se ujal Otokar Simm, již zavedený autor, publicista, který má k Jizerským horám též velmi osobní vztah.

Vedle současných fotografií skalních útvarů, stěn, panoramatických záběrů i detailů a zátiší byly na výstavě k vidění fotografie, pohlednice, publikace či dokumenty z dob, kdy první turisté a horolezci objevovali Jizerské hory. Výstava se tak kromě přehlídky působivých fotografií současné tváře Jizerských hor stala také výstavou o historii horolezectví v těchto horách a o historii jejich poznávání.

Současně s výstavou vydali bratři Pikousové několik pohlednic Jizerských hor a na zahájení výstavy představili publikaci národní přírodní rezervace Jizerskohorské bučiny.

Titulka knihy Poezie Jizerské žuly (2002)

Instalace výstavy, foto Jana Ducháčková

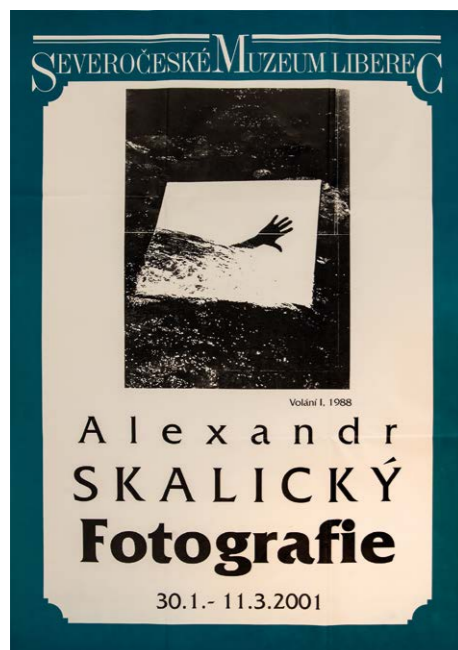

Zleva: Šimon Pikous, Jan Pikous, Otokar Simm foto Jana Ducháčková

Alexandr Skalický Fotografie

30. ledna – 11. března

Plakát k výstavě

Alexandr Skalický (starší) fotografuje od druhé poloviny padesátých let. Fotografoval umělecké předměty, muzejní exponáty a architekturu. Tyto svoje zkušenosti zúročil v souboru zachycujícím krajinu a památky jugoslávského pobřeží Jadranu mezi lety 1964 – 1974. V šedesátých letech se začal hlouběji zabývat soudobým výtvarným uměním a seznámil se s řadou výtvarníků, které portrétoval. Postupně vytvořil soubor neformálních bezprostředních portrétů s psychologickým podtextem. Od konce 70 let se u něj začínaly objevovat fotografie subjektivního až existenciálního charakteru s výraznými výtvarnými prvky. V aranžovaných zátiších používá různé objekty nebo fragmenty těla, ať už přímo, nebo jako stíny, případně zvýrazněním kontrastní plochou nebo odrazem v zrcadle. V otevřeném prostoru nacházíme prvky landartu, instalace předmětů v krajině.

O konkrétním zaměření výstavy v Severočeském muzeu se mi nepodařilo najít žádné záznamy. Podle motivu na plakátu a pozvánce se dá usuzovat, že výstava byla zaměřena na Skalického volnou tvorbu posledních dvaceti let.

1986

Sestup bílé čáry, 1982

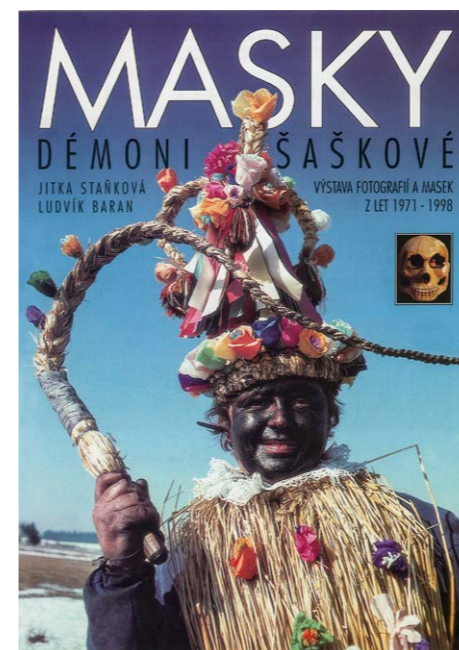

1982

2001

Jitka Staňková, Ludvík Baran Masky, démoni, šaškové

29. března – 13. května

Plakát k výstavě

V roce 1979 vystavovala etnografická dvojice Jitka Staňková a Ludvík Baran v Severočeském muzeu svůj soubor zaměřený na jeden z mnoha konkrétních obyčejů, které se u nás vyskytují, na masopust. Tentokrát bylo pro výstavní soubor zvoleno jiné téma. Byl zvolen fenomén, který je mnoha zvykům a obyčejům společný, a tím jsou masky, převleky a jejich význam v lidové tradici.

Výstava byla vedle fotografií doplněna novodobými maskami, které si zachovávají formu i vzezření podobné jaké měly například už v devatenáctém století.

Výstavní kolekce byla putovní a navštívila v rozšířené verzi kromě českých měst již také Belgie, Švýcarsko, Německo a Maďarsko.

V roce 1998 vydali Jitka Staňková a Ludvík Baran stejnojmennou knihu:

Masky dříve provázely život na vsi po celý rok. Dnes se objevují pouze v masopustních a mikulášských průvodech, na Lucii a někde o letním slunovratu při stínání a jízdách králů. Mnohé nezměnily svou původní podobu ani po 150 letech. Ve svém výrazu, rolích, atributech uchovávají pradávne funkce plodnostních obřadů a návratu zemřelých předků. Nejstarší je maska kozy jako démona a kultovní maska medvěda. K smrti se odsuzuje kobyla, medvěd, koza, koník, aby znovu oživali. Jen Bakus se pochovává jako neživá loutka a mezi lidové maškary přišel z městských karnevalů. Masky na vsi připomínají existenci lidového divadla, starého svatebního ceremoniálu, obřadnou lustraci, náznaky obětí a ukrývají zbytky dotekové a napodobivé magie. Parodují však i civilní a společenské jevy. O tom všem pojednává publikace vydaná za podpory Grantové agentury České republiky v roce 1998.

Oldřich Škácha Moji drazí samozvanci

7. června – 17. července

Experimentální krajina

13. září – 11. listopadu

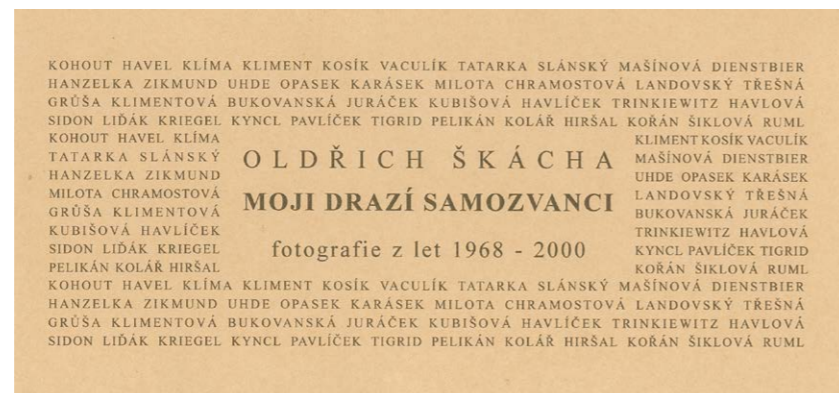

Plakát k výstavě

Skromný a nenápadný fotograf Oldřich Škácha je známější svými fotografiemi, než jménem. V Liberci vystavil soubor fotografií lidí, kteří byli minulým režimem označováni za zkrachovance a samozvance. Lidí, kteří byli režimu nepohodlní. Škácha byl dvorním fotografem Václava Havla a fotografem lidí z disentu. Pavel Kohout jej prý kdysi varoval, že když bude fotografovat je, bude mít problémy (použil jiné slovo) a nemýlil se.

Václava Havla znal Škácha od roku sedmdesát, a od té doby ho fotografoval jako disidenta, jako presidenta i poté co odešel do důchodu. Ze všech fotografů, kteří Havla fotografovali ho patrně znal nejlépe.

Výstavní soubor byl složen přibližně z osmdesáti fotografií. To je jen nepatrný zlomek ze záběrů, které vznikaly během více než tří desítek let. Byly na nich ti, kteří se nesmířili s panujícím režim, ale byli zachyceni v obyčejných momentech, v situacích, které prožívá každý z nás. Byli zachyceni jak v dobách jejich rebelantství, tak v dobách, kdy již byli svobodní. Škácha o výběru řekl, že nemohl zahrnout všechny, které fotografoval, a těm, kteří se do výběru nedostali, se omlouval s tím, že jim to nemusí vadit, protože někteří, kteří jsou na výstavě, dopadli hůře a již nejsou s námi.

Část pozvánky na výstavu

Výstava Moji drazí samozvanci byla o rok později prezentována také v galerii N211 v Nejdku.

Oblíbená Škáchova fotografie, na které Havel píše dopis Gustavu Husákovi (1975)

Plakát k výstavě

Tato výstava byla společným projektem Severočeského muzea a Malé výstavní síně. Tematicky velmi volně navazovala na výstavy soutěží krajinářské fotografie Štít Viléma Heckela. Také díky této soutěži nebyla spolupráce těchto dvou institucí ničím novým. Výstava měla dvě části. Odehrávala se téměř ve stejném termínu jak v Severočeském muzeu tak v Malé výstavní síni.

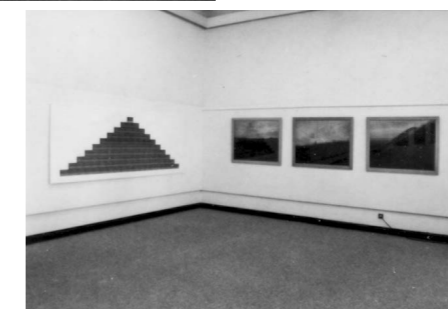
Krajinářská fotografie vychází vždy z reality přírody. Zpracování tohoto tématu ale zdaleka nemusí a nemělo by tuto realitu kopírovat. Je věci přístupu každého fotografa, do jaké míry se nechá realisticky ovlivnit a do jaké míry je schopen promítnout do výsledné fotografie svoje subjektivní vidění, svou vlastní vizualizaci a fantazii, podmíněně náladou a emocemi, které z fotografované scény čerpá.

Na výstavě bylo zastoupeno široké spektrum fotografů jak z hlediska jejich zaměření, tak z pohledu jejich zkušeností a renomé u nás i či v zahraničí. Někteří se na krajinu soustředují jako na jedno ze svých hlavních témat (Jan Pohribný, Karel Došek, Petr Zinke), jiní se jí dotknou pouze z části (Bohdan Holomíček, Pavel Baňka, Jan Daňhel, Josef Moucha). Společné jim je, že krajina je pro jejich tvorbu impuls, který zpracovávají každý svým osobitým a často nekonvenčním způsobem.

Výstavu připravili za Severočeské muzeum Kateřina Nora Nováková a za Malou výstavní síň Jaromír Typlt.

Karel Došek, bez názvu, 1996

Instalace výstavy, foto Vladimíra Klupková (3x)

Mongolské kláštery Mongolské kláštery ve fotografiích

19. června – 8. září

Plakát k výstavě

V rámci výstavy proběhla 4. září přednáška autorky výstavy Lygžimy Chaloupkové, Buddhistické kláštery v Mongolsku a Burjatsku

Tato fotografická výstava byla prezentována samostatně, ale ve skutečnosti byla doplňkem větší výstavy věnované životu tibetských buddhistických mnichů. Obě výstavy proběhly ve stejném termínu, byly uváděny na společném plakátu a měly společnou pozvánku na vernisáž.

„Buddhistické kláštery v Mongolsku jsou dodnes smutným „památníkem“ novodobých předválečných dějin. Podle oficiálních údajů bylo v letech 1937–39 díky fanatickému řádění gard Lidové revoluční strany a Svazu revoluční mládeže, za pomoci sovětských poradců, vypáleno a zbořeno 724 klášterů (ze 767 fungujících v roce 1936), zabito bylo 20–50.000 lidí, což bylo asi 30 % tehdejší dospělé populace. Obnova některých klášterů začala po politických změnách v roce 1990 a hlavně pak po návštěvě 14. dalajlámy v roce 1991. Znamky „produchovní“ v místech bývalých klášterů však již dnes většinou nelze vycítit – jsou zastřeny stopami spáchaného násilí, zloby a prolitou lidskou krví.“

Text převzat z propagačních materiálů Asijského kulturního centra.

Pozvánka na obě spřízněné výstavy

Propojení obrazem Česká humanitární fotografie (1990–2000)

12. srpna – 14. září

Plakát k výstavě

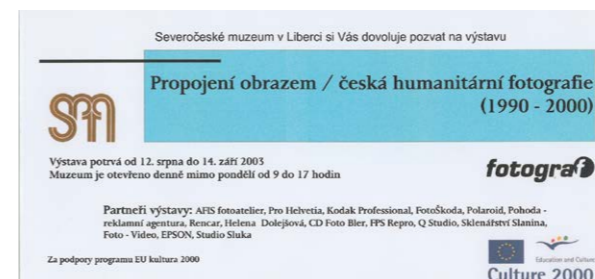
Za tímto projektem stály dvě výrazné osobnosti české dokumentární fotografie Alena Dvořáková a Viktor Fišer.

Výstava vznikla jako projekt mapující tvorbu českých fotografů z let 1990–2000 v oblasti humanitární fotografie. Jde o unikátní výběr fotografií pořízených fotografy v nejrůznějších koutech světa s cílem napomoci svým svědectvím řešit konkrétní problémy. Řada fotografií nebyla nikdy publikována, část z nich byla využita při získávání sponzorských příspěvků, nebo k ovlivnění názorů a pohledů veřejnosti, či možných zainteresovaných subjektů.

Výstava byla koncipována jako putovní. Její první uvedení proběhlo před prázdninami v roce 2001 na Nejvyšším purkrabství Pražského hradu. Pak pokračovala do Kyjeva (prosinec 2001), do Chebu (únor 2002) do Moskvy (září 2002) a do dalších měst. Putovní koncept výstavy byl umožněn díky ochotě autorů, kteří zapůjčili své práce na dobu dvou let.

Výběr se snažil přiblížit alespoň nejdůležitější směry, jež se v této oblasti dají vysledovat. Celý výstavní soubor obsahoval 150 černobílých i barevných fotografií třiceti autorů. Jednotlivé projekty představovalo obvykle 5–10 charakteristických fotografií. Každý soubor doplňoval krátký doprovodný text.

Z řady vystavených autorů jmenujme alespoň některé: Antonín Kratochvíl, vystavil fotografie děti ulice z Mongolska. Jindřich Štreit představil část projektu z centra pro léčbu drogové závislosti. Jan Šibík fotografie z Kosova a Sierry Leone. Otakar Jiránek dokumentoval zemětřesení v Turecku. Na snímcích Dany Kyndrové mohli diváci vidět dívky z hudební školy pro zrakově postižené. Od Václava Podestáta byli uvedeny ukázky z cyklu *Příběh Luboše N.* vypovídající o každodenním životě muže upoutaného na invalidní vozík. Působivý dokument o návratu romského chlapce z dětského domova k rodině představily fotografie Jana Voběrka.

Pozvánka na výstavu

Instalace výstavy, foto Vladimíra Klupková (2x)

2 + 17

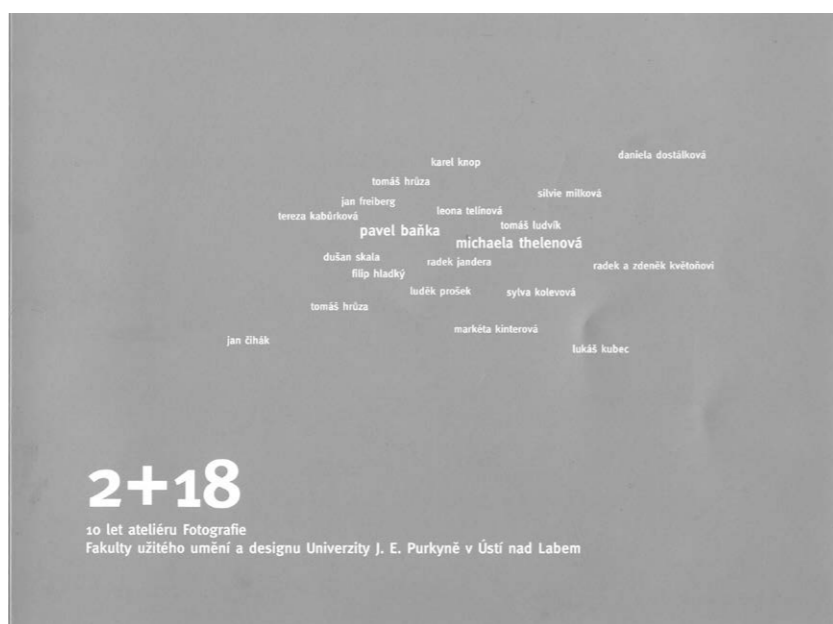
Fotografie Pavla Baňky, Michaely Thelenové a studentů ateliéru fotografie FUUD v Ústí nad Labem
10. ledna – 15. února

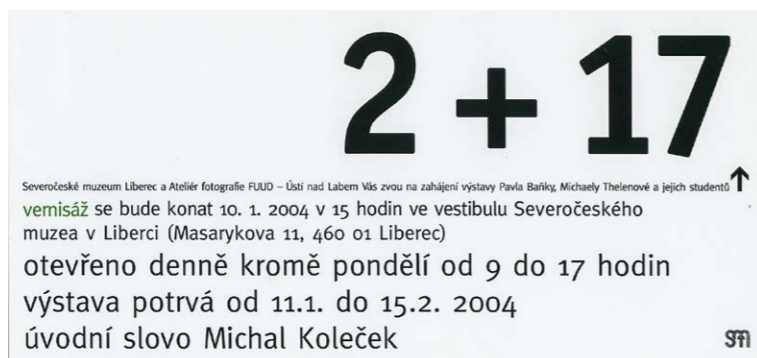
Plakát k výstavě

K výstavě byl k dispozici katalog, vydaný u příležitosti deseti let ateliéru fotografie FUUD UJEP s texty Pavla Baňky a Michaely Thelenové.

Výstava byla ukázkou práce sedmnácti studentů a dvou pedagogů Fakulty umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Katedra fotografie patřila v té době k jednomu z nejmladších vysokoškolských pracovišť zaměřených na fotografii. Návštěvníci muzea tak měli možnost se seznámit se současnou tvorbou studentů fotografie, jejichž tvorba je zaměřena z větší části konceptuálním směrem. Výstava patřila k sérii několika dalších, které ateliér pořádal, aby připomněl desetileté výročí své existence. V některých místech kde byla instalována se měnil název podle počtu studentů, kteří byli na výstavě zastoupeni. Katalog pro tyto výstavy byl vydán jeden společný s titulem „2 + 18“

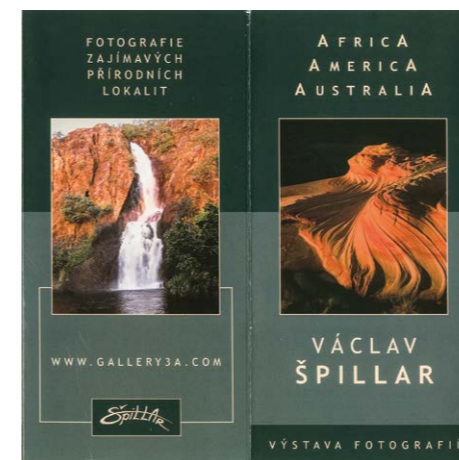
Titulka katalogu se jmény vystavujících

Pozvánka na zahájení výstavy

Václav Špillar
Toulky světem –
Afrika, Amerika, Austrálie
17. ledna – 1. března 2006

Propagační letáček k výstavě

První ze dvou výstav, které Václav Špillar v Severočeském muzeu realizoval. V tomto případě se jednalo o fotografie z cest, které podnikl za posledních 15 let, tedy od roku 1990. Vystaveno bylo 60 fotografií velkých formátů ze tří kontinentů.

Z řad obecenstva vyvolaly fotografie značný zájem. Vždyť jenom na zahájení výstavy přišlo kolem 180 lidí. Na výstavě si mohli návštěvníci prohlédnout atraktivní záběry exotických krajín. Národní parky, pouště, vodopády, hory. Záběry v atraktivním světle či neobvyklých povětrnostních podmínkách, často pořízené po mnohahodinovém čekání na nejlepší okamžik.

Výstava byla doplněna artefakty a suvenýry, přivezenými z cest, a ukázkou fotografických knih Špillarových, s texty manželky

Výstava vznikla za podpory Libereckého kraje a statutárního města Liberec. V roce 2007 měla výstava reprízu na Staroměstské radnici v Praze. Dále také v Západočeském muzeu v Plzni, v Děčíně nebo v Jablonci nad Nisou.,

Dvě z vystavených fotografií

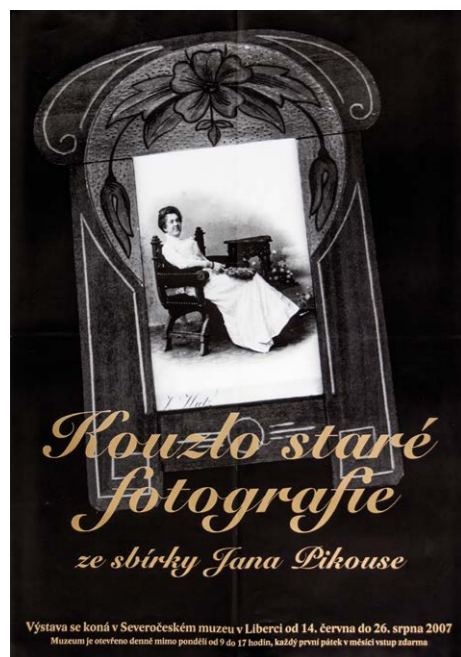

Ukázka kontaktů z dokumentace zahájení výstavy v archivu Severočeského muzea, foto Vladimíra Klupkové

Kouzlo staré fotografie

Ze sbírky Jana Pikouse

14. června – 26. srpna

Plakát k výstavě

Tato výstava známého libereckého fotografa není jeho autorskou výstavou. Tentokrát se Jan Pikous rozhodl podělit se s diváky o obrázky, které jeho samotného fascinují a které pro svoje vlastní potěšení sbírá. Nejde u něj o přísný vědecký a systematický přístup, ale o shromažďování starých fotografií s neopakovatelnou atmosférou. Vystaveny tak byly staré portréty, kabinetky ze slavných ateliérů, žánrové obrázky z venkova, či skupinové portréty neznámých lidí od nadšenců – anonymních fotografů. V každém případě z těchto fotografií dýchl na návštěvníky čas minulosti. Pro účel výstavy byl Pikousův soubor doplněn výběrem se sbírek muzea.

Fotografie byly ukázány včetně adjustací, které snímky získaly v průběhu času podle vkusu momentálního majitele, včetně samotného Pikouse. Mohli jsme tak vidět fotografie zarámované v rámech ve stylu cenných obrazů i v prostých rámečcích.

Jan Pikous k výstavě uvedl:

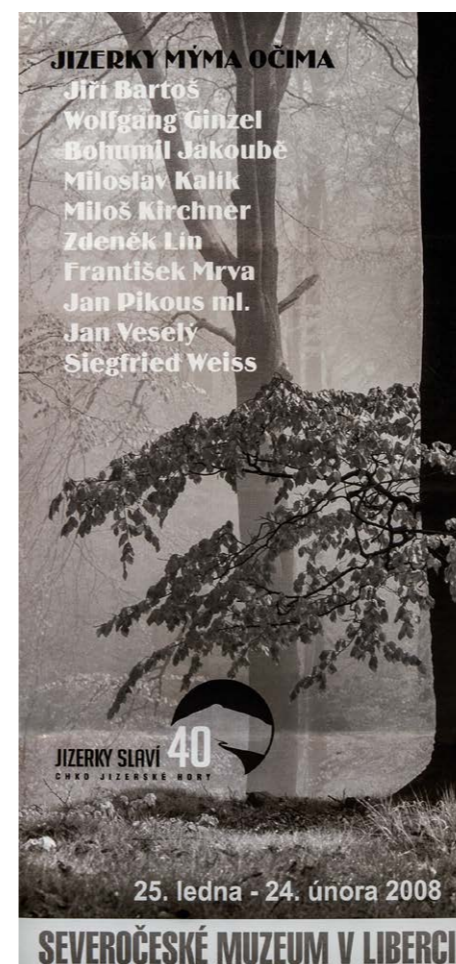
„Vzácnost těchto fotografií umocňuje fakt, jak těžká byla v té době cesta za podobnou fotografií. Její tvůrce totiž musel urazit mnohdy nepříjemnou cestu terénem s těžkou bedýnkou prvních fotoaparátů a stativem. S sebou si navíc musel vzít ještě temný vak a chemikálie, aby mohl předtím citlivou emulzí natřenou skleněnou desku hned na místě vyvolat,

Je zvláštní, že na mnoho lidí stará doba tak citově působí. Je to možná dáno tím, že nová doba odvádí lidi od tradice. Staré fotografie totiž připomínají práci těch, kteří měli precizní znalosti řemesla, techniky a chemie. Fotografům dnešní doby se všemi digitály a vymoženostmi často podobné kouzlo chybí.“

Jizerky mýma očima

24. ledna – 24. února

Plakát k výstavě

„Jizerky jsou mým domovem, jsem jejich součástí. Mým přáním je, aby toto krédo z mých jizerskohorských fotografií vyzářovalo a divák vnímal to, co jsem chtěl sdělit“, uvádí Zdeněk Lín, jeden z vystavujících fotografů, ve svém autorském vyznání.

Výstava byla koncipována jako úvodní akce celoročního programu „Jizerky slaví“, který byl vyhlášen Správou chráněné krajinné oblasti Jizerské hory u příležitosti 40. výročí vyhlášení její ochrany. Směřován byl k veřejnosti, obyvatelům a návštěvníkům Jizerských hor, s cílem přiblížit zajímavosti, krásy i problémy krajiny Jizerských hor pomocí řady různorodých aktivit. Záštitu nad projektem „Jizerky slaví“ převzali ministr životního prostředí ČR Martin Bursík a náměstek hejtmana Libereckého kraje Radim Zíka.

Výstava byla sestavena z fotografií deseti osobností, spojených skrze svou tvorbu s Jizerskými horami. Pozvání přijali Jiří Bartoš, Bohumil Jakoubě, Miloslav Kalík, Miloš Kirchner, Zdeněk Lín, František Mrva, Jan Pikous ml., Jan Veselý a Siegfried Weiss. Desátým fotografem pak byl nedávno zesnulý Wolfgang Ginzler. Základním zadáním pro výběr fotografií byla příroda a krajina Jizerských hor a její proměny viděné vlastním osobitým pohledem každého ze zúčastněných fotografů.

Soubor 53 fotografií po ukončení výstavy putoval po dalších výstavních prostorách kraje. Diváci ho mohli zhlédnout v Hejnicích, Smržovce, Desné a na konec na radnici ve Frýdlantě v Čechách.

Pozvánka na výstavu

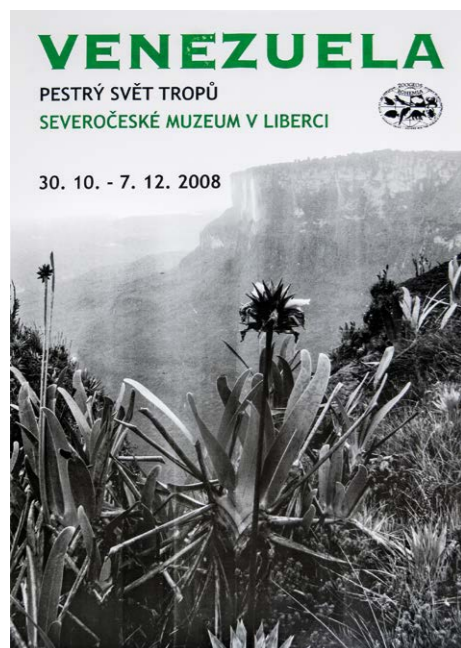

foto Miloš Kirchner

Venezuela

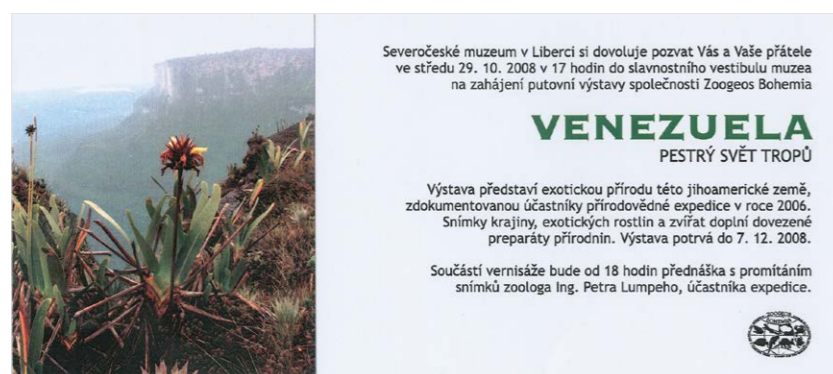
Pestrý svět tropů

29. října – 7. prosince

Plakát k výstavě

Součástí vernisáže bylo promítání dokumentu o expedici a přednáška Petra Lumpeho, zoologa z mělnického muzea a účastníka expedice.

Pozvánka na výstavu

Opět jedna z cestovatelských fotografických výstav, která byla produktem přírodovědné expedice, pořádané společností Zoogeos Bohemia, tentokrát v roce 2006.

Velké barevné fotografie mapovaly cestu tuzemských zoologů po Venezuele a snímky přírodovědců představily mnoho unikátních živočichů i rostlin. Návštěvníci výstavy poznali například mnoho vzácných rosníček, netopýry, opice, kajmany, nezvykle zbarvené ptáky, volavky, vážky a papoušky, ale také vodopády, jeskyně a tropické pralesy.

S výpravou se tak návštěvník alespoň zprostředkovane podíval třeba do Národního parku Henri Pittier, kde mohl kromě jiných krás obdivovat cenný horský mlžný prales.

Vedle záběrů exotické přírody si mohl divák prohlédnout také fotografie ze života místních obyvatel. Součástí výstavní kolekce byly pak také mapy a několik prosklených vitrín s desítkami motýlů a dalších artefaktů.

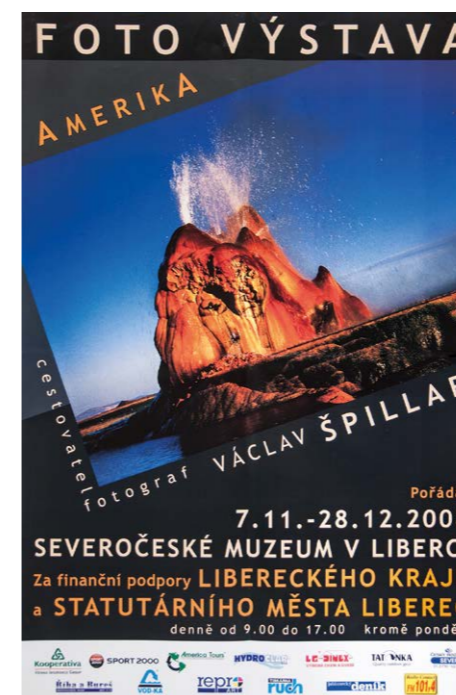
Po fotografické stránce byly vystavené snímky pořízeny především s cílem dokumentovat cestu a veškeré objekty zájmu členů expedice. Jednalo se tedy především o popisné snímky bez velkých výtvarných ambicí, ale se znalostí zákonitostí problematiky toho, co se má na fotografiích objevit. Z hlediska potenciálních diváků jsou právě takové fotografie atraktivní především tímto svým obsahem.

Václav Špillar

Amerika

7. listopadu – 28. prosince

Plakát k výstavě

V červnu 2010 měl soubor fotografií pod názvem Americká divočina – 20 let za objektivem, reprízu v prostorách Staroměstské radnice v Praze.

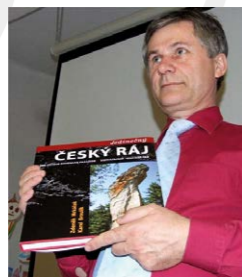
Další z mnoha cestovatelských fotografických výstav, tentokrát bez vědeckého či výzkumného zaměření. Její autor nebyl v muzeu neznámý a nevystavoval tam poprvé, ale vrátil se sem po třech letech. Václav Špillar pochází z nedaleké Proseče nad Nisou a za fotografiemi cestuje se svou manželkou a synem. Za pozornost stojí, že i v této době stále odolával digitální technice a snímky, které na výstavě představil byly fotografovány klasicky na diapozitivy.

Soubor vystavených fotografií byl tvořen záběry, které Špillar nafotografoval postupně během devíti cest převážně na jihozápad Spojených států. Návštěvníci mohli obdivovat nejen záběry ze známých národních parků, ale též snímky z odlehlých míst amerického západu. Vedle přírodních krás mohli diváci zhlédnout také fotografie indiánských sídel, opuštěných měst a starých farem.

Značná část snímků měla na této výstavě svou premiéru. Většina fotografií byla prezentována ve velkých formátech až do rozměru 135 x 90 cm.

Ze zahájení výstavy. Na horním snímku fotografové Václav Špillar a Miloš Kirchner, foto Milada Dománková (2x)

Zdeněk Mrkáček Duše Českého ráje

9. dubna – 24. května

Plakát k výstavě

V roce 2006 vyšla stejnojmenná kniha Zdeňka Mrkáčka „*Duše Českého ráje*“ Kurátorem výstavy byl Pavel Vonička.

Severočeské muzeum v Liberci si Vás dovoluje pozvat ve čtvrtek 9. 4. 2009 v 17 hodin do slavnostního vestibulu na zahájení výstavy *Duše Českého ráje*. Výstava představí fotografie krajiny, rostlin a živočichů, jejichž autorem je RNDr. Zdeněk Mrkáček, dlouholetý pracovník Správy CHKO Český ráj v Turnově, ornitolog, fotograf a popularizátor přírodních i historických hodnot tohoto území. Výstava potrvá do 24. 5. 2009. Muzeum je otevřeno denně mimo pondělí od 9 do 17 hodin.

Pozvánka na zahájení výstavy

Výstava fotografií turnovského přírodovědce, ochránce přírody a publicisty RNDr. Zdeňka Mrkáčka představila přírodu Českého ráje, kraje rozmanité přírody, území bohatého na historické a kulturní památky či lidovou architekturu.

Autor pracuje jako zoolog – ornitolog ve Správě CHKO Český ráj. Jako fotograf se již déle než 30 let věnuje zachycování živé i neživé přírody této oblasti. Je velkým popularizátorem krás a hodnot Českého ráje. Autorsky se podílel na množství knih o tomto kraji, uspořádal více než 30 samostatných fotografických výstav a nespočet přednášek.

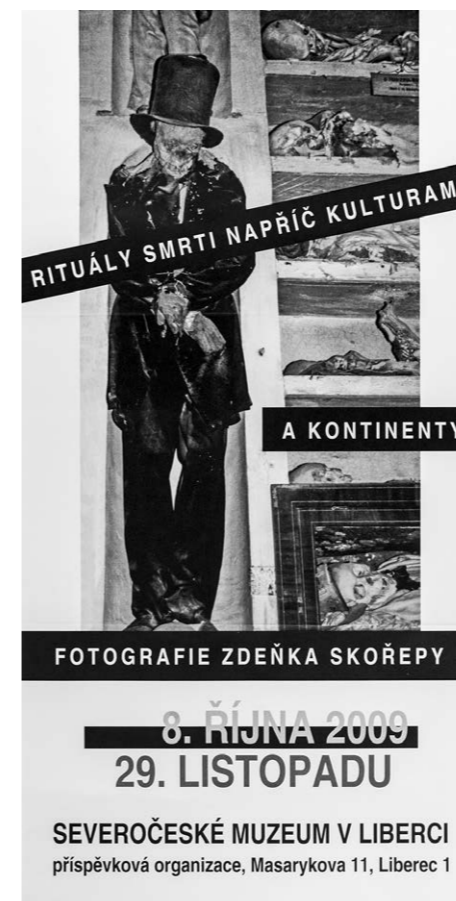
Český ráj patří v rámci české krajiny k nejcennějším územím u nás pro svou členitost zemského povrchu, celkovou pestrostí i unikátním propojením výtvorů přírody a člověka. K významným hodnotám kraje patří také rozmanitost volně žijících druhů zvířat. Vystavený soubor necelých 40 fotografií představuje obyvatele skalních měst, lesů i luk v podobě zástupců různých skupin živočichů, od brouků a motýlů až po ptáky a savce. Na fotografiích nechybí ani hlavní dominanty Českého ráje jako jsou Trosky nebo výhled na krajinu z Kozákova. Hlavním smyslem výstavy je připomenout hodnoty přírody a důležitost chráněných území.

2009

Zdeněk Skořepa Rituály smrti napříč kulturami

8. října – 29. listopadu

Plakát k výstavě

Textová část výstavy byla nainstalována na jednotlivých, v prostoru rozmístěných panelech. Nevím, zda to bylo záměrem autorů výstavy, ale při příchodu do výstavního sálu evokovalo toto uspořádání jakýsi hřbitov sestávající z pomyslných náhrobků.

Zdeněk Skořepa pořádá výstavy svých fotografií na různých místech. Za muzeum byl kurátorem Zdeněk Hrabák.

Výstava jabloneckého cestovatele a fotografa Zdeňka Skořepy na neobvyklé, ale možná o to zajímavější téma. Místa, kam jezdí a kde fotografuje, rozhodně do rejstříku běžných cestovatelů a turistů nepatří. Jenže konec existence každého z nás je nedílnou součástí kultury všude na světě. Právě tímto kulturním jevem se autor fotografií dlouhodobě zabývá. Pořizuje fotografie hřbitovů, náhrobků a pohřebišť, ale také dokumentuje průběh rituálů, které jsou s odchodem člověka z tohoto světa spojeny.

Toto vše návštěvníkům Skořepa předložil ze svých cest nejen po Evropě ale i z mnoha exotických koutů svět. Výstava byla dále obohacena obsažnými texty kulturní antropoložky Luďky Hrabákové.

K vidění byly například autorovy oblíbené hřbitovy horolezecké. Z Evropy byl uveden Rumunský hřbitov s veselými obrázky příběhů pohřbených nebožtíků a další zvláštnosti. Z exotických zemí pak mohli zaujmout fotografie hřbitovů muslimských zemí jako je Írán či Turecko nebo zemí afrických. Uvedeny byli také fotografie dokumentující buddhistické obřady na Bali nebo rituály obyvatel jižní části ostrova Sulawesi.

Ze zahájení výstavy, foto Milada Dománková (2x)

Jiří Stránský Magická příroda tří kontinentů

4. února – 21. března

Elektronická pozvánka na výstavu

Jiří Stránský je jablonecký fotograf, který se specializuje na fotografování přírodních krás po celém světě. Vyhledává místa nedotčená civilizací. Svoje fotografické obrazy má založené na barevných a světelných efektech rozmanitých přírodních útvarů a úkazů. Můžeme tak vidět unikátní záběry záběry přírodních živlů, jakými je voda v nepřeborném množství forem, pouštní písek, horské masivy a další. Téměř vždy jsou tyto záběry kombinovány a podpořeny efektním působením světelných či povětrnostních podmínek, vytvářejících unikátní atmosféru.

Pořízení takových záběrů vyžaduje velkou trpělivost a také znalost míst, kam se za fotografováním vydat. Jejich výčet by byl poměrně velký, pokrývá tři světové kontinenty – Evropu, Austrálii a Severní Ameriku.

Výstava byla tvořena velkoformátovými fotografiemi v nielsen rámech až do velikosti 140 x 90 cm včetně panoramatických záběrů. Dokonalé technické zpracování je samozřejmostí. Většinu fotografických obrazů autor nabízí na svých webových stránkách a tak výstava plnila i komerční úlohu na podporu dalších cest za pořízením atraktivních záběrů divoké přírody.

Putovní výstava „Magická příroda tří kontinentů“ navštívila množství českých měst včetně Prahy, Brna, Pardubic, Olomouce, či Ústí nad Labem.

Autor výstavy je členem Asociace profesionálních fotografů a držitelem titulu QEP. - V roce 2010 obdržel 1. místo v soutěži Evropský profesionální fotograf roku v kategorii Krajina.

Kurátorem výstavy byl Zdeněk Hrabák.

Instalace výstavy, foto Milada Dománková (2x)

Elektronická pozvánka na výstavu

Putovní výstava se představila na mnoha dalších místech. Patřila k nim například Prácheňské muzeum v Písku, Sládečkově vlastivědné muzeum v Kladně, jihlavské Muzeum Vysočiny, ZOO v Plzni, Městské muzeum a galerie Dačice, Městské muzeum a galerie Vodňany, Regionální muzeum v Kolíně a další

Tvůrcem výstavy a institucí, od které bylo možno výstavu zapůjčit, bylo Regionální muzeum Mělník. Za Severočeské muzeum byl kurátorem Pavel Vonička

Do Mexika Za přírodou a lidmi

1. července – 22. srpna

Severočeské muzeum v Liberci si vás dovoluje pozvat na putovní výstavu společnosti Zoogeos Bohemia

DO MEXIKA ZA PŘÍRODOU A LIDMI

Výstava je výsledkem putování osmi přírodovědců po semiaridních oblastech mexického vnitrozemí. Více než stovka fotografií s doprovodným textem dokumentuje život lidí i přírodní krásy této nádherné země. Exponáty doplňují ukázky živých mexických kaktusů. Během výstavy lze zhlédnout i hodinový dokumentární film.

Výstava je přístupná od 1. 7. do 22. 8. 2010 denně mimo pondělí od 9 do 17 hodin.

Další z převzatých externích výstav byla založená na cestovatelských fotografiích odborníků z řad přírodovědců. Materiál na tuto výstavu shromáždili účastníci osmičlenné expedice do Mexika, která se konala na přelomu března a dubna roku 2009. Jejím organizátorem byla společnost pro výzkum a ochranu fauny ZOO-GEOS Bohemia. Hlavním organizátorem byl RNDr. Karel Pecl z Prácheňského muzea v Písku.

Především ornitologové a kaktusáři prezentovali na výstavě více než stovku fotografií. Záběr fotografií byl však daleko rozmanitější a tak se návštěvníci výstavy mohli poučit o této exotické zemi v mnohem širším měřítku. Výstava ukázala vedle kaktusů a ptačí fauny také fotografie zachycující další zvířata a rostliny, přírodní krásy, historické stavby i život lidí Mexika. Součástí výstavy byl také hodinový filmový dokument z expediční cesty

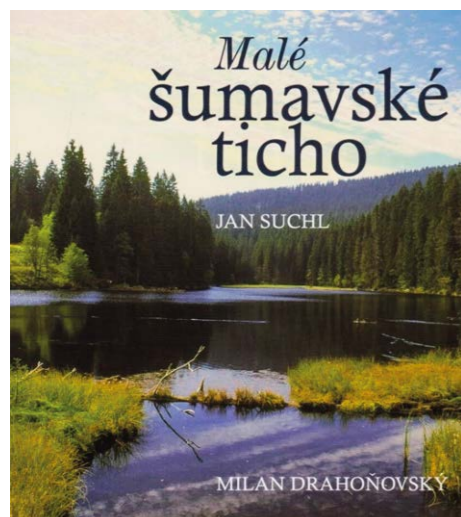
Z instalace výstavy, foto Milada Dománková (2x)

Milan Drahoňovský

Foto(se)zóny

2. září – 3. října

Jedna z knih, na které se autor podílel

Fotograf Milan Drahoňovský je pro liberečany poměrně známý a s jeho fotografiemi se mohou setkávat celkem často. Obvykle je znají ho z kalendářů, pohlednic, místních periodik, knížek, ale také jako zdroj pro grafickou tvorbu, například v případě plakátů Martina Tallera. Drahoňovského fotografie nejsou nijak zvlášť umělecky objevné, ale jde o solidní tvorbu, velmi dobře použitelnou v různých tiskovinách a zakázkách komerčního typu. Do povědomí lidí se tak autor dostával postupně, ale zato naprosto spolehlivě.

Na výstavě bylo možné vidět jeho ranější dokumentární tvorbu. V krajinářské fotografii se nezaměřuje pouze na samotnou přírodu bez patrné přítomnosti lidí, ale naopak na objekty a stavby, které člověk s větším či menším vkusem do přírody zasadil a přírodu tak významně poznamenal. Tento Drahoňovského zájem se neomezuje pouze na Jizerské hory a na místní okolí, a tak jsme mohli vidět jeho fotografie například z Šumavy, a dalších oblastí. Vedle samotných fotografií byly vystaveny vlastivědné publikace, kalendáře, pohlednice a další předměty, kde se jeho fotografická tvorba uplatnila.

Kurátorem výstavy byl Zdeněk Hrabák

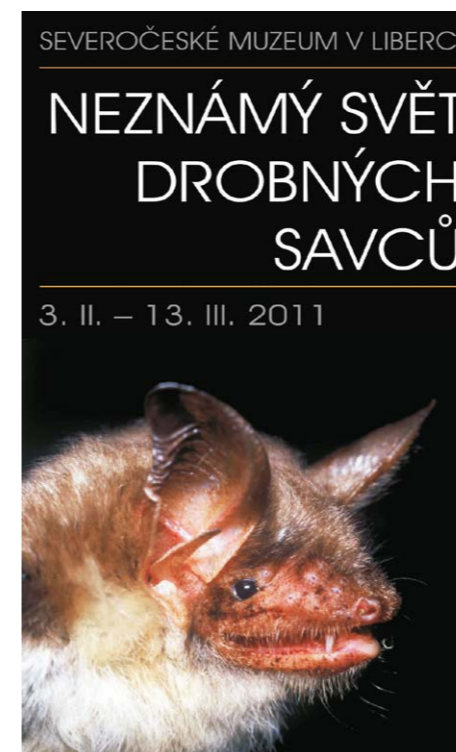
Z instalace výstavy, foto Milada Dománková (2x)

Miloš Anděra

Neznámý svět drobných savců

3. února – 13. března

Elektronická pozvánka na výstavu

Před uvedením výstavy v Liberci byl tento projekt prezentován v Soběslavi, Českých Budějovicích, Votčích, Táboře, Pacově

Za muzeum byl kurátorem výstavy Martin Pudil,

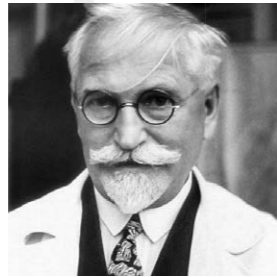
Fotografie je obecný a mnohotvárný obor, který je v mnoha dalších lidských činnostech a oborech nezastupitelný. Fotografie této výstavy, jak už název napovídá, slouží vědě, tedy hlubšímu porozumění té části zoologie, zabývající se životem drobných savců. Tento termín nutně neznamená, že jde o savce malé, zoologové jim označují tři konkrétní řady, a sice hmyzožravce, letouny a hlodavce.

Autor vystavených fotografií je skrze tuto oblast uznávaným odborníkem, zasvětil jí celý svůj život jako vědec zoolog a kurátor zoologických sbírek, pedagog, spisovatel, popularizátor, ochránce přírody a v neposlední řadě také jako fotograf.

Drobní savci jsou v povědomí běžných lidí jedněmi z nejméně známých živočichů. Není to jenom proto, že jsou malí, je to dáno jejich způsobem života, kvůli němuž se s nimi téměř nesetkáváme. Fotografie, které nám je představí v nadživotních velikostech jsou tak jedním z nejlepších způsobů, jak tyto živočichy poznat. A to se také stalo jedním z hlavních cílů této výstavy. Návštěvníci mohli zhlédnout velmi pestrou směsici hlodavců, netopýrů, a dalších druhů, které laik většinou nedokáže rozeznat. Vzhledem k tomu, že se někde jenom mihnou, mnozí jim z neznalosti říkají „myši“.

Z instalace výstavy, foto Milada Dománková (2x)

Alfons Mucha

Fotografie z ateliéru

11. listopadu – 12. února

Plakát k výstavě

Ať už se kdekoliv začne mluvit o Alfonsu Muchovi, vybaví se každému především jeho slavné plakáty. Těm znalejším pak vytane na mysl Slovanská epopej, tedy jeho malířské dílo. Zřejmě jenom nepatrné procento lidí si jeho jméno spojí s fotografií. Ovšem právě tato spojitost byla předmětem výstavy Fotografie z ateliéru. Sám Mucha se za fotografa nikdy nepovažoval. Fotoaparát bral do ruky pouze z potřeby zachytit v určitém momentu situace, které v čase zákonitě musí zmizet, ale on pro svou práci potřeboval aby trvaly déle. Z jeho pohledu mu tyto fotografie sloužily jako studijní materiál. Většina jeho fotografií tak vznikla jako aranžované studie póz, gest a výrazů modelů. Nešlo tedy primárně o dokumentární fotografie s ambicí zachytit atmosféru ateliéru a přirozené chování osob, které se tam pohybovaly. Čas je ovšem k fotografiím obecně shovívavý a dnes pro nás i takové fotografie mají velkou hodnotu jako dokument své doby. Především proto, že mimoděk zachycují neopakovatelné prostředí, oblečení a další atributy tehdejšího života.

Možnost vystavit tyto fotografie vznikla díky tomu, že v rodině Alfonse Muchy zachovala kolekce jeho originálních skleněných negativů, ze kterých bylo možné vytvořit nové kopie. Kolekce asi 60 vystavených fotografií zahrnovala také fotografie z Ruska, které byly údajně pořízeny pro účel malby jednoho z pláten Slovanské epopeje. Muchovo autorství ovšem není v jejich případě stoprocentně prokázáno.

Vedle vlastních fotografií byla výstava doplněna Muchovými plakáty z muzejní sbírky a také ukázkami dobového oblečení, rovněž z muzejních sbírek.

V posledním týdnu výstavy proběhla komentovaná prohlídka kurátora výstavy Zdeňka Hrabáka

Paul Gauguin v Muchově ateliéru, 1894

Z instalace výstavy, foto Milada Dománková

KABINET FOTOGRAFIE

Vilém Boháč

Březen – červenec

Humánní snění, 1984

Kurátorem výstavy byla Kateřina Nora Nováková.

Tato instalace byla první výstavou po zrušení předchozí již letité stálé expozice. Prostor pro prezentaci sbírky kabinetu fotografie byl nově zrekonstruován a jako první téma byly vybrány fotografie Viléma Boháče. Proč padla volba na tohoto fotografa? Důvodů bylo několik. Jako fotograf se výrazně zapsal do historie fotografie v Liberci. V Roce 2012 by mu bylo kulatých 90 let. Svou tvorbou je významně zastoupen ve sbírce Severočeského muzea. A konečně, souběžně s touto výstavou se připravovala výstava Studia výtvarné fotografie, se kterým byl velmi úzce spjat.

Přestože nikdy nebyl členem tohoto fotografického sdružení, byl jeho duchovním otcem, který s myšlenkou založení takové skupiny přišel. V té době, na počátku šedesátých let, byl již uznávanou fotografickou autoritou, zejména v oblasti aktu, kterému se věnoval prakticky celý život. Neustále hledal v tomto žánru nové postupy a techniky, kterými by se odlišil od ostatních fotografů, kteří se o tehdy módní akt pokoušeli. Používal sendviče, montáže, násobné expozice, různé rastry, které kombinoval se záběry ženského těla, aby dosáhl neobvyklých účinků svých fotografií.

Vedle svého hlavního zájmu, aktů, se Boháč věnoval také divadelní fotografii a to zejména portrétům herců. Známé jsou také jeho fotografie města Liberce, k čemuž měl jako architekt a zaměstnanec Národního výboru v oblasti urbanismu města velmi blízko. Typické jsou jeho fotografie ulic a městských částí zabíraných z výšky. Doslova prolezl kdejakou půdu, vikýře i střechy, aby se dostal co nejvýše. Odtud pak město dokumentoval.

Ze zahájení výstavy, foto Milada Dománková (2x)

2012 Studio výtvarné fotografie v Liberci 1962-1969

18. dubna – 10. června

Plakát k výstavě

9. května a 7. června proběhly komentované prohlídky výstavy. 23. května byl uspořádána přednáška Jany Hunterové a Kateřiny Nory Novákové na téma Studia výtvarné fotografie, spojená s besedou s některými členy.

U příležitosti konání výstavy uspořádalo muzeum od 10. května do 10. června „měsíc fotokomory“. Šlo o sérii výtvarných děl, na kterých si mohla veřejnost vyzkoušet tvorbu fotogramů.

Pozvánka na doprovodný program k výstavě

Na výstavě byly použity fotografie z fotografické sbírky muzea a archivů vystavujících autorů, či jejich rodin.

Vedle autorských fotografií byli vystaveny také dobové fotografie autorů a jejich novoročenky. Dále pak některé dokumenty Studia, autorské publikace jeho členů a další artefakty související se Studiem a jeho členy.

Kurátorkou výstavy byla Jana Hunterová, za muzem pak Kateřina Nora Nováková.

Tato výstava se řadí ke klíčovým výstavám novodobé fotografické historie Liberce. Vznikla jako jeden z produktů mnohaleté práce studentky ITF Jany Hunterové. Liberecká fotografka si vybrala téma Studia výtvarné fotografie pro svoji bakalářskou práci. Do té doby se nikdo systematickému zmapování činnosti fotografické skupiny šedesátých let nikdy nevěnoval. Poprvé po 50 letech od založení Studia tak vznikl výstavní projekt, jenž prezentoval fotografie všech 25 fotografů, kteří prošli alespoň na krátkou dobu Studiem výtvarné fotografie. V tomto složení předtím žádná výstava neproběhla. Jana Hunterová později rozšířila a prohloubila poznatky o Studiu výtvarné fotografie ve své magisterské práci. I v současné době se tomuto tématu nadále aktivně věnuje a doplňuje poznatky o Studiu v obecnější rovině.

Studio výtvarné fotografie bylo založeno v květnu 1962 a trvalo do začátku roku 1969. Prošlo jím 25 fotografů různého zaměření. Jedno však měli společné a to vysoké nároky na obsahovou a výtvarnou náplň jejich tvorby a dokonalou technickou stránku jejich fotografií. Pokud někdo kterýkoliv z těchto požadavků nebyl schopen dlouhodobě dodržet, nemohl být členem.

Vlastní výstava byla sestavena z fotografií všech 25 členů, což ani za doby existence studia nebylo možné, protože společné výstavy byly tvořeny výhradně fotografiemi aktuálních členů. Některá jména jsou dnes známá a patří respektovaným fotografickým osobnostem. Některí jsou známi jen mezi odborníky a jiní jsou téměř zapomenuti. Z toho hlediska byla výstava ke všem stejně spravedlivá a ukázala tvorbu každého z nich. Pro mnohé diváky byly snímky polozapomenutých autorů překvapením. Pro odborné kruhy pak bylo uvedení těchto autorů z hlediska historie objevné.

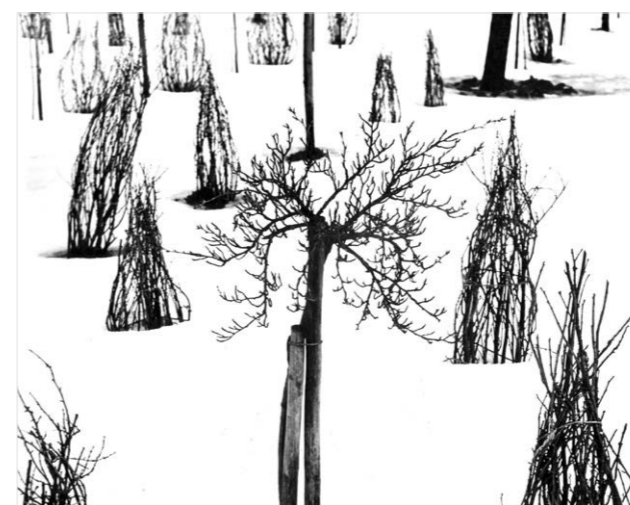
Vystavena byla tvorba těchto autorů: Jiří Bartoš, Jaromír Berger, Josef Cícha, Jiří Červinka, Václav Dlouhý, René Elstner, Vladimír Hanzl, Zdeněk Havlas, Stanislav Hrubant, Gustav Hřebíček, Jan Kabiček, Miloslav Kalík, František Koblížek, Josef Kozák, Čestmír Krátký, Zdeněk Melichar, Jan Pikous, Jiří Plátek, Ladislav Postupa, Petr Riedl, Josef Steinic, Karel Šípek, Karel Škopek, Karel Škopek ml. a František Vokál.

Za všechny autory je třeba zmínit především Čestmíra Krátkého. Nebyl zakládajícím členem, přišel však záhy po založení Studia a zůstal členem po celou dobu jeho existence. Měl zásadní vliv na směřování a chod Studia. Když se jako liberecký rodák vrátil, měl rozhled a znalosti z uměleckého prostředí. Znal se se špičkami tehdejší výtvarné scény a měl přehled o jejích trendech. Jeho blízkým přítelem byl například Jan Koblasa. Krátký byl jakýmsi ideovým vůdcem skupiny. Svoji přemýšlivostí a filozofickým zaměřením, které vkládal do svých fotografií a fotografických cyklů, ovlivnil mnohé ze svých kolegů ve Studiu. Studio výtvarné fotografie by jistě existovalo i bez Krátkého, ovšem pravděpodobně by nebylo tím, čím z dnešního pohledu je. Čestmír Krátký mu dokázal vdechnout něco navíc, co ze Studia dělá špičkové sdružení s pevným místem v historii české fotografie.

Vliv Studia výtvarné fotografie na pozdější vývoj liberecké fotografie byl a je patrný dodnes.

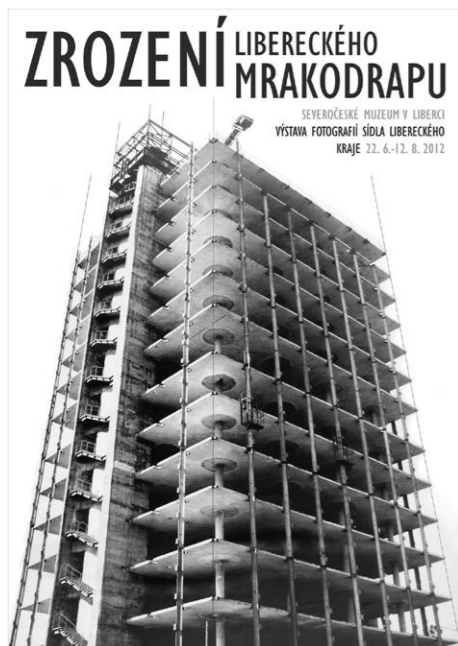
- ↑↑ Jan Pikous, *Imaginace skutečna*
- ↑→ René Elstner, *Geometrie dopravy*
- ↑ František Vokál, *Opravář*
- ← Jiří Bartoš, *Civilizace I*
- Josef Steinic, *Mokrý terén*
- ↓ Karel Škopek, *Sad v zimě*
- ↳ Čestmír Krátký, *Arabeska*

Zrození libereckého mrakodrapu

Výstava fotografií konstrukce a rekonstrukce sídla Libereckého kraje

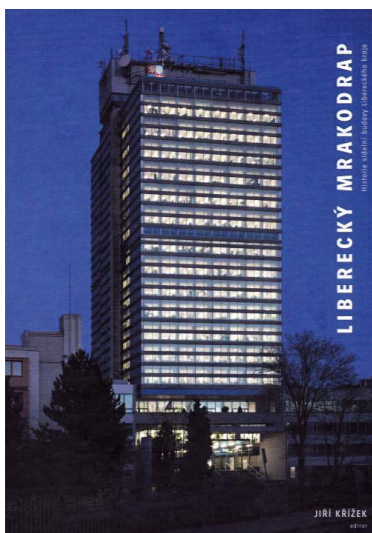
22. června – 12. srpna

Plakát k výstavě

Po dalších bezmála pěti letech badatelské práce, vyšla začátkem roku 2017 kniha *Liberecký mrakodrap*, která shrnuje dokumenty a poznatky o pozoruhodné liberecké budově a její již padesátileté historii.

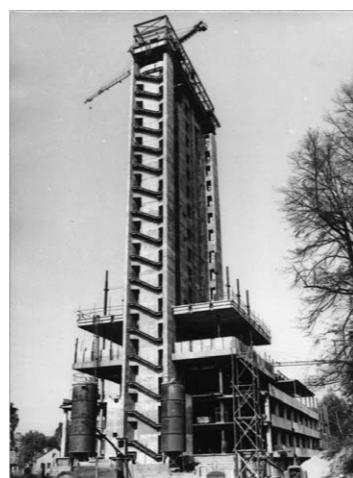
Kurátorem výstavy byl Jiří Křížek

Výstava byla jakousi ochutnávkou před pozdějším knižním zpracováním historie toho architektonicky zajímavého objektu. Budova, původně stavěná jako Státní výzkumný ústav textilní, dnes sloužící jako sídlo Libereckého krajského úřadu, je zajímavá především technologií, jež byla použita při stavbě. Panelová výstava ukázala dva klíčové momenty v životě této budovy. Jako první její zrození – tedy výstavbu, která byla unikátní v tom, že jednotlivá patra byla stavěna odspodu a postupně vyzdvižována směrem vzhůru. Druhým zásadním momentem byla přestavba objektu pro potřeby krajského úřadu v době ustavení krajů.

Architektem původní stavby byl Zdeněk Plesník ze zlínského Centropjektu. Projekt pozdější přestavby se pak stal dílem libereckého Sialu. Rekonstrukce proběhla velmi citlivě, pokud možno tak aby zůstalo zachováno vše, co propůjčuje budově její unikátní charakter. Jednou z těchto věcí je například největší páternoster u nás a jeden z největších v Evropě.

Výstava instalovaná ve sloupové síni muzea ukázala na historických fotografiích klíčové momenty stavby i pozdější přestavby budovy. Setkala se s pozitivním ohlasem, když zejména liberečanům přinesla mnoho nových poznatků o jejich městě.

- Jedna z fází stavby
- ← Obálka knihy o libereckém mrakodrapu
- ↓ Z instalace výstavy

KABINET FOTOGRAFIE

Rudolf Ginzel

Liberecká zákoutí

Říjen – červenec

Ulička ze Široké do Pražské ulice, 1920

Od října 2012 do července 2013 byla v kabinetu fotografie nainstalována jakási ochutnávka na chystanou velkou výstavu věnovanou liberecké osobnosti Rudolfovi Ginzelovi (1872–1944). Profesor reálného gymnázia a lokální badatel se věnoval také fotografování, i když pouze amatérsky. V jeho rozvětvené rodině ovšem byli předci i následovníci, kteří se fotografii a kumštem živil. V muzeu se nachází velký soubor skleněných a listových negativů z let 1906 až 1936. Negativy ukazují široký záběr Ginzelových zájmů od městských zákoutí a ulic až po okolní krajinu a přírodní motivy. Neomezoval se pouze na město Liberec, ale se svým fotoaparátem putoval po celém kraji.

Na tuto výstavu v nevelkém prostoru byly vybrány pouze snímky libereckých uliček a přilehlých obcí, které jsou dnes již součástí města. Mnohé ze zachycených míst jsou těžko identifikovatelné, nebo již vůbec neexistují a na jejich místě se dnes nacházejí často jiné domy, jiné ulice nebo sídliště.

Z pohledu dokumentárně historického mají Ginzelovi fotografie nepochybně význam. Vedle toho mají nespornou výtvarnou kvalitu a dokládají fakt, že umění fotografie se v době první poloviny dvacátého století stěhuje z uzavřených ateliérů mezi nadšené fotoamatéry pracující jak soliterně tak ve vznikajících fotografických spolcích.

Pro návštěvníky, zejména liberecké a zejména ty s delší pamětí, byla tato expozice atraktivní mimo jiné také jakousi hrou o poznávání starých míst jejich města.

Koncept expozice kabinetu fotografie připravila Markéta Lhotová.

- ↑↑ Ulička ze Široké do Pražské ulice, 1920
- ↑ Bednářská ulice, 1911
- ← Rybářská ulice – pohled na kostel sv. Kříže a louku, 1908

Leona Nesvadbová Týden s TULIPANem

13. – 30. listopadu

Výstava fotogramů

22. ledna – 30. dubna

Plakát k týdennímu programu

Zde uvedená výstava není hlavním tématem projektu Týden s tulipánem, ale pouhou jeho součástí. A když říkáme pouhou, neznamená to ovšem, že by byla pouhou nevýznamnou součástí. Ba naopak. Dokládá to fakt, že fotografie, stejně jako další výtvarné obory, je nedílnou součástí vyjádření autora k vážným otázkám. Dokládá to, že fotografií lze mnohdy sdělit mnohem více než verbálním způsobem.

Sdružení TULIPAN je liberecká nezisková organizace, která provozuje chráněnou dílnu, kde pracují lidé se zdravotním a mentálním postižením. Týden s tulipánem je týdnem nejrůznějších vzdělávacích a kulturních aktivit. Leona Nesvadbová pracuje jako vedoucí chráněné dílny a její výstava přiblížila toto prostředí a jeho atmosféru. Obrazy jsou zpracovány sítotiskem podle předloh vlastních fotografií. Vznikaly v přirozeném prostředí mezi lidmi, kteří se dobře znají a nejsou rušeni přítomností cizího fotografa. Návštěvníci výstavy mohli zhlédnout také fotografie nabízející pohled na činnosti sdružení. Touto cestou jim bylo umožněno nahlédnout do života jeho zaměstnanců.

Leona Nesvadbová pochází z Jablonce nad nisou. Na Střední umělecko-průmyslové škole v Jablonci nad Nisou studovala povrchové zušlechťování a dále pokračovala na Technické univerzitě v Liberci. V Ústí nad Labem absolvovala FUD UJEP, obor Ateliér přírodních materiálů pod vedením prof. Jaroslava Prášila. Ve volném čase se věnuje práci se sítotiskem, se kterým se seznámila již na střední škole.

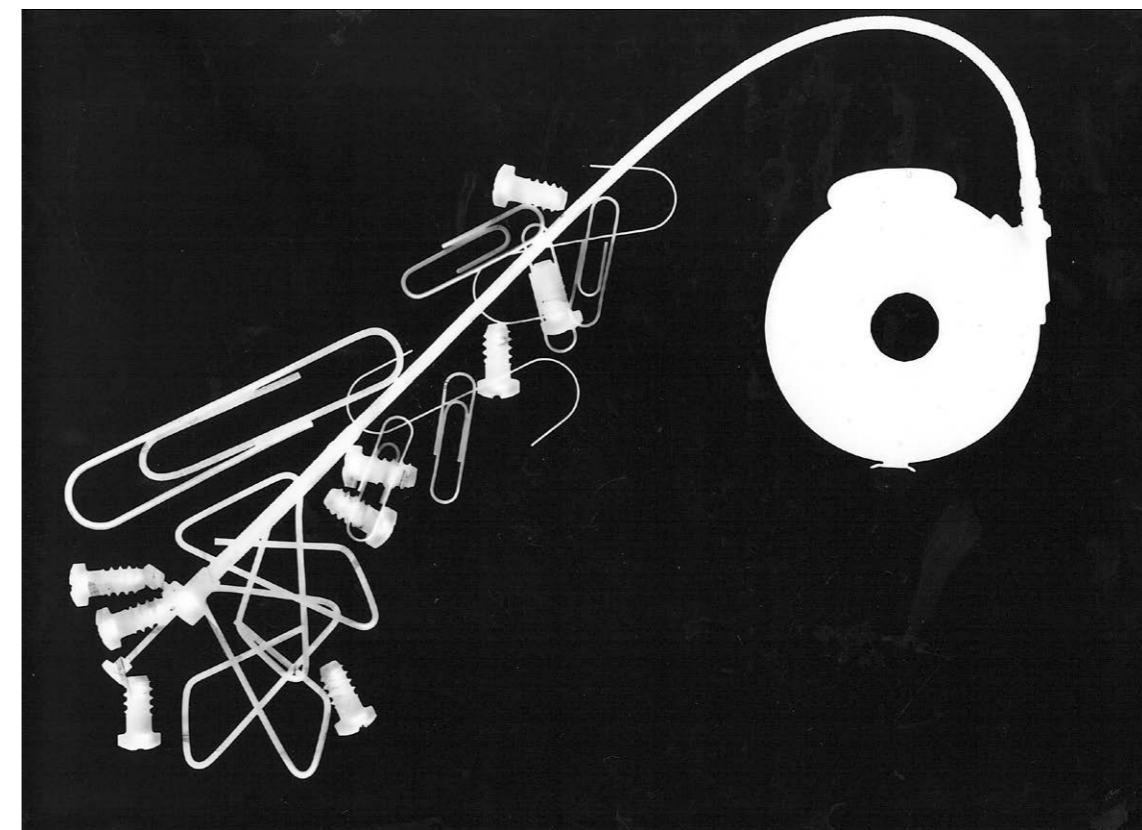
Leona Nesvadbová: Zuzka a Marcela

Soubor vystavovaných prací vznikl jako výsledek doprovodného programu k výstavě Studia výtvarné fotografie – měsíc s fotokomorou, v roce 2012. Fotogramy vytvořené účastníky workshopů poskytly dostatek materiálu na nevelkou výstavu. Pro návštěvníky muzea se staly ukázkou toho, jak lze poměrně jednoduchými prostředky tvůrčím způsobem vytvořit zajímavé obrázky. Výstava byla nainstalována krátce před zahájením dalšího fotografického projektu „Hledání světla“. Ukázka nedávno vytvořených fotogramů měla za cíl upozornit návštěvníky muzea na připravované opakování úspěšných dílen ve spojitosti s nadcházející výstavou, věnovanou fotografiím českého skla.

Fotografické dílny ve fotokomoře připravili muzejní pedagožka Iva Krupauerová ve spolupráci s muzejní fotografkou Miladou Dománkovou. Účastníci se mimo vlastní práce ve fotokomoře krátce seznámili také s historií vzniku fotografie a s tvorbou fotogramů některých slavných fotografů, jako byl například Man Ray, nebo Jaroslav Rössler.

Výstavu připravili Anna Baldová a oddělení služeb.

2 ukázky z vystavených prací účastníků dílen

Jindřich Brok a Daniela Vokounová

HLEDÁNÍ SVĚTLA - české sklo druhé poloviny 20. století ve fotografiích Jindřicha Broka a Daniely Vokounové

19. února – 17. března

Plakát k výstavě

Pozvánka na výtvarnou dílnu

U příležitosti této fotografické výstavy připravilo muzeum po dřívějších dobrých zkušenostech další sérii výtvarných dílen zaměřenou na práci ve fotokomoře. Inspirací účastníkům mohla být vedle této výstavy i souběžná výstava fotogramů sestavená z prací návštěvníků minulých dílen.

Výstava byla založena na konfrontaci pohledů a různých přístupů k fotografickému zpracování tradičního českého výrobku, skla. Stejně jako existuje bohatá tradice designu českého skla, existuje také i česká tradice fotografování skla. K nejvýznamějším představitelům na tomto poli patří zejména Jindřich Brok a jeho žák Miroslav Vojtěchovský, ale i mnozí další se tomuto oboru částečně věnovali nebo věnují. Jmenujme například Freda Kramera, Jana Pohribného, Tarase Kuščynského, či Lumíra Rotta. Je celkem dobře, že díla slavných tvůrců inspirují i mnoho dalších jejich následovníků, kteří zatím nedosáhli takového uznání. Některé z nich to jistě čeká.

Hledání světla je pro název této výstavy příznačné. Světlo je pro sklo jedna z nejdůležitějších věcí. Dává mu život. Bez světla je sklo pouze spící nebo mrtvou hmotou, která čeká na probuzení a vzkříšení. Ve fotografii skla to platí dvojnásob, protože i pro ni je světlo rozhodující element. Navíc sklo jako materiál se při fotografování zarputile brání a na světlo často reaguje naprosto jinak, než by si fotograf přál. To je důvod, proč tato fotografická disciplína patří k tomu nejtěžšímu, co fotografa může potkat.

Výstavní kolekce obsahovala 40 velkoformátových fotografií. Instalace sestávala z dvojic fotografií. První byla černobílá fotografie Jindřicha Broka a druhá, barevná fotografie stejného artefaktu, pak byla prací Daniely Vokounové. Cíl takového uspořádání výstavy spočíval v tom, ukázat fotografii jako řemeslný a výtvarný artefakt a na souboru takto vybraných snímků odhalit nové dobové souvislosti a skutečnosti, které by navazovaly na tradici českého fotografického i sklářského řemesla. Součástí výstavy byla také instalace exponátů historického skla a skla 2. poloviny 20. století z muzejní sbírky.

Srovnávací metodou na sebe vzala autorka nelehký úkol. Diváka tento způsob prezentace chtěl nechtěl postavil do role soudce, včetně rozhodnutí kdo je vítěz. Ukázalo se, že fotografie Vokounové zdaleka nedosahovaly úrovně fotografií mistra, a to obzvláště z výtvarného hlediska. Dle mého názoru nepřinesly ani nic převratného z hlediska nových dobových souvislostí, jak bylo vytyčeno v cílech projektu.

Z vernisáže, foto: Milada Dománková

2013

KABINET FOTOGRAFIE

Ještěd ve fotografii

srpen – prosinec

Expozici v kabinetu fotografie připravily Kateřina Nora Nováková a Markéta Lhotová.

Výstava v kabinetu fotografie byla připravena při příležitosti čtyřicátého výročí otevření horského hotelu a vysílače Ještěd. Byly připomenuty fotografie předchozích staveb na Ještědu včetně vyhořelé budovy, která předcházela současné stavbě. Projekt Karla Hubáčka byl připomenut fotografiemi z knihy Jiřího Jiroutka *Fenomén Ještěd*. Mnoho z jeho dokumentárních i výtvarně pojatých fotografií tohoto architektonického skvostu patří dnes mezi ikonická zobrazení Ještědu. Současná stavba však přitahuje a inspiruje mnoho dalších fotografů. Prezentovány tak byly například fotografie mistra dramatických krajinářských snímků Miloslava Kalíka, klid důstojné liberecké dominanty od Jiřího Bartoše, či dokumentární krajinářská práce Jana Kabíčka. Výstava byla doplněna také dobovými pohlednicemi z různých období.

Výstava v kabinetu fotografie byla dlouhodobějším doplňkem k dalším, již nefotografickým výstavám, věnujícím se tematice Ještědu, kupříkladu k velké výstavě o nové stavbě na vrcholu liberecké dominanty nebo k výstavě o osmdesátileté historii ještědské lanové dráhy.

- ↑ Titulní fotografie z knihy Jiřího Jiroutka „Fenomén Ještěd“
- Zimní Ještěd, 1930
- ← Interiér kavárny, 1973
- horní stanice lanové dráhy
- ↓ Stavba Ještědu

Ještěd 1010 m – Lanová dráha
Ještěd 1010 m – Drahtseilbahn

Rudolf Ginzel Fotograf 1872–1944

8. října – 1. března

Plakát k výstavě

Jedná se o jednu ze zásadních výstav Severočeského muzea. Byla završením mnohaleté badatelské práce s odkazem uceleného souboru negativů nadšeného amatérského fotografa. Rudolf Ginzel nám zanechal celistvý materiál, který na jedné straně dokumentuje dobu a místo, tedy město Liberec a jeho okolí v první polovině dvacátého století, a na straně druhé dokládá fotografický vývoj amatérské tvorby v této době. Z obou hledisek jde v rámci celé České republiky o zcela unikátní soubor dlouhodobé systematické fotografické práce.

Díky zdokonalování fotografické techniky a jejímu rozšiřování mezi neprofesionální neateliové fotografy, učarovala fotografie mnoha laikům, kteří se jí začali intenzivně věnovat ve svém volném čase. Z potřeby sdílet svoje zkušenosti začaly vznikat spolky, sdružující amatérské fotografy. Existovali však také jednotlivci, kteří pracovali samostatně, i když trendy a cesty spolků sledovali a mnohdy následovali, takže jejich tvorba se od nich nijak zásadně nelišila. Jedním z takových fotografů byl i Rudolf Ginzel.

Rudolf Ginzel pocházel z rozvětvené rodiny, která se věnovala především textilní výrobě. V širší rodině se pak našli i osobnosti zabývající se výtvarným uměním a fotografií – malíř a betlémář Jakob Ginzel (1792–1862) a jeho syn z druhého manželství fotograf Hubert Ginzel (1846–1880). Později se fotografii amatérsky věnovali i prasnynovci R. Ginzela – Gustav (1932–2008) a Wolfgang (1933–2004). *(Text o členech rodiny je převzat z materiálů výstavy).*

Výstavu tvořil reprezentativní výběr padesáti fotografií, tištěných na barytový papír formátu 30 x 40 cm. Jako zdroj dat pro tisk sloužily naskenované negativy formátu převážně 13 x 18 cm. Skeny byly citlivě retušovány pouze tak, aby se korekcí expozice dosáhlo sjednocení tonality souboru tisků a aby bylo odstraněno poškození negativů a případný prach, který na negativních ulpěl v důsledku času nebo při samotném skenování. Kolekci fotografií doplnily některé dokumenty a artefakty související s tvorbou a životem Rudolfa Ginzela a jeho rodiny.

Vybrané snímky představují různé oblasti Ginzela zájmu. Věnoval se zachycování atmosféry uliček a zákoutí měst včetně různých architektonických detailů. Častým tématem jeho snímků jsou místa spojená s vírou. Porovnáme-li datací snímků (pečlivě si zaznamenával místa, data a časy snímků, včetně expozičních parametrů), zjistíme, že i přes značnou zátěž fotografické techniky podnikal poměrně dlouhé výpravy. Pořizoval snímky hradů (Hamrštejn, Frýdštejn, Rotštejn, Sloup či polský Chojník) i krajinných motivů jak v oblasti Jizerských hor, tak i v okolí Bezdězu, či na Českolipsku. Jako by předvídal osud dřevěné lidové architektury, dokumentoval Ginzel nejen starou zástavbu Liberecka, ale i roubené či hrázděné domy v širokém okolí. Přitom snímky nejsou pouhou neživou dokumentací, naopak. Ginzel věnoval svou pozornost ve velké míře lidem – těm, kteří obývali domky na fotografiích i těm, které potkával na cestách. Někdy tvoří postavy jen stafáž, jindy se jedná o aranžované skupiny či jednotlivce. Zvláště působivé jsou, i přes horší technickou kvalitu, nemnohé momentky. Vedle toho Ginzela zajímal také život dětí při hrách či na cestě do školy.

111 Liberecké krematorium, 1919
1→ Holany, 1907
11 Liberec, Na Ladech, 1909
↑ Kryštofovo Údolí, 1907
→ Dřevorubci v Jizerských horách, Souš, 1909

Zrušení expozice

Kabinet fotografie byl původně místem, které muzeu sloužilo jako stálá expozice, zachycující stručnou historii fotografie. Z důvodu nedostatku prostor šlo o poměrně malou výstavní plochu, nicméně relativně důstojnou na to, aby muzeum mohlo dát návštěvníkům na vědomí, že vlastní hodnotnou sbírku fotografie a že fotografie je pro muzeum významným oborem. Někdy v roce 2011 bylo rozhodnuto, že je potřeba tuto expozici obnovit. Ke znovuootevření kabinetu došlo v roce 2012 a zároveň byl ustanoven nový koncept využívání tohoto výstavního prostoru. Již zde nemělo jít o instalaci dlouhodobé stálé expozice ani o střednědobé výstavy s maximální délkou

trvání do jednoho roku. Do jisté míry také proto, že dlouhodobé vystavování archivním fotografiím neprospívá.

Jak je uvedeno ve výčtu výstav, proběhly v obnoveném kabinetu fotografie celkem tři výstavy. Během první poloviny roku 2014 došlo v muzeu k některým drobným stavebním úpravám, v jejichž důsledku bylo muzeum o tuto část výstavního prostoru včetně jeho konceptu ochuzeno.

V současné době se v muzeu připravuje rozsáhlá rekonstrukce s poměrně zásadními změnami využití vnitřního prostoru, vesměs ve prospěch výstavních ploch. Rekonstrukce má proběhnout v letech 2018 – 2020. Na kabinet fotografie se ovšem poněkud pozapomnělo. Dodatečně byl v plánech vyhrazen prostor, který by zřejmě mohl být velmi užitečný jako skladový, ale na prezentaci fotografické sbírky a instalaci fotografických výstav je přinejmenším nedůstojný.

Jedna z výstav v nakrátko obnoveném Kabinetu fotografie foto Milada Dománková (2x)

Albánie Přírodou neznámé země

11. března – 31. května

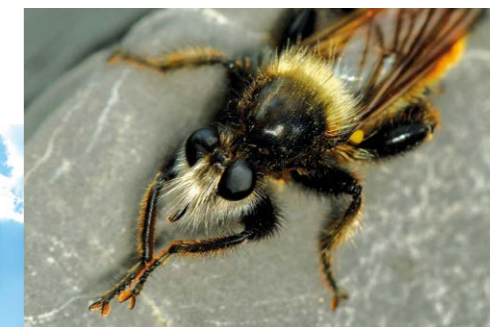
Plakát k výstavě

Před Severočeským muzeem byla tato výstava již uvedena v regionálním muzeu Mělník v roce 2013 a v českolipském muzeu v roce 2014. Následně pak například v Prácheňském muzeu v Písku.

Za Severočeské muzeum byl kurátorem výstavy Pavel Vonička.

Jedná se o další z výstav, která přestože nebyla primárně fotografická autorská, nýbrž přírodovědná, byla postavena na fotografiích. Představila divákům výsledky práce českých zoologů a botaniků z expedice uskutečněné v roce 2012. Expedice byla součástí pětiletého projektu, na kterém se podíleli členové spolku Zoogeos Bohemia, v němž mimo jiné působí též zaměstnanci libereckého nebo českolipského muzea. Albánie je z důvodů známých z nedávné historie jednou z nejméně prozkoumaných oblastí Evropy. V hornatých oblastech této země se nachází řada endemických druhů fauny i flory a i nadále zde vědci stále narážejí na další neznámé druhy.

Vystavené fotografie jsou z velké části dokumentárního a vědeckého charakteru. Pořízeny byly zejména pro potřeby badatelské činnosti, jsou však zajímavé i pro diváka. Při sestavování výstavy se dbalo na to, aby výstava byla pestrá a atraktivní. Do výstavního souboru proto byla zařazena řada snímků z venkovského i městského života lidí v Albánii. Stejně tak byly zařazeny i krajinářské fotografie. Výstava tak poměrně dobře splnila účel, představit nejen vědeckou fotografii, ale i ucelenější pohled na tuto málo známou evropskou zemi.

- ↑ Roupec
- ← Sloup elektrického vedení
- ← Babička
- ↓ Turecký most

Šimon Pikous
Šestnáct jablek ze zahrádky tetičky Frídy
10. září – 1. listopadu

Autopotrét, 2015

Dlouhodobý projekt libereckého fotografa Šimona Pikouse. Vše začalo objevem skleněných negativů jednoho hodkovického ateliéru. Z negativů Pikous vyrobil fotografie a ty vystavil v improvizovaném ateliéru na hodkovickém náměstí. Jeho cílem se následně stalo pokusit se najít potomky portrétovaných. Záměr vyšel a postupně tak vznikaly vedle předválečných portrétů, současné portréty jejich žijících potomků.

Originální způsob instalace byl založen na vytvoření uzavřeného prostoru, evokujícího fotografický ateliér. Uvnitř tohoto prostoru byly nainstalovány dvojice portrétů kombinující fotografie předků a jejich potomků, často ve srovnatelném věku. Vně, po obvodu ateliéru pak byli nainstalovány momentky z prostředí, ve kterém portrétovaní žily a žijí.

Symbolickým spojením minulé a současné doby se stala stará jablona a úroda jablek. Různá doba, různí lidé, současníci sázejí jabloně a sklízí úrodu stejně, jako to dělali jejich předkové, mnohdy též ze starých stromů a na zahrádkách, jež zdědili

15. října proběhla komentovaná prohlídka výstavy. Netradiční výstavou provedl návštěvníky sám její autor, Šimon Pikous.

Plakát k výstavě

PROČ 16 JABLEK...?

...„Ve stejné době jsem ji potkal v krajině pod Ještědem. Stála tam poněkud osaměle a v koruně bylo několik jablek. Utrhl jsem si jablko a došlo mi, že stejně tak ji česal ten kdo ji zasadil a sklízel. Každé jablko, které jsem utrhl, se stalo zhmotnělým pojátkem mezi minulostí a současností, neslo svůj příběh. Těch jablek bylo 16.

Nafotografování jablek jsem chtěl vyjádřit spojení člověka s krajinou, s půdou na které se narodil, kterou obdělával a do které vtiskl svoji stopu. Ta stopa nezmizela celá. Zůstal zde otisk osudu, který se odehrál na pozadí dějin. Osudu, který možná nebyl tolik spravedlivý, nebo možná byl šťastný. Nevíme.

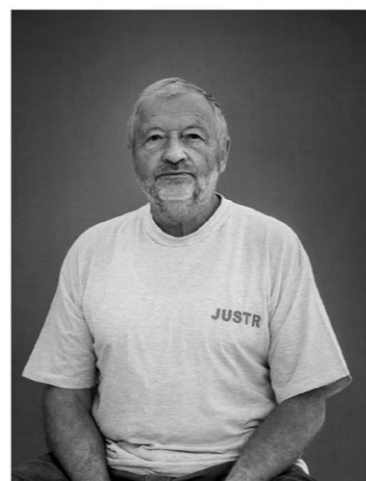
Nebojme se proto utrhnout jablko ze stromu u cesty a kousnout, třeba nám něco řekne, napoví.“...

Z textu, co řekl ke své výstavě autor

Autorem koncepce a architektonického řešení výstavy byl Šimon Pikous

Pavel Kopal z Paceřic, vnuk muže zachyceného na levém historickém snímku.
foto: Šimon Pikous

Jana Hunterová
Země nikoho
Srbsko-chorvatská hranice pro uprchlíky
11. listopadu – 28. února

Autopotrét, 2015

Plakát k výstavě

Výstava na velmi aktuální téma své doby. Je třeba pochválit muzeum, že se postavilo čelem k aktuálnímu a v té době společensky kontroverznímu tématu. Dokázalo pružně reagovat a ve velmi krátké době připravit autorkou nabízenou výstavu. Realizace výstavy trvala necelý měsíc. Fotografie byly pořizeny během dobrovolnické mise Jany Hunterové a Romana Machka na Srbsko-chorvatské hranici mezi 13. a 17. říjnem 2015. Přechod pro uprchlíky byl zřízen na zelené hranici a tvořila ho úzká silnička. V provozu byl od druhé poloviny září do začátku listopadu.

Vystavené fotografie nesou autorčin výrazný rukopis. Jejich síla je navíc umocněna vypjatostí situace, kterou si většina lidí těžko dovede představit, pokud se s něčím podobným nesetkali na vlastní kůži. Kontroverznost tématu vyplývala ze situace imigrační krize, vystupňované v roce 2015. Strach z neznámého a odmítání uprchlíků vedli a vedou k unáhleným soudům a černobílému vidění problému. Fotografie Jany Hunterové si však nekladly za cíl soudit nebo rozebírat politický kontext této krize. Ve svých fotografiích se autorka soustředila především na lidi v konkrétní situaci, kteří v danou chvíli potřebují pomoc, bez ohledu na okolnosti, jež je do této situace dostaly.

Liberecká autorka se věnuje především dokumentární fotografii. Nevyhledává však senzace, dokumentuje především běžný život a starosti běžných lidí. Její cykly působí klidným dojmem, nesou v sobě však osobitý, subjektivní autorský vklad, podpořený citem pro kompozici a světelnou atmosféru. Směs těchto atributů dodává jejím fotografiím výraznou výpovědní hodnotu.

Přínos této muzejní výstavy byl dán především tím, že dokázal zprostředkovat pohled na aktuální společenský problém. Výstava se pokusila místo akademických debat o aktuální krizi navodit dialog na základě autentických zážitků lidí, kteří se vydali do centra dění. Autorčin příspěvek do tohoto dialogu byly fotografie, které si nekladou za cíl prvoplánově zachycení kritické události, ale důstojné zobrazení člověka, byť se nachází ve vypjaté situaci.

Během trvání výstavy proběhlo několik komentovaných prohlídek pro veřejnost, vedených účastníky dobrovolnické mise. Pro školy byl muzejní pedagožkou připraven tematický program. V závěrečný den výstavy bylo možné na dané téma diskutovat se syrským občanem, dlouhodobě žijícím v České republice.

K výstavě byly vydány výstavní listy s texty vyjadřujícími pocity účastníků dobrovolnické mise, s krátkým medailonem o autorce a několika fotografiemi. Součástí výstavy byla také autorská videoprojekce jako krátký dokument z místa, kde byly fotografie pořizeny.

Vystavené fotografie byly věnovány do sbírek Severočeského muzea. V roce 2016 byly zapůjčeny do českobudějovické Galerie Nahoře, kde od 16. března do 30. dubna proběhla repríza výstavy.

Kurátorem výstavy byl Roman Machek, pro instalaci byl použit prostor, vytvořený pro předchozí výstavu Šimona Pikouse.

Z instalace výstavy

Jiří Bartoš Krajina znějícího ticha

23. března – 12. června

Jiří Bartoš ve své pracovně, foto: Jana Hunterová

Plakát k výstavě

Jedna z větších a důležitých výstav byla věnována fotografovi z regionu, který ovšem svou tvorbou lokální význam daleko přesáhl. Osmdesátiny autora připomnělo muzeum reprezentativním výběrem hlavního tématu Bartošovy tvorby a tou je krajina. Mimo zásadních cyklů a fotografií, které slavily úspěch na mnoha tuzemských i zahraničních soutěžích, výstava nabídla krátký dokumentární snímek, zachycující způsob Bartošovy tvorby od nápadu až po konečnou adjustaci fotografie. Šlo o studentskou práci Jakuba Vaňu. Fotografie, které se nevešly do výstavního sálu, byly promítány formou videoprezentace. Vedle tří velkoformátových tisků výstava sestávala výhradně originálními autorskými zvětšeninami, z nichž některé byly vystaveny v původních rámech, adjustovaných v sedmdesátých letech.

Bartoš během své dlouhé fotografické kariéry posbíral mnohá ocenění. K nejvýznamnějším patří hlavní cena v soutěži *Štít Viléma Heckela*, několik medailí FIAP a také medaile Niécephora Niépce za techniku fotografie. V roce 1981 byl Bartošovi udělen titul ASČF. Autor je členem Svazu českých fotografů, v šedesátých letech byl členem Studia výtvarné fotografie v Liberci, je dlouholetým čestným členem Univerzitního fotoklubu v Jeně. V roce 2016 obdržel Cenu ministra kultury ČR za celoživotní dílo v oboru amatérské audiovizuální tvorby.

V roce 1960 stál Bartoš u zrodu Jizerského fotoklubu v Hejnicích a celou dobu až dodnes je jeho předsedou a výraznou vůdčí osobností. V letech 1967 až 1991 provozoval fotoklub vlastní galerii, kterou vybudoval v prostorách bývalé malírny porcelánu. Galerie byla svým výstavním programem známá daleko za hranicemi regionu.

V roce 2003 vyšla Bartošovi publikace v nakladatelství BUK *Nohama v zemi, hlavou v oblacích*. V roce 2016, právě u příležitosti této výstavy, pak vyšla jeho velká monografie.

Z Bartošových fotografií dýchá porozumění a hluboký respekt k přírodě, cit pro zachycení atmosféry, znalost místa i schopnost vystihnout dobu nejlepších světelných podmínek pro fotografování. K jeho hlavním tématům patří Jizerské hory. Nezaměnitelné jsou fotografie jizerských bukových lesů i jednotlivých stromů zachycených v nejrůznějších prchavých náladách.

Jiří Bartoš se narodil 18. března 1936 na Kladně. Ještě ve školním věku se přestěhoval s rodiči na sever Čech, kde dodnes žije a tvoří v malém městečku Hejnicích na severním úpatí Jizerských hor.

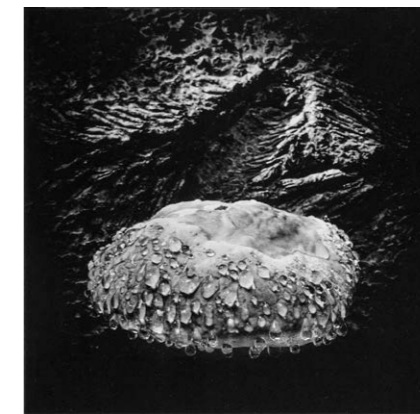
Zahájení výstavy se stalo významnou společenskou událostí, na níž se sešlo mnoho přátel a obdivovatelů Bartošových fotografií, včetně fotografických osobností jakými jsou například Jiří Havel, Ctibor Košťál, nebo místopředseda SČF Milan Sedláček.

Vedle vlastní výstavy proběhlo několik komentovaných prohlídek. Na závěr výstavy byl uspořádán workshop pro veřejnost, na kterém si mohli účastníci vyzkoušet práci ve fotokomoře při tvorbě vlastních fotogramů

Kurátorem výstavy byl Roman Machek

Instalace výstavy, foto: Roman Machek

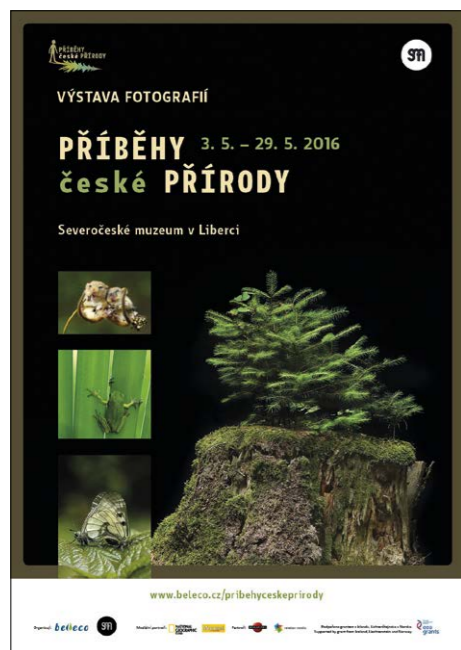

Fotografie z autorova archivu
 †† z cyklu *Jizerská rána*, 1982
 † *Krajina pod Bezdězem*, 1975
 ← bez názvu, 2014
 ← bez názvu
 † bez názvu, montáž tří fotografií

Příběhy české přírody

3. května – 29. května

Plakát k výstavě

Otázkou zůstává, zda fotografická výstava naplnila cíle definované projektem. Pokud odhlédneme od chvályhodného zapojení běžných lidí a amatérských fotografů do činnosti spojené s poznáváním krajiny a vlivu člověka na prostředí, tak po výtvarné fotografické stránce se tak příliš nestalo. Do určité míry se snad podařilo inspirovat návštěvníky výstavy k hledání a pozorování bohatství přírody všude kolem nás, zejména v jejich nejbližším okolí.

Kurátorem výstavy za muzeum byl Martin Pudil

Instalace výstavy, foto: Milada Dománková

Putovní výstava byla obrazovým výstupem z kampaně – soutěže Příběhy české přírody, který byl realizován v rámci projektu *Příroda, koho to zajímá*. Projekt byl finančně podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska. Záměrem projektu bylo zvýšit u široké veřejnosti povědomí o vazbách mezi lidmi a českou krajinou, přiblížit změny v české přírodě, které jsou důsledkem působení člověka na krajinu, upozornit na přírodní hodnoty estetické, kulturní, etické a ekonomické, v neposlední řadě pak ukázat, že činnost člověka může často přírodu nečekaně obohatit. Realizátorem projektu a tedy i výstavy byla společnost Beleco. Cílem kampaně Příběhy české přírody bylo představit nové vnímání vztahu člověka a krajiny a veřejnost do tohoto poznávání zapojit. Ukázat, že příroda nejsou jenom národní parky a turisticky atraktivní místa, nýbrž že se nachází všude kolem nás, včetně měst a dalších obydlených oblastí.

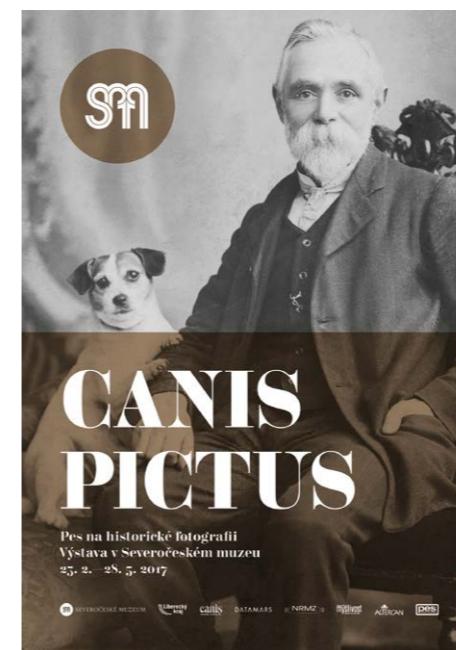
Porotě soutěže se sešlo kolem 600 fotografií amatérských a profesionálních autorů. Množství autorů a jejich rozdílného přístupu k zadání soutěže postavilo porotu před nelehký úkol vybrat a ocenit fotografie tak, aby výsledná výstavní kolekce působila kompaktním dojmem.

Mnoho vystavených snímků, potažmo výstava jako celek, by se dala označit spíše než nový pohled na vnímání vztahu člověka a přírody, jako běžná produkce amatérské krajinářské produkce. Převážily líbivé fotografie bez hlubších fotografických sdělení. Nad výtvarností a neobvyklostí pak převážily záběry popisné nebo dokumentační, jež by snesly přísnější měřítko spíše z hlediska technického, než z hlediska autorského přínosu.

Úroveň instalace výstavy do značné míry ovlivnil fakt, že šlo o panely putovní výstavy již mnohokrát použité a poznamenané mnohonásobnou přepravou. Muzeum též mohlo projevit více nápaditosti při architektonickém řešení výstavy. Mohlo se také vyvarovat chyb, kdy výstavní panely vysely příliš vysoko a některé s tmavým pozadím byly nainstalovány ve stínu a staly se tak obtížně čitelnými.

Canis pictus Pes na historické fotografii 1839–1918

23. února – 28. května

Plakát k výstavě

PROČ „KABINETKA“?

Fotografie formátu obvykle 4 1/4 × 6 1/2 palců (cca 11×16,5 cm) byla obrázkem ideálním k umístění v rámečku na „kabinet“ (skříňka či sekretář byl nezbytnou součástí viktoriánské měšťanské domácnosti) v salonu nebo obývacím pokoji. První rané kabinetky byly díky používaným chemikáliím v sépiovém tónu, od 90. let 19. století v důsledku převahy sloučenin stříbra v tónu černobílém. Dá se říci, že kabinetky prošly základními procesy od albumenu přes mokry kolodiový až po suchý želatinový proces, objevený R. L. Maddoxem v roce 1871. Své největší popularity dosáhly kabinetky v sedmdesátých až devadesátých letech, v Evropě přetrvávaly až do počátku 20. století, kdy byly vytlačeny fotopohlednicemi, tzv. real photo postcards, a systémem skříňové kamery Kodak Brownie.

Text převzat z instalace výstavy

Výstava byla zapůjčena od Michala Císařovského. Za muzeum byl kurátorem Luděk Lukůvka.

Počátky fotografie a její následný rozvoj se nápadně kryjí s počátkem a historií zvýšené pozornosti a soustavné práce v oblasti chovatelství psů a psích plemen. Výstava byla uspořádaná ve spolupráci se sběratelem a odborníkem na historii vývoje psích plemen a domestikace psa jako takového, Michalem Císařovským.

Z fotografického hlediska výstava nabídla velké množství originálů s tematikou psa. Návštěvníci mohli zhlédnout unikátní fotografie tvořené různými fotografickými procesy tak, jak byly postupně objevovány a zdokonalovány. K vidění tak byly například ambrotypie, ferotypie, či albuminové fotografie z druhé poloviny devatenáctého století. Co se týče formátů, značný rozmach byl spojen s tvorbou vizitek a kabinetek. Koncem devatenáctého a počátkem dvacátého století se již objevují pohlednice.

Svatobernardský pes s malým chlapcem, kabinetka | fotoateliér J. Penzel | Görlitz (Zhořelec), Německo po roce 1900

Dvě mladé dámy s ohaři – krátkosrstým tmavým hnědým běloušem a německým dlouhosrstým, kabinetka 1903
dva muži s doutníky a pitbulem, ferotypie, USA, po roce 1860

Jan Červinka

Velehory očima Horolezce

12. dubna – 4. června

Jan Červinka, foto Vilém Heckel, 1967

Plakát k výstavě

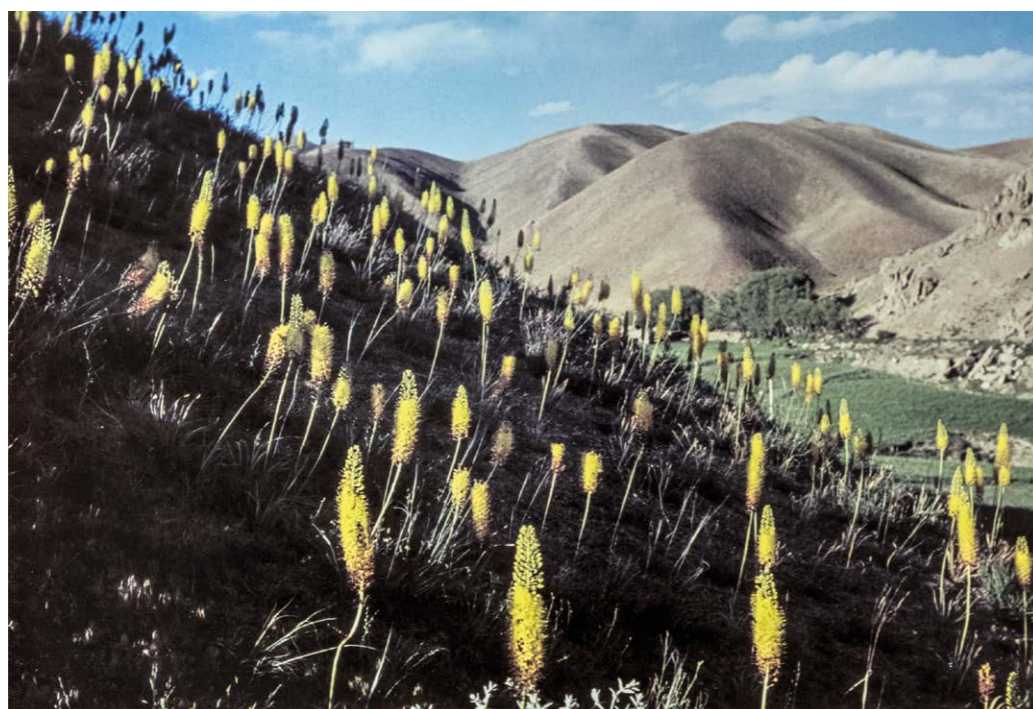
Celá výstava byla zapůjčena od autora fotografií Jana Červinky. Za muzeum byl kurátorem výstavy Luděk Lukůvka.

Pokud v někom z nás vyvolá spojení pojmů horolezec a fotograf nějakou asociaci, jedná se většinou o jméno Vilém Heckel. Ovšem fotografujících horolezců je mnohem více. Jedním z těch v poslední době znovu objevovaných je právě Jan Červinka. Patří do generace, která zažila slavné expedice do pohoří celého světa. Mnoho z nich absolvoval se samotným Vilémem Heckelem, což v něm zřejmě zanechalo stopy právě v oboru fotografie. Fotoaparát s sebou nosil neustále a stoupání na vrcholky hor se věnoval i ve věku, kdy mnohým už se nechce ani do schodů. Ještě ve věku 76 let absolvoval výstup na Mont Blanc.

Vystavené fotografie prozrazují Červinkův cit pro kompozici a vnímání. Spolu s atraktivností snímků dané prostředím, mají fotografie nespornou hodnotu dokumentační. Vedle evropských velehor zachycují československé expedice do oblastí Himálaje, pákistánského Hindúkuše a Karákóram, Mt. Everestu v Nepálu, Denali na Aljašce i jihoamerických And. Součástí výstavy byly také předměty, které si autor přivezl jako suvenýry z cest, a některé ukázky dobového horolezeckého vybavení.

Sedmaosmdesátiletý autor fotografií byl osobně účasten zahájení výstavy. Pro účastníky byl k dispozici katalog *Okamžiky z historie československého expedičního horolezectví* – ISBN 978-80-7419-118-3

Jan Červinka se narodil v roce 1930 v Opavě. Horolezecké začátky absolvoval v moravském Rabštejně. Stal se členem prvního reprezentačního Československého horolezeckého týmu, což ho řadí k československé horolezecké elitě.

Hindukus Eremurus, Jan Červinka, 1965

Závěr

Hodnocení výstavní činnosti Severočeského muzea z pohledu člověka, který se primárně zabývá fotografií pravděpodobně nemůže být zcela objektivní. Důvod je ten, že muzeum není zaměřeno takto jednostranně. Už ze své podstaty se musí zabývat mnoha obory a fotografie je pouze jedním z nich. To ovšem není v rozporu s předpokladem, že když už se instituce fotografií přeci jen z určité části zabývá, mohu právem předpokládat, že to bude dělat s maximálním možným nasazením a zodpovědností.

Za pozornost stojí fakt, že z uvedených téměř sto dvaceti fotografických výstav proběhla za více než sto čtyřicetiletou historii Severočeského muzea skoro třetina těchto výstav v rozmezí jediného desetiletí, konkrétně mezi lety 1970 a 1980. Logicky se zde nabízejí dvě otázky: v čem spočívá příčina tohoto faktu? A nebylo takové množství výstav na úkor kvality a významu?

Na druhou otázku existuje celkem snadná odpověď. Stačí se podívat na skladbu výstav oněch deseti let, a je celkem patrné, že jde vesměs o výstavy, které jsou svým obsahem na vysoké úrovni jak z hlediska sdělení tak z hlediska výtvarných hodnot.

Na první otázku je třeba odpovědět poněkud obsírněji. Úspěch a dobré výsledky nejsou téměř nikdy dílem náhody, ale výsledkem systematické práce. A za systematickou práci je třeba hledat konkrétního člověka. Pořádání úspěšných výstav pramenilo především z činnosti kabinetu fotografie. Kabinet fotografie bylo fotografické pracoviště, které v té době fungovalo již několik let. V jeho čele stál Jan Kabíček, nadaný fotograf, který prošel Studiem výtvarné fotografie, a který byl po více než patnácti letech práce v muzeu zkušeným kurátorem výstav a také faktickým kurátorem fotografické sbírky, na jejímž založení měl největší podíl. Vedle sebe měl dvě další fotografky, které bez potíží zvládaly rutinní práce. S tímto zázemím a schopnostmi systematické cílevědomé práce tvořil Jan Kabíček výstavní program a zároveň spravoval fotografickou sbírku. Obě tyto činnosti vyžadují nepřetržitou pozornost a pokud se dělají zároveň, výborně se doplňují.

Pokud hovoříme o tradici práce s fotografií a kvalitě fotografické sbírky severočeského muzea, je třeba si uvědomit, že tato tradice vznikla právě v době působení Jana Kabíčka. Je také třeba si uvědomit, za jakých podmínek tato tradice vznikala. Podstatná byla zejména osobnost a schopnosti vedoucího kabinetu fotografie. Dále pak hrál významnou roli také fakt, že měl možnost se práci na správě sbírky a pořádání fotografických výstav nepřetržitě plně věnovat. Nic z toho se již později ve vztahu k fotografii v muzeu neopakovalo.

Po odchodu Jana Kabíčka výstavní činnost běžela jakousi setrvačností a se zkušenostmi ostatních kurátorů a výstavního oddělení se vždycky nějaká ta fotografická výstava s větším či menším úspěchem realizovala. Skladbou výstav se nikdo nijak zvlášť nezabýval.

Správou fotografické sbírky bylo po Kabíčkově pověřeno postupně několik kurátorů. Byli to však lidé se specializací na jiné umělecké obory a také měli na starosti více sbírek, takže se fotografii nemohli věnovat naplno. Sbíрка tak byla doplňována především z darů a především fotografiemi ze starších období. Cílevědomé vyhledávání akvizic současné tvorby, případně

doplňování sbírky v návaznosti na uskutečňované výstavy, probíhalo a probíhá sporadicky. Právě nečinnost nebo velké přestávky v soustavném doplňování současné tvorby mají největší vliv, když ne na znehodnocování, tak na stagnaci a vytváření mezer ve sbírce. Takové mezery se s odstupem času jen těžko zacelují, nebo je již nelze doplnit vůbec.

Již byla zmíněna důležitost provázanosti výstavního programu a sbírky. Muzeum jako sbírkotvorná instituce má nespornou výhodu oproti institucím, které se věnují čistě vystavování. Pořádání výstav je totiž jednou z nejlepších příležitostí jak získávat autorské fotografie a rozšiřovat tak sbírku, jejíž kvalita tím může růst. S kvalitou sbírky pak zároveň roste i prestiž instituce, díky čemuž je snazší zajišťovat pro výstavy kvalitní autory. Vhodným řízením výstavního programu tak lze pozitivně ovlivnit kvalitu sbírky a zaměřit její stagnaci. Ke škodě liberecké fotografie a její tradice, má však muzeum v současné době zřejmě jiné priority, než podporovat systematickou a cílevědomou práci v oboru fotografie.

Použitá literatura a další zdroje

Literatura

- BIRGUS, Vladimír, MLČOCH, Jan. *Česká fotografie 20. století*. Praha: KANT, 2010. ISBN: 978-80-7437-026-7
- HUNTEROVÁ, Jana. *Liberecké Studio výtvarné fotografie*. Opava: Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě, 2013
- DUFEK, Antonín, ZATLOUKAL, Pavel. *DOFO fotokupina*. Brno: Moravská galerie, 1995. ISBN: 80-7027-041-1
- KALÍK, Miloslav. *Mezi nebem a zemí*. Jablonec nad Nisou: Artefaktum, 2002. ISBN: 80-238-9471-4
- Kolektiv pracovníků SM. *100 let Severočeského muzea v Liberci*. Liberec: Severočeské muzeum v Liberci, 1973.
- KOBLASA, Jan. *Čestmír Krátký*. Liberec: Severočeské nakladatelství Liberec, 1969.
- JANÁČEK, Jiří. *Fotografie Ladislava Postupy*. Liberec: Severočeské nakladatelství Liberec, 1967.
- STIBOR, Miloslav, BIRGUS, Vladimír. *Fotografie 1960-1970*. Opava: Slezská univerzita, 2006. ISBN: 80-7248-354-4
- PIKOUS, Jan. *Subjektivní fotografie*. Praha: Jiří Tomáš – nakladatelství Akropolis, 2008. ISBN: 978-80-7304-095-6
- Čtvrtletník Severočeského muzea v Liberci*. Liberec: Severočeské muzeum v Liberci, 2011–2017. ISSN 1805-0964
- Kalendář Liberecka: měsíčník zaměřený na kulturu, sport, společenský život a informace z Liberecka*. Liberec: Kalendář Liberecka, spol. s r.o., 1994–2017. ISSN 1212-8538
- Kultura a sport Liberecka*. Liberec: Park kultury a oddechu v Liberci, 1973-1992.
- Liberecký kulturní kalendář*. Liberec: Park kultury a oddechu, 1970-1972
- Kulturní kalendář*. Liberec : Měst. NV, 1962-1969
- Liberecký kulturní kalendář*. Liberec: MNV - odbor kultury, 1956-1962, Liberec: Park kultury a oddechu, 1958, Liberec : MěstNV 1962
- Sborník Severočeského muzea – Historiá, 1–17*. Liberec: Severočeské muzeum v Liberci, 1958–2014

Další zdroje, osobní kontakty, rozhovory

- Archiv Severočeského muzea v Liberci
- Zaměstnanci Severočeského muzea v Liberci
- Fotografové a pamětníci výstav: Jiří Bartoš, Jiří Plátek, Petr Šimr, Dana Sobotková, Šimon Pikous, Jana Hunterová, Iva Borisjuková, Iveta Vírová, Vladimír Vlk, Zdeněk Lín, Eduard Archalous, Roman Karpaš, Martin Votava, Jaroslav Kazda

Webové stránky:

- www.muzeumlb.cz/ – Severočeské muzeum v Liberci
- muzeumlb.rajce.idnes.cz – Fotogalerie Severočeského muzea
- www.nm.cz/ – Národní muzeum v Praze
- cs.wikipedia.org/wiki – Česká Wikipedie
- liberecky.denik.cz – Regionální deník
- jablonecky.denik.cz – Regionální deník
- zpravy.idnes.cz – Zpravodajský portál MAFRA
- www.wwg.cz – WORLD WEBPHOTO GALLERY
- www.jancervinka.net – Okamžiky z historie československého expedičního horolezectví
- www.gallery3a.com – stránka fotografa Václava Špillara
- www.jiristransky.com – Jiří Stránský, osobní stránka
- www.moderni-dejiny.cz – stránka "moderní dějiny"
- www.hlubocky.eu – zpravodaj obce Hlubočky
- www.sdruzenitulipan.cz – Liberecká nezisková organizace Tulipan
- old.ifotovideo.cz – archiv článků a recenzí časopisu foto a video
- www.asian-center.cz – Asijské kulturní centrum
- tibetmysli.potala.cz – Tibet myslí
- www.ihned.cz – online archiv Hospodářských novin
- www.novinky.cz – Zpravodajský portál
- www.vaclavhavel-library.org – Knihovna václava Havla
- www.reflex.cz – Časopis Reflex

Jmenný rejstřík

A

Anděl, Jaroslav 34
Anděl, Rudolf 24
Anděra, Miloš 127
Antoš, Zdeněk 90
Archalous, Eduard 66
Arnatt, Keith 92

B

Baldová, Anna 135
Balíček, Petr 72
Baňka, Pavel 113, 116
Baran, Ludvík 41, 62, 74, 84, 111
Bárta, Karel 42
Bartoš, Jiří 17, 50, 51, 57, 62, 63, 66, 67, 73, 74, 81, 87, 98, 101, 119, 130, 131, 137, 144
Beran, Jan 78
Berger, Jaromír 130
Bero, Rastislav 62, 63, 66, 76
Bílek, Miroslav 72, 81, 84, 87
Boggiani, Guido 108
Boháč, Vilém 19, 107, 129
Boloňský, Stanislav 90
Borisjuková, Iva 62, 64, 67, 70, 73, 80, 89, 90, 93, 95, 96, 100, 103, 107
Borkovec, Josef 62, 66, 73, 81, 87
Borovička, Milan 57, 72, 73, 81
Brandýský, Jaroslav 50
Brok, Jindřich 136
Bruner-Dvořák, Rudolf 91
Buřka, Vladimír Jindřich 91
Bureš, Alois 30
Bursík, J. 27

C

Cícha, Josef 130
Císařovský, Michal 147
Cocher, Milan 76
Coleman, Allan Douglas 105
Cutting, Laurence 92

Č

Červinka, Jan 148
Červinka, Jiří 130

Čiljak, Jaroslav 76
Čtveráček, Karel 62

D

Daňhel, Jan 113
Dědek, Václav 67
Dejda, Jaroslav 98
Dlouhý, Václav 130
Dmitrijevič, Maxim Petrovič 93
Dolejš, Jiří 107
Dománková, Milada 121, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 135, 136, 138, 140, 146
Dostál, František 81, 84
Došek, Karel 113
Drahoňovský, Milan 95, 126
Drtikol, František 91
Ducháčková, Jana 51, 52, 55, 58, 59, 60, 64, 65, 67, 69, 72, 73, 75, 76, 78, 83, 91, 92, 95, 97, 99, 101, 109
Dvořák, Karel 57
Dvořáková, Alena 115

E

Eckert, Jindřich 91
Elstner, René 130, 131
Exner, Leo 90, 98

F

Fajtl, Jiří 81
Fassati, Tomáš 87
Feyfar, Jaroslav 64
Feyfar, Zdenko 54
Fišer, Viktor 115
Fitl, Ivan 66
Fraser, Peter 92
Frič, Alberto Vojtěch 108
Fričová, Yvonna 108
Frič, Pavel 108

G

Gahler, Adolf 99
Gerhart, Emanuel 16
Ginzl, Gustav 138
Ginzl, Hubert 138
Ginzl, Jakob 138
Ginzl, Rudolf 19, 99, 133, 138

Ginzl, Wolfgang 119, 138
Graham, Paul 92

H

Hák, Miroslav 64
Hamer, Julius 50
Hanzl, Vladimír 130
Havel, Jiří 52, 57, 58, 62, 73, 87, 144
Havel, Václav 95, 112
Havránková, Milota 76
Heckel, Vilém 18, 47, 52, 58, 61, 62, 66, 69, 73, 76, 81, 83, 84, 87, 90, 98, 113, 148
Hinšt, Antonín 62, 66, 73
Hlaváček, Zbyněk 96
Hogen, Otto 76, 84
Holomíček, Bohdan 58, 84, 113
Holý, Bohumil 80
Honová, M. 54
Horníček, Miroslav 56
Horník, Pavel 80
Horská, Eva 90
Hozák, Jan 91
Hrabáková, Luďka 123
Hrabák, Zdeněk 123, 124, 126, 128, 130
Hrdličkovi, Věna a Zdeněk 97
Hrubant, Stanislav 130
Hrubý, K. O. 62, 66
Hřebíček, Gustav 51, 67, 130
Hubáček, Karel 137
Hunterová, Jana 130, 143
Hušek, Vladimír 50

Ch

Chaloupková, Lygžima 114

I

Imlauf, Lubomír 90

J

Jakoubě, Bohumil 119
Janáček, Jiří 41, 75
Jantsch, Wenzel Ferdinand 99
Javůrek, Josef 52, 53
Jeffrey, Ian 92
Jiránek, Otakar 115

Jirásek, Josef 87, 90
Jirman, Ladislav 66
Jiroušek, Alexandr 76, 81
Jiroutek, Jiří 137

K

Kabiček, Jan 13, 16, 17, 18, 24, 27, 31, 34, 36, 38, 46, 47, 49, 51, 59, 61, 64, 67, 69, 74, 76, 107, 130, 137, 150
Kabourek, Bohumil 78
Kalík, Miloslav 67, 101, 119, 130, 137
Kállay, Karol 76
Kamarád, Ladislav 84
Karelin, Andrej Osipovič 93
Karoušek, Valerián 47
Kasal, Ivo 85
Kašpar, Adolf 80
Kirchner, Miloš 119, 121
Klupková, Vladimíra 113, 115, 117
Koblasa, Jan 130
Koblížek, František 130
Kohout, Pavel 112
Košťál, Ctibor 144
Košťál, Rostislav 72
Košťálová, Elena 76
Kovář, Radko 50
Kozáček, Ivan 76
Kozák, Josef 130
Kramer, Fred 136
Krátký, Čestmír 13, 17, 37, 38, 130, 131
Kratochvíl, Antonín 115
Krupauerová, Iva 135
Křížek, Jiří 132
Kříženecký, Jan 91
Kříž, Jan 81, 84, 87
Kříž, Jaroslav 73
Ksandr, Gabriela 68
Kudr, Miroslav 50, 66
Kuščynskyj, Taras 56, 72, 104, 136
Kyndrová, Dana 115
Kytka, Rupert 18, 57, 62, 63, 83
Kývala, Josef 57, 62, 63, 81

L

Landa, Vladimír 90

Legutky, Milan 52, 76
Lhotová, Markéta 133, 137, 138
Lín, Zdeněk 50, 65, 66, 67, 71, 73, 81, 84, 98, 119
Löwy, Josef 91
Lukeš, František 90
Lukůvka, Luděk 147, 148
Lumpe, Petr 120

M

Macek, Václav 67
Macků, Jiří 41, 81
Macourek, Miloš 58
Maddox, Richard Leach 147
Machek, Roman 143, 144
Malý, Stanislav 47
Marková, D. 95
Martinček, Martin 76, 77
Mayer-Máj, Bedřich 78
Mazánek, Milan 69
Melanová, Miloslava 94, 99, 100
Melichar, Zdeněk 130
Michl, Milan 72
Miller, Henry 39
Mináčová, Zuzana 76
Morávek, Pavel 66
Moucha, Josef 113
Mrázková, Daniela 62, 66, 73
Mrkáček, Zdeněk 122
Mrva, František 119
Mucha, Alfons 128
Müller, Ernst J. 99
Muráni, Jozef 76
Mužák, Rudolf 50, 67, 71
Myška, Miroslav 72, 84

N

Nepasický, Jiří 73, 84, 87
Nesvadbová, Leona 134
Nevrlý, Miloslav 102
Niépce, Niécephor 144
Nosek, Jiří 50
Nováková, Kateřina
Nora 113, 129, 130, 137

O

O'Donnell, Ron 92
Ovsík, Ladislav 67, 74

P

Palata, Oldřich 107
Palát, Jiří Mojmír 31
Páleníček, Josef 80
Papež, Zdeněk 50
Parr, Martin 18, 92
Páv, Jaroslav 50
Pazaurek, Gustav 14
Petřík, Ivo K. 84, 85
Pikous, Jan 17, 36, 40, 51, 90, 96, 102, 118, 130, 131
Pikous, Jan ml. 102, 109, 119
Pikous, Šimon 109, 142, 143
Plátek, Jiří 17, 36, 38, 75, 107, 130
Platenka, Jiří 63, 81, 84, 85
Plesník, Zdeněk 132
Podestát, Václav 115
Pohribný, Jan 113, 136
Postupa, Ladislav 17, 33, 36, 38, 41, 130
Prachtelovi, Zorka a Petr 69
Prášil, Jaroslav 134
Procházka, Vladimír 62, 69
Pudil, Martin 127, 146

Q

Quirenz, Stanislav 50

R

Rajzík, Jaroslav 68
Rasl, Jiří 47
Ray, Man 135
Rečo, Jano 81, 84
Reissig, Jiří 53
Riedl, Petr 130
Richtřmoc, Vladimír 78, 90
Rogers, Brett 92
Rössler, Jaroslav 135
Rott, Lumír 136
Rozsivalová, Renata 68

S

Sapara, Vojtěch 18, 57, 66, 73, 81, 83
Sedláček, Milan 144
Scheufler, Pavel 91
Scheybal, Josef Václav 74, 80

Schnabl, Petr 66
Síkula, Petr 72
Simm, Otokar 109
Sís, Vladimír 17, 29
Skalický, Alexandr 19, 110
Skandera, Jiří 90
Skořepa, Zdeněk 123
Sobotková, Dana 13, 84, 87, 90
Southam, Jem 92
Stacho, Lubomír 76, 77
Staněk, Jaroslav 50
Staňková, Jitka 74, 111
Steinic, Josef 130, 131
Steinmannová, Catherine 105
Stibor, Miloslav 17, 39, 55
Stránský, Jiří 124
Sudek, Josef 17, 34, 64
Svatoš, Bohumil 69

Š

Šibík, Jan 115
Šípek, Karel 130
Šíp, Ladislav 67
Šiškin, Ivan Ivanovič 93
Škácha, Oldřich 19, 112
Škopek, Karel 130, 131
Škopek, Karel ml. 130
Šmok, Ján 68
Špillar, Václav 117, 121
Štreit, Jindřich 115

T

Taller, Martin 126
Thelenová, Michaela 116
Thoma, Zdeněk 97
Titl, Karel 84, 85
Titz, Petr 73, 84
Tomíček, Josef 50
Tuček, Jiří 50
Tůma, Michal 72
Tůma, Miroslav 50
Tůma, Zdeněk 73
Typl, Jaromír 13, 113

U

Ulmann, Miroslav 67

V

Vančura, Jan 81
Vaniš, Josef 17, 29
Vaňo, Jakub 144

Veselý, Jan 119
Vlk, Vladimír 53, 57, 65, 66, 67, 81, 98
Voběrek, Jan 115
Vojtěchovský, Luděk 81, 84
Vojtěchovský, Miroslav 101, 136
Vokál, František 130, 131
Vokounová, Daniela 136
Vonička, Pavel 125, 141

W

Webb, Boyd 92
Weinertová, Věra 52, 53, 72
Weiss, Siegfried 119
Wentworth, Richard 92
Wolf, Henrich 16

Y

Yahooda, Verdi 92

Z

Zadrazil, Jiří 85
Zika, Radim 119
Zinke, Petr 113

FOTOGRAFICKÉ VÝSTAVY
V SEVEROČESKÉM MUZEU V LIBERCI